

FRENK LARAMI

DOŠ HOLIDEJ

BROJ 363 • CENA 42,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 1,70 €
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 1,38 €
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 0,70 €
Hrvatska 10 KN
Slovenija 270 SIT
3. septembar 2004.

RINGO

★ **DOK HOLIDAJ** ★

363

Frenk Larami

RINGO KID

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 363

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

KID RINGO

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER-GAČEŠA

Štampa: 26. VIII 2004.

Tržište: 3. IX 2004.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: JP MAGYAR SZÓ – OJ Štamparija FORUM, Novi Sad, Vojvode Mišića 1

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – KID RINGO

Copyright: MAP. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući prava na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Jahala je po okolini svakoga dana. Ponekad bi se odlučila za visinske puteve planine Virdžin, na čijim vrhovima se sneg beleo tokom cele godine i gde vetrovi sa Big Benda nikada nisu prestajali da duvaju. Drugi put bi odabrala za svoje izlete dugačke, isprepletane kanjone i uvale Svičbet Fleta, teritorije koja nije vredela ni prebijenog centa za gajenje stoke, ali je bila bogata divljači koju su kauboji njenog oca često lovili.

Ipak, Čeri Grinfild je najčešće odlazila u preriju – prostrano, talasasto more trave s beskrajnim vedrim nebom nad njom, svežim vetrom sa Rio Grande i obiljem sunca. Bila je to priroda kakvu je jedna temperamentna, bogata, ničim sputana dvadesetogodišnja Teksašanka mogla poželeti. Prerija je bila srasla s tom devojkom, a i ova s njom. Dok je jahala s nonšalantnom elegancijom rođenog konjanika, kosa boje zrelog žita lepršala joj je na vetru, a zdravo rumenilo obojilo joj je obraze. Mnogi kauboji s ranča „54“ ne bi se kolebali ni da se potuku ako se neko ne bi složio s njihovim mišljenjem kako Teksas nema ništa lepše od Čeri Grinfild.

Šestorici bandita, koji su tog popodneva ležali opruženi potrbuške kao gušteri u šikari s obe strane puta za Malapaizo, čekajući da ta devojka stigne do mesta gde su je u zasedi vrebali, ona

je značila i nešto više. Tamne oči muškaraca kojima su bile dostupne samo jevtine, u dronjke odevene, meksičke prostitutke iz ubogih pograničnih krčmi, Čeri je predstavljala anđela fizičke lepote od koje zastaje dah, stvorenje koju je krasio oreol životne snage. Čak i u tom trenutku, kad su se spremali za najdrskiji zločin za koji se ikada čulo u tom delu Teksasa, oni su joj se divili i kroz šum vetra i miris suve trave, ti muškarci u čijim je venama strujala i krv konkvistadora, čuli su nepostojeću romantičnu muziku gitara i miris ruža. Kćerka bogatog Grinfilda zaista je izgledala kao anđeo!

Izgledala je tako svima sem Kvintu Morou. Najviši, najopasniji i najinteligentniji od sve neoprane i neobrijane šestorice, vođa bande Moro nije došao ovamo i rizikovao svoju dragocenu šiju samo da bi se divio lepoj devojci. Ta devojka na konju, koja se uspinjala putem k njima, izgledala mu je kao fantastično bogatstvo od milion dolara. To je bila suma koju je Kvint Moro očekivao da će za nju dobiti. Fantastično bogatstvo, koje je po Moroovom mišljenju bilo njemu nadohvat ruke.

Nesvesna zadržanih ali opasnih lica u šikari, Čeri je jahala ispred svog telohranitelja očiju uperenih prema udaljenim planinskim vrhovima čije su snežne kape zraci sunca na zalasku bojili finim

rumenilom. Kada je, leteći na strujama vetra na visini od najmanje sedamsto metara, divlji i slobodan, u potrazi za večernjim plenom, počeo da kruži zlatni orao, na devojčinim usnama zatitrao je osmejak. Usporivši konja, okrenula se u sedlu i pokazala pticu telohranitelju Džou Kajlu.

Bilo je to nepotrebno, jer je Džo Kajl opazio orla nekoliko sekundi pre Čeri. A on je i inače sve opazio pre ostalih. Mlad, crnokos, lepog otvorenog lica, brz na revolveru, on je i sam imao oko sokola i verovao je da mu je taj njegov dar i omogućio munjevito potezanje oružja. Zbog tog kvaliteta njegov gazda Bouven Grinfild veoma često mu je poveravao dužnost da prati Čeri na njenim dugim šetnjama po okolini.

Kakva divna dužnost! Džo Kajl se u tome nije nimalo razlikovao od ostale šezdesetorice kauboja koji su radili u Grinfildovom stočarskom carstvu. On bi taj posao radio i bez ikakve naknade! Bio bi, štaviše, spreman i da plati za tu privilegiju. U poređenju sa uobičajenim kaubojskim poslovima – skupljanjem i žigosanjem, ili okršajima s kradljivcima stoke, praćenje Čeri na njenim jahanjima bio je posao toliko lak kao i ispijanje hladnog piva u salunu „Zlatni dolar“ u Bernardinu.

Džo je jednom načinio grešku time što je povodom tog za njega prijatnog posla pred svojim gazdom napravio šalu. Zbijanje pošalica sa kraljem ranča „54“ nije, međutim, nikada donosilo ništa dobro i ovaj pokušaj demonstriranja duhovitosti bio je izuzetno loše primljen. Glasom koji je ličio na mumlanje ranjenog grizlija, Bouven Grinfild je naglasio da je praćenje njegove kćeri

posao kao i sve drugo na ranču. Svaka devojka, tako lepa, bogata i svojeglava kao Čeri, koja uz to ima neizlečivu naviku da jaše po preriji kao poludivlji Apač, obavezno mora imati pratnju. Kajlov posao je bio da motri na svaki njen korak i pokret i ako se nekim slučajem njoj nešto desi, onda je jedina šansa njenog pratioca da preživi bila da ima elastičnu šiju, koja ne puca stegnuta omčom. Preko toga, upozorio ga je Grinfild sasvim neuvijeno, pratilac prema Čeri nema nikakve druge obaveze, ali ni prava da računa na neku veću prisnost. Grinfildova kći će se udati, kada i ako se uda, za nekoga dostojnog nje, a svaki neuki, lukavi, slatkorečivi skitnica, koji bi se usudio da gaji neke iluzije u vezi s njom... pa i za njega bi bilo bolje da ima gumeni vrat i grudni koš neprobojan za metke.

Nije bilo sumnje da Grinfild ozbiljno misli to što je govorio u vezi sa svojom kćeri. Pa ipak Džo Kajl nije u svakom trenutku mogao da obuzda zabranjena osećanja. Suviše je bilo tražiti od mladog muškarca da s devojkom kao što je Čeri provodi bezbrojne bezbrižne časove a da je ne gleda drugačije nego kao skupocen predmet. A toga dana to je bilo izuzetno teško. Bilo je, istina, dana kada Čeri tokom jahanja ne bi progovorila ni reč i tada je bilo svejedno da li je prati on, Blis Karmel, Bak Darling ili bilo koji drugi revolveraš s ranča „54“. Ali danas je Čeri bila vesela i prijateljski raposložena i oslovljavala ga je po imenu, što se pred ocem nije usuđivala. Čeretala je i zbijala šale, a onda su gonili konje trkom, pa zatim sedeli na brdskom prevoju u visokoj travi, izmišljajući nazive za figure koje su beli oblačići

pravili na nebu. Bio je to dotad najlepší dan i Džo Kajl je žalio što se takav dan neminovno bliži kraju. Kada Čeri bude prešla uzanu stazu na brdskom prevoju, govorio je Kajl sebi, on će još jednom poterati konja uporedo s njom, jer do kuće na ranču ostalo je još desetak milja. Desetak milja uživanja.

On, naravno, nije mogao znati da mu je preostalo još manje od desetak metara zajedničkog jahanja s devojkom. Samo toliko je temperamentni devojčin konj prešao pre nego što je šikara na vrhu prevoja naglo oživela. Šestorica razbojnika ustadoše kao jedan i svaki je držao u ruci uperen revolver. Opkolili su devojčinog konja pre nego što se s njenih usana oteo uzvik iznenađenja.

Džo Kajl je potegao kolt. Činjenica da je prepoznao Kvinta Moroa i njegovog prvog čoveka Munro Lira nije usporila njegovu ruku nimalo više od Moroovog upozorenja. Čeri je bila u opasnosti, a to je značilo da je došlo vreme za akciju.

Kvint Moro je opalio prvi i metak se zario Džou Kajlu u rame. Revolver je ispao iz njegove ruke, a udar metka izbacio ga je iz sedla. Dok se on osvestio od ošamućenosti, izazvane padom i ustao na kolena, devojka je već bila svučena sa sedla. Moro mu je prišao.

— Šašavo momče, Džo — obratio mu se dugonogi, suvonjavi melez od oca Amerikanca i majke Meksikanke, glasom i tonom koji je odgovarao pravom Meksikancu. Odgurnuo je nogom Kajlov kolt i nasmešio se: — U stara dobra vremena ti ne bi rizikovao protiv ovoličke nadmoći.

Gubeći dah od bola, Kajl se naslonio na hladnu stenu. Pogledom je žario bandita pred sobom: — U stara dobra

vremena ti si bio kauboj, Kvinte, a ne dželat krvavih ruku — izustio je s naporom. — Sve se menja, kao što vidiš.

Moro je raširio dugačke ruke s prstima nalik na kandže.

— Dželat? Čuo sam da ste ti i Karmel pre dva meseca ubili petoricu nenaoružanih kradljivaca stoke.

— To je uradio Karmel — prostenjao je Kajl, gledajući nekud mimo Moroa. Dvojica razbojnika držala su Čeri i ona nije ni pokušavala da se otima, niti da viče. Držala se dostojanstveno i Džo Kajl je bio ponosan zbog njene hrabrosti. — Šta nameravaš, Kvinte? — upitao je naglo. — Grinfild će te zbog ovoga oderati.

— Nikoga on neće oderati, momče — proderao se na njega Munro Lir, grozni Amerikanac s licem i ponašanjem krmka. Dohvatio je Čeri Grinfild prstima za bradu. — Ova mala plavooka je razlog što nas njen tata neće obesiti. Je li tako, momci?

Krvava izmaglica zamračila je Kajlu vid i obuzeo ga je ubilački bes. Videti kako znojava debela svinja, kakav je bio Munro Lir, stavljajući ruku na Čeri bilo je bogohuljenje, koje on nije mogao da podnese. Čeri je u tom trenutku obasula Lira pogrđama, a kada je Kvint Moro okrenuo glavu da ukori svog doglavnika, Kajl je skočio.

Gibak i brz kao puma, Moro se okrenuo na šum grebanja čizama o kamen, ali ipak ne dovoljno brzo. Pre nego što je uspeo da potegne revolver, Kajl je već bio na njemu. Udar tela bio je strahovit i obojica su pali na zemlju. Ošamućeni Moro je glasno opsovao i upinjao se svom snagom da zadrži revolver koji je Kajl pokušavao da mu otme. On-

da je odjeknuo tresak revolvera i teret s Moroa je spao, ponet udarom teškog kuršuma. Još jedan kuršum je pogodio cilj i iz Kajlovih očiju je nestalo života pre nego što je pao licem prema tlu.

Ustajući na nesigurnim nogama, Moro se zagledao u mrtvaca, a onda u Munro Lira, koji je, smeškajući se, punio revolver.

– Mogao si pogoditi i mene, Munro! – rekao je rapavim glasom.

– Mogao sam, ali nisam, je li tako? – odvratio je Lir. – Morao sam da ga ustrelim, Kvinte, jer se moglo desiti da te ubije.

Vođa bande je samo klimnuo glavom. Dugo se ustezao da pogleda devojci u oči, ali je najzad ipak prisilio sebe na to. Čeri je stajala posivelog lica i širom otvorenih očiju zurila u krvavi leš Džoa Kajla. Onda je njen zaprepašćeni pogled skrenuo do Moroa i on je u njemu pročitao tešku optužbu. Još ne tako davno Moro je radio za ranč „54“ i često ju je pratio kao telohranitelj, isto kao Džo Kajl sada. To je bilo pre nego što ga je Grinfild izbacio s ranča i pre nego što je Kvint započeo svoju karijeru razbojnika. Ali on je uvek laskao sebi da se dopada Čeri. Zato i nije obraćao pažnju na gnušanje koje je video na njenom licu.

– Ti si zločinac i ubica, Kvinte Moro! – prosiktala je devojka kada joj se on približio. – Čula sam oca kada je to govorio, ali sve do sada nisam u to verovala.

– Nisam ga ja ubio, Čeri – odvratio je Moro.

Ona je ledeno odmerila Lira.

– To znam, ali ovaj ružni krmak je tvoja desna ruka. To svako zna.

Munroovo mesnato lice se zgrčilo. Digao je ruku i pošao prema devojci, ali ga je Moroov pogled zadržao.

– Pusti je, dođavola, Munro! Pred nama su mnoge milje. Nemamo vremena za raspravljanje.

– Onda bi bilo bolje da joj kažeš da me ne naziva pogrdnim imenima – rekao je Lir razdraženo. – To neću da progutam ni od jedne žene, pa ma koliko da je bogata! Jesi li me čula, uobražena devojko?

Ne obraćajući pažnju na njega, Čeri je i dalje gledala Moroa, koji je poslao ljude da dovedu skrivene konje.

– Pošto si ubio Džoa, kakvi su tvoji planovi sa mnom, Kvinte? – upitala je.

– To ćeš već videti kad dode vreme – promrmljao je Moro, pišući nešto olovkom na komadiću papira.

– Sigurno ti je jasno da će ti moj otac zbog ovoga skinuti kožu s leđa i to kaiš po kaiš?

Moro je ćutke prišao ubijenom Kajlu, stavio zabelešku na njegova leđa i pritisnuo je jednim pljosnatim kamenom. Laganim korakom vratio se nazad upravo kad su i ostali banditi prispeli s konjima. Moroove oči, tamne i bezizrazne, zaustavile su se na Čeri i ona oseti kako je od tog pogleda podilazi jeza.

– Tvoj stari me je jednom išibao, Čeri – rekao je bandit, trljajući i nesvesno rame na mestu gde su se ispod košulje nalazili ožiljci od biča. – Ali to više neće učiniti. Sada ja držim bič u rukama... i tako mi svega, ošinuću svom snagom!

To je bilo sve što je devojka čula od njega. Banditi su joj vezali ruke i kao vreću nabacili je na sedlo. Zatim su i oni pojahali konje i s Kvintom Moroom

na čelu i Munro Lirom koji je jahao malo postrance, krenuli su preko travnate prerije prema visokim grebenima planine Virdžin, koji su se preteći uzdizali u daljini. Za sobom su ostavili jasan trag u prašini, jednog ubijenog čoveka, poruku napisanu na komadu papira i usamljenog zlatnog orla koji je nečujno kružio na skoro hiljadu metara visine.

A onda je velika ptica, klizeći na vazdušnoj struji, odletela dalje nad pustom prerijom da nađe nekog zečića za večeru i ubijeni čovek je ostao potpuno sam.

*

Bila je skoro ponoć kada je telo Džoa Lajla pronađeno. Do tada je njegov leš bio potpuno ukočen i oni koji su ga pronašli stigli su u poslednji čas da pucajima iz revolvera rasteraju prve gladne vukove. Bledi kauboji s ranča „54“ pretražili su po mesečini sve tragove i prilično tačno pogodili šta se tog popodneva dogodilo na brdskom prevoju. Zatim su našli poruku i nije više bilo potrebno da dalje nagađaju. Dok su se ostali okupljali u krug oko njega, nadzornik Bak Darling je pročitao:

Grinfilde, uhvatio sam tvoju kćer. Ako hoćeš da je dobiješ nazad, to će te koštati milion dolara. Javiću se.

Moro

— Prljavi kućkin sin... — procedio je kroz zube jedan verni kauboj, ali ga je Darling ućutkao pokretom ruke.

— Nemamo vremena za psovke — presekao ga je oštro. — Stavite Džoa na konja, pa da se vratimo na ranč.

Bak Darling je govorio autoritativno i bez unošenja suvišnih emocija. Bilo je to, naime, iluzorno. Darling je znao da ukroti divljeg konja, da previje slomljenu nogu ili da upali fitilj s barutnim punjenjem. To je za njega bila igračka. Ali pomisao da će morati da saopšti Bouvenu Grinfildu kako je njegovu kćer kidnapovao Kvint Moro činila mu se kao najteži posao koji je ikada stajao pred njim.

*

Tri čoveka putovala su ka Bernardinu i ranču „54“. Jedan je dolazio sa severa, drugi sa severozapada, a treći s istoka. Sva trojica putovali su što su mogli brže i nijedan od njih nije znao za drugu dvojicu. Razlog njihovog putovanja bila je crna vest koja je tog blagog letnjeg jutra osvanula na stranicama svih dnevnih listova jugozapadnog Teksasa:

Oteta kćer Bouvena Grinfilda

Čovek sa severa putovao je diližansom iz visijske oblasti Odesa. Imao je na sebi ležerno krojen sako od tamnosivog tvida i meke flannelske pantalone golubije sive boje, a njegovu nenaglašenu eleganciju dopunjavao je tesno pripijen prsluk, uredno vezana mašna i šešir s umerenim obodom. Ispod ras-kopčanog sakoa izvirivala mu je drška od slonovače kolta kalibra 44.

Iako je bio zavaljen u kožno sedište, pažljiviji posmatrač odmah bi zaključio kako je taj čovek viši i krupniji nego što u takvom položaju izgleda. Tamno kožno sedište prikrivalo je pravu širinu

njegovih ramena, a kišni ogrtač dimenzije njegovog stasa.

Duhovni deo njegove ličnosti nije ostavljao mesta nedoumici. Taj putnik bio je ozbiljan, odlučan, krajnje samouveren u trenucima kada je to potrebno i svestan svoje nesalomive hrabrosti, isklesane u brojnim obračunima koje mu je sudbina nametnula. To je morao da shvati svako ko bi sreo pogled njegovih čeličnoplavih očiju. Te oči, upola sklopljene od dremuckanja koje je izazivalo monotono kloparanje točkova po neravnom putu, kada je njihov vlasnik bio budan zračile su smelošću, istrajnošću i čvrstinom.

Taj putnik u diližansi nije bio niko drugi nego avanturista Dok Holidej, koji je već s trideset godina postao legenda Dalekog zapada.

Rezultat tog njegovog ugleda bila je i činjenica da ga je u hotelskoj sobi zatekao telegram od Bouvena Grinfilda, koji ga je zvao, obećavajući mu visoku nagradu da mu pritekne u pomoć. O kakvoj pomoći se radilo zapadnjak je naslućivao na temelju krupnih novinskih naslova.

Čovek koji je dolazio sa istoka jahao je skupocenog vranca, čije je punokrvno poreklo bez kolebanja mogao potvrditi svaki trgovac konjima u San Antoniju. I ovaj muškarac je bio elegantno odeven, ali s nijansom jevtine vašarske kićenosti. Držao se na konju ukručeno, kao svaka osoba ubeđena u svoj značaj i veličinu. Debeo zlatan lanac visio mu je nametljivo preko prsluka, a o desnom bedru nosio je skup revolver s drškom od sedefa. Konjanik je bio lepuškast, sveže izbrijan i negovanih ruku. Njegovo držanje i svaki nje-

gov pokret bili su sračunati na to da ostave utisak snage i postojanosti. Dobar poznavalac ljudi bi ipak u obliku njegovih usana i nečem neuhvatljivom u pogledu njegovih očiju otkrio nagoveštaj nepouzdanog karaktera.

Taj muškarac je u biti bio hohštapler. Lepuškast, ambiciozan i bistar ali ipak samo prevarant. Nikada nije drugo ni bio. Još kao mladić uspeo je da jednog bankara u Dalasu ubedi kako je on njegov davno nestali nećak, što mu je donelo malo bogatstvo. Kada je taj novac potrošio usledio je niz sličnih, nekada uspelih, a ponekad neuspelih poduhvata. Poslednji poduhvat mu je bila veridba s mis Čeri Grinfild i vest o njenoj otmici donela je neprijatan obrt u njegovim planovima.

Muškarac sa severozapada morao je najduže da putuje, jer se El Paso nalazio daleko od Big Benda, a put je vodio kroz teško prohodnu pustinjsku oblast, surovo divlju i lepu za oko, ali neprijatnu i napornu za konje. No taj težak teren kao da nije suviše zamarao uhranjenu sivu kobilu, jer za svog života ona i nije znala za nešto bolje, a njena široka kopita bila su veoma tvrda. Bila je to kratkonoga životinja zatubaste njuške i neodređene starosti čiji trk jedva da je bio brži od kaskanja drugih konja. Ali ona je mogla tako trčati po ceo bogovetni dan i noć ako je morala, a da pritom i sledećeg dana pređe svojih četrdeset milja, dok bi punokrvni negovani konji, pa i divlji prerijski muštanzi pali od umora.

Konjanik je na svoj način bio isto tako izuzetan kao i njegova kobila. Srednjega rasta, izgledao je mladalački. Imao je plavu kosu i prćast nos. Jahao

je dostojanstveno, kao što je činio i sve drugo. Nosio je pantalone s kožnim štitnicima, original „star“ čizme, jarko žutu košulju, iznošenu jaknu i nemarno naheren šešir s naboranim obodom. Čak i sedeći u sedlu, odavao je utisak životne snage i pokretljivosti. Bio je ume-reno širok u ramenima i vitak u struku. Oko pojasa nosio je dva ukrštena opasača sa po jednim nisko okačenim kol-
tom. Revolveri su preteći delovali kao kontrast licu njihovog vlasnika. Jer nje-gove plave oči gledale su nedužno, a li-ce mu je bilo skoro dečaćki vedro. Kada se osmehivao, a to je činio često i od sr-ca, otkrivao je bele zube. Umeo je da peva, igra i puca kao sam đavo.

Bio je revolveraš. Nije smatrao za po-trebno da se pravda zbog profesije ko-jom se bavio. Bio je nahoće i veoma ra-no je shvatio da mora da se bori ako ho-će da preživi. I naučio je da se bori i to je naučio previše dobro. Prvi ljudi ko-je je ubio zaslužili su da umru, ali su se docnije stvari ponešto izmenile. Stekao je slavu i ime revolveraša, koja se po-većavala s brojem nadgrobni-ka, koji su ostajali iza njega. Ali ipak, on je bio malo drugačiji od ostalih re-volveraša: nije iznajmljivao svoj revol-ver i gnušao se tog imena kome su se drugi divili. Drugačiji je bio i zbog toga što je u sebi gajio neku crt-
u blagosti, žudnju za životom u spokoju žitnih po-lja i belo okrečenih kuća sa cvećem is-pred njih. Bio je, međutim, svestan ka-ko je ta njegova žudnja samo neostvariv san.

Bio je revolveraš i niko nije znao za-što jaše za Bernardino.

I tako su se sva trojica usmerili ka is-tom cilju – Big Bendu – nepoznati jedni

drugima i nemajući pojma o namerama i ciljevima ostale dvojice. Išli su ka ran-ču „54“ gde je vladala prava pometnja. Ljudi su dolazili i odlazili, sledeći Grin-fildove naredbe, začinjene psovkama i pogrđama i krstarili bližom i daljom prerijom, zaokupljeni nečim što su oni smatrali traganjem. Svi poslovi na ran-ču, sem onih neodložnih, bili su obus-tavljeni. Prvi put od kako ga pamte lju-di su žalili Bouvena Grinfilda, mada je rančer svima stavljao do znanja kako mu njihova saosećanja nisu potrebna.

U poređenju sa stanjem na ranču „54“ putovanje trojice neznani-
ca prolazilo je tiho i mirno. Ali kada se njihovi putevi ukrste u tom središtu haosa, sve će se izmeniti. Odatle će sva trojica kre-nuti istim putem – putem misterije, krvi i smrti.

*

Zvali su ga kraljem oblasti Kalingu-lar... tog čoveka vretenastog trupa, s li-cem orlušine i rančem koji se duž Big Benda protezao u dužinu od osamdeset milja. I taj naziv pristajao je Bouvenu Grinfildu bolje od ikojeg drugog od mo-gućih nadimaka koji su davani svakom rančeru u tom kraju. Uprkos njegovom opakom temperamentu i govorkanjima o veštim mahinacijama koja su se čula po barovima Bernardina, Grinfild je po-sedovao nečeg kraljevskog u svojoj po-javi, bilo da je sedeo u čelu masivnog stola za ručavanje, bilo da je vikao na kauboje ili da je jahao prerijom, obila-zeći svoje imanje i uz put sračunavajući koliko je bogat.

Gnevni Bouven Grinfild nije bio nova pojava za ranč „54“, ali za protekla tri

dana od otmice njegove kćeri Bouven nije prestajao da besni. Pa ipak, tog popodneva, kada se s desetak kauboja vratio s traganja koje je lično preduzeo, našao je snage za dodatnu ljutnju kada su ga dočekali s obaveštenjem da je Dok Holidej prispeo pre nekoliko časova i da se još nije vratio iz prerije. Odmah po dolasku, rekli su rančeru, insistirao je da lično ode na mesto događaja. Znajući da ga je njihov gazda pozvao, kauboji su mu dali konja i opremu i zapadnjak je odjahao. Grinfild je zbog toga besneo jer je očekivao da će ga Holidej sačekati na ranču da od njega lično primi instrukcije, pa je obaveštenje da je postupio suprotno izazvalo u rančeru provalu kletvi, neprijatnih čak i za uši oguglalih kauboja.

– Vratite se kad nađe za shodno, gazda – rekao je Bak Starling, nekadašnji revolveraš, a sada nadzornik ranča, dok su on i rančer koračali ka masivnoj jednospratnici u kojoj je Grinfild živeo. – On je svojeglav tip, to ste već čuli.

Grinfild je još jednom opsovao i šutnuo kamen koji mu se našao na putu:

– Dabome da sam čuo! Ali ovo nije vreme za svojeglavost, niti ja nameram to da trpim. Pozvao sam ga, to je tačno, ali neka me nosi đavo ako to budem trpeo. Ja ću...

– Šta ćete vi, gazda? – prevaljao je Bak Starling lenjo preko usana. Nadzornik ranča imao je začudo privilegiju da sa stočarskim kraljem govori otvorenije nego bilo ko drugi. – Vi znate isto tako dobro kao i ja da ako hoćete da vratite Čeri živu i zdravu kući, to za vas može učiniti samo čovek kao što je Holidej.

Grinfild je to znao. Uostalom, to je i bio razlog što je tom avanturisti poslao telegram. Iza planine Virdžin bilo je takvih mesta gde bi čak i ptica grabljivica mogla zalutati i gde čak i gušteri mogu umreti od gladi. Da je ma i u jednom trenutku pomislio kako postoji nada da će naći Čeri, on bi već poslao pedesetak ljudi u poteru za njom. Opsova ponovo i šutnu još jedan kamen. Ovaj je odskočio i odbio se od terase na kojoj su stajali Rid Redigen i Blis Karmel. Na taj Grinfildov izliv gneva Karmel se osmehnuo, ali je Redigen samo načinio brižno lice kada se Grinfild popeo uz stepenice.

– Niste imali sreće, ser? – upitao je zvaničnim tonom.

Grinfild je digao glavu i namrštitio se. Bio je zaboravio na tog dosadnog Čerinog verenika. Redigen je doputovao tokom noći iz San Antonija i još uvek je spavao kada je tog jutra Grinfild odjahao sa svojom grupom. Rančera je ljutilo što je video Redigena tako odmornog i čilog dok je on sam bio prljav i umoran, ali zbog toga što je Redigen bio Čerin verenik i jedan od uticajnijih ljudi u San Antoniju, rančer se uzdržao od oštrog odgovora.

– Nismo imali sreće – promrmljao je potvrdno, vadeći cigaru iz usta. Onda baci brz pogled na Blisa Karmela: – Imali nekih vesti iz grada?

Karmel odmahnu glavom. Mršavi i neobično blede lica, Karmel je obično nosio crno odelo, koje je još više isticalo njegovu mršavost, a svetloplava namlisana kosa padala mu je do ramena. Ruke su mu bile nežne i bele, pomalo ženskaste. Obično se poigravao zaliscima, što bi moglo ohrabriti podsmešljive

komentare na njegov račun da nije bilo njegovih očiju i revolvera. Revolveri su mu bili veliki, crni i nisko pripasani, a oči krupne, crne i s pretećim, smrtonosnim sjajem. Mnogi od kauboja na ranču bili su i revolveraši, od kojih se očekivalo da se bore isto tako dobro kao što žigošu stoku, ali Karmel je bio na platnom spisku isključivo zbog svoje poznate veštine baratanja revolverima.

– Kažu da još uvek ništa ne znaju, gazda – rekao je otežući. – Ali vi znate Meksikance. Polovina njih smatra kako je Moro njihov junak. Druga polovina je uplašena.

Senka nespokojstva preletela je preko Grinfildovog lica. Nije morao niko da mu govori o Morou. Ta prljava svinja! Dan kada on bude obešen biće najlepší dan u Grinfildovom životu.

Produžili su da razgovaraju još nekoliko minuta, a onda Karmel zažmiri i primeti:

– Dolazi Holidej!

Grinfild je žustro ustao sa stolice za ljuljanje i pošao do stepenica koje su vodile s terase, gde je sačekao da prajšnji avanturista sjaše i privede svog zelenog ždrepcu.

– Gde ste vi, čoveče? – grmnuo je rančer dovoljno jako da se njegov glas mogao čuti čak u spavaonici za kauboje.

Zapadnjak nije odgovorio odmah. Po-
peo se polako uz stepenice, otresajući prašinu sa sakoa i pantalona i tek kada je skinuo i otresao šešir prešao je mirnim pogledom plavih očiju preko Redigena do Grinfilda.

– Nemojte vikati, Grinfilde, ja dobro čujem. Sem toga, takav ton mi se ne sviđa.

– Slušajte vi, čoveče – zarežao je Grinfild mašući mesnatim prstom pred zapadnjakovim licem. – Ako mislite...

– Smirite se, gospodine – umešao se Rid Redigen i stao između njih dvojice. – Zar ne mislite da bi pod ovim okolnostima trebalo da ostanemo pribrani? – Okrenuo se ka zapadnjaku i iskreno prijateljski osmehnutog lica, pružio ruku. – Ja sam Rid Redigen, Holideje. Čerin verenik.

Dok se napravi da nije primetio pruženu ruku i samo je kratko zvanično klimnuo glavom u znak pozdrava. – Drago mi je, Redigene – rekao je uzdržano. Zatim se naslonio na ogradu terase i zabacivši šešir na potiljak, prevukao šakom po oznojenom čelu. – „Dolina lobanja“ – rekao je Grinfildu.

Rančer je zabezeknuto zinuo:

– Jeste li sigurni?

Dok klimnu glavom.

– Trebalo mi je dosta vremena da nađem tragove. Ti nevaljalci nisu nimalo naivni amateri.

– Znam da nisu – prekide ga Grinfild.

– A gde ste to našli tragove?

– Blizu prolaza Čokto. Pratio sam trag izvesno vreme. Potpuno je sigurno da su otišli u pravcu doline.

Ljudi na verandi su se zgledali. „Dolina lobanja“. Bio je to indijanski naziv za široku, ljudskim i životinjskim skeletima prošaranu pustinju, koja se prostirala zapadno od planine Virdžin. Niko nije zalazio u „Dolinu lobanja“, jer je onoga ko se usudio tamo da uđe mogla čekati samo smrt. Niko sem Apača i šačice meksikanskih bandita s druge strane Rio Grande, a među kojima i Kvinta Moroa, nije poznavao „Dolinu lobanja“. Bouven Grinfild je znao da je

Moro proveo deo svog detinjstva na južnim prilazima te užasne pustinje sa svojom majkom Meksikankom i ocem otpadnikom od civilizovanog društva. Kvint Moro se kao dete igrao u tim suncem sprženim jarugama i kanjonima, penjao se uz sablasne crvene litice i kao usamljenik provodio mnoge časove u igri, sanjareći o uspehu u svetu Amerikanaca. Šušalo se da je i kasnije Moro povremeno posećivao „Dolinu lobanja“ kada bi u civilizovanom svetu, zapadno od planine Virdžin, za njega postalo previše vruće.

Ali sem Apača, meksikanskih razbojnika i Kvinta Moroa, „Dolinu lobanja“ poznavao je još neko: Dok Holidej.

Bled u mlohavom licu, Bouven Grinfild je iskolačio oči:

– To onda znači kako je taj prokleti nitkov i izrod zgrabio jednog Grinfilda za skalp?

– Ne, još uvek ne. – Zapadnjak je govorio uobičajenim smirenim i samopouzdanim tonom čak i u trenucima kada je, kao sada, bio zabrinut. Sivoplavim očima preleteo je po udaljenim vrhovima planine Virdžin, koji su se rumenili na kasnom popodnevnom suncu. Izvadio je cigaru iz pozlaćene tabakere. – Nekim slučajem i srećom po vas, ja sam u „Dolini lobanja“ bio više puta još dok je poglavica Apača bio Suri Medved. „Lobanja“ je grozna, ali ne i beznađežno užasavajuća. Ima tamo nekoliko izvora i ja ih uglavnom znam.

– Hoćete da kažete... – zaustio je Grinfild.

– Da, mogao bih da pođem za njima.

– Sjajno, sjajno! – uzviknuo je rančer i osmehnuo se po prvi put tokom poslednja tri dana. A onda se njegovo lice

ponovo natmurilo i iskra je blesnula u njegovim surovim očima. – Sto mu muka, ne mogu da sačekam trenutak da šcepam tog šugavog Moroa za gušu. Prljavi izdajnik! Posle svega što sam učinio za tog psa, on se usudio da mi ovako nešto priredi. Usudio se! – Grinfild je prešao pogledom po licima svojih sagovornika, pozivajući ih da potvrde koliko je veliki zločin koji je taj Moro počinio. – Postaraću se da poželi da se nikada nije oštenio!

Zapadnjak je pripalio cigaru i preko kolutova dima ćutke se zagledao u rančera čekajući da se njegov izliv besa stiša. Grinfild mu se nije dopadao, ali ga je on na izvestan način uvažavao.

– Neće biti lako, mister Grinfilde – oglasio se najzad. – S Moroom ima ih još petorica, a možda ih u „Dolini lobanja“ ima još i više. Ako krenemo u poteru za njima postoji mogućnost da vam kćer ubiju. Shvatate li to?

Rančerovo lice skamenilo se u masku. – Shvatam.

Dok klimnu glavom. – Oni će verovatno poslati glasonošu. Možda bi trebalo da sačekate dok ne vidimo šta će Moro reći. Možda će biti jevtinije i sigurnije da postupite onako kako kidnaperi traže.

– Jeste li poludeli? – grmnuo je Grinfild. – Oni traže milion dolara!

– To je ono što su napisali da traže – rekao je zapadnjak. – No moje iskustvo govori da takvi ljudi u većini slučajeva prihvate ono što realno mogu da dobiju.

– To neće biti slučaj s Moroom – odvrati Grinfild bez razmišljanja. – Taj kučkin sin ima merak na mene još od kako sam ga izbacio s ranča.

Zapadnjak je nabrao čelo i zagledao se u užareni vrh cigare.

– Čuo sam neke priče o Morou. Mister Grinfilde. Priča se da on vodi neku vrstu kampanje s ciljem da dokaže kako vi niste pravi vlasnik ranča „54“. Je li to tačno?

Ubilački bes razlio se Grinfildovim licem.

– To nije vaša stvar, Holideje.

– Ne kažem da jeste. Ja samo...

– Bićete plaćeni za vaš trud, je li tako? – prekinuo ga je ponovo rančer.

– Da, znam... baš sam hteo nešto o tome da kažem.

– Platiću vam sto dolara dnevno i pet hiljada dolara ako Čeri vratite kući živu i zdravu – produžio je Grinfild. – To je dovoljno da radite svoj posao i ne zabadate nos u ono što vas se ne tiče. Ako vam se to ne sviđa, recite odmah.

Zapadnjak se osmehnuo uglom usana, što je činio kada je bio na rubu ljutnje.

– Još nismo raspravljali o uslovima, mister Grinfilde – primetio je pomalo sarkastično – ali pošto ste već načeli to pitanje onda da ga dokrajčimo. Sto dolara dnevno i pet hiljada premije nije dovoljno. Moja je cena znatno viša: dvestapedeset na dan i deset hiljada za Čeri živu i zdravu. I još nešto morate znati: ja zabadam nos tamo gde je mene volja.

Svi sada pogledaše Grinfilda. Pretpostavljali su da su rančerove reči takle zapadnjakov ponos i da je on zbog toga tako reagovao. I Grinfild je to znao. Znao je i da više ništa ne može, jer mu je Holidej neophodan.

– U redu, mister – rekao je najzad, nadimajući grudi. – Neka bude tako. Ali

za taj novac očekujem uspeh. Ako nekome platim dvesta pedeset dolara dnevno i ako se on posle nekoliko sedmica vrati praznih ruku, onda mogu gadno da se naljutim.

Dok je to govorio Grinfild je pogledao Blisa Karmela, naslonjenog ležemo na zid zgrade. Zapadnjak je pošao za rančеровим pogledom i shvatio njegovu poruku. Grinfild mu je priznao pobeđu u pogledu novčanih uslova, ali mu je i zapretio da ga neuspeh može skupo da košta. Budući da mu revolveraši nisu bili nepoznat soj, Dok je znao da je Karmel, pored Kvinta Moroa, jedan od najbržih u oblasti Kalingular i nije bio raspoložen da se s njim nadmeće. Pogledao ga je kratko, a onda vratio pogled na rančera. Sviđalo mu se kad neko ide direktno i oštro, a to je bio Grinfildov stil.

– U redu mister Grinfilde – rekao je. – Sporazumeli smo se.

– Jeste, sporazumeli smo se – ponovi rančer. – Kakav je vaš plan?

– Odabraću četvoricu ili petoricu vaših ljudi i poći ću u „Dolinu lobanja“

– Četvoricu ili petoricu? – Rid Redigen podiže obrve. – Neće li vam to biti malo, mister Holideje?

– U „Dolini lobanja“ neće – odvrati Dok. – Ni svaki deseti čovek ne može podneti tu vrućinu i na kraju putovanja biti spreman za borbu.

– To je tačno – potvrdio je Grinfild i dunuo kroz nos.

Bak Darling je istupio.

– Ja bih voleo da budem jedan iz grupe, mister Holideje. Šta kažete na to, gazda?

Grinfild se namrštio.

– Dođavola, ti si mi ovde potreban, Bak. Na ranču ima mnogo posla, znaš i sam.

– Zar vaša kći nije važnija od ranča, mister Grinfilde? – primeti zapadnjak tiho.

– Slušajte, mister Holideje... – zausti rančer oštrije, ali Dok podiže ruku i prekide ga:

– Ja vam ne govorim šta je vaš posao, mister Grinfilde. Ovaj čovek što se javio i meni se učinio pogodan pa sam i sam hteo njega da uzmem kao prvog.

Bak Darling se zahvalno osmehnu. Bouven Grinfild nabra čelo, promrmlja nešto a onda reče:

– Dobro, dođavola. Uzmite ga!

– I mene – javio se Rid Redigen žustro. – I ja želim da pođem.

S cigarom u zubima, zapadnjak je pogledao kicoša iz San Antonija i registrovao njegove lakovane čizme, skupe pantalone i uštirkanu košulju s tvrdom kragmom. Odmahnuo je glavom.

– Vi ste suviše varoški čovek, Redigene. A „Dolina lobanja“ nije mesto za varošane.

– Možda sam obučen kao kicoš, Holideje – branio se Redigen. – Ali već sam se više puta suočavao s opasnostima. Ako pođem s vama, neću vas zadržavati.

Sada obojica pogledaše Grinfilda. Rančer se mrštio jer se u načelu slagao s Holidejem. Redigen je bio varošanin i žutokljunac. Ali on je bio Čerin verenik, a sem toga, imao je uticaja u katastarskoj službi u San Antoniju. Zato, s druge strane, nije mogao sebi da dozvoli da ide uz nos svom budućem zetu.

– Kao što je rekao, Rid vas sigurno neće zadržavati, Holideje – podržao je

kicoša. – U toj partiji njegov je ulog velik.

Zapadnjak sleže ramenima.

– Dobro, ako insistirate. Ali upamtite jedno, Redigene: kad zađemo u „Lobanju“ nećemo moći da zastajkujemo i čekamo one koji još nisu spremni za pokret. Takve ćemo ostaviti, jasno?

– Jasno – promrmlja Redigen.

– Onda je i to rešeno – odahnu Grinfild. – U redu, Holideje: možete izabrati vaših pet ljudi s ranča.

– Dolazi neki konjanik – umeša se Karmel, čije je oštro oko opazilo ono što drugi nisu.

Sve oči se okrenuše prema istočnom putu, gde se pod kopitama konja jednog usamljenog konjanika dizao oblak žućkaste prašine. Grinfild opsova i priđe ogradi verande.

– Neka neprilika? – upita ga Dok.

– Ne znam – odgovori rančer. – Ali svuda oko ranča postavio sam straže da zadrže šljam koji će se javiti da pođe u poteru za Moroom. Uvek će se skupiti skitnice koje će tvrditi kako su videle Čeri i slično. – Okrenuo se ka Karmelu: – Ko je na straži, Blise?

– Mik Kel.

Grinfild opsova. Usamljeni konjanik se u međuvremenu približio. Jahao je ugojenu sivu kobilu, a na sebi je imao košulju jarkožute boje. Kauboji iz spaonice su ga opazili i radoznalo pohitali ka velikim vratnicama, kroz koje se ulazilo u dvorište ranča.

– Poznaješ li ga, Blise? – upita rančer kada se usamljeni konjanik nalazio na oko dvesta metara od vratnica.

– Ne, nikada ga nisam video.

– Onda neka se tornja dođavola! – reče rančer grubo. – I bez takvih skitni-

ca imam sada dovoljno problema. – Podigao je glas: – Otrerajte ga, ljudi!

Sedmorica kauboja, koji su se zatekli kraj vratnica, pohitaše da mu zatvore prolaz. Mladi konjanik je, međutim, nastavio da jaše. Kauboji su zamlatarali rukama dajući mu znak da stane, što nije imalo nikakvog efekta, jer konjanik nije pokazivao nameru da uspori trk svoga konja.

– Pogaziće ih! – ote se Doku.

Samo trenutak kasnije i kauboji su to shvatili, ali tada je već bilo kasno. Odskočili su u stranu, sudarajući se jedan s drugim. Jedan od njih je pao na tle, a drugi leđima udario u vratnice. U to se kobila već našla pred njima. Vešto, kao da je nešto slično mnogo puta vežbao, konjanik je naterao kobilu na jednog suvonjavog kauboja, koji je, povrativši ravnotežu, izvukao revolver. Od udara revolver je odleteo kroz vazduh. Konjanik zaustavi kobilu u mestu i nogom udari u grudi drugog kauboja, koji je takođe pokušao da potegne revolver. Zatim je naterao kobilu na trećeg, oborio ga na zemlju i potegao iz futrole težak crni revolver na jednog prašnjavog kauboja koji se tek digao sa zemlje. Glas u kome se osećao prizvuk smeha odjeknuo je jasno i stigao do terase:

– Dosad je sve bilo šala, momci, ali od sada nije! Nije, naime, šala dobiti metak u trbuh.

– Pustite tog idiota da uđe! – zaurao je Bouven Grinfild sav crven u licu. – Ja ću se pobrinuti za njega!

Ta naredba nije ni bila potrebna. Pod pretnjom dva sjajna plava oka iza nišana teškog kolta kauboji su instinktivno uklonili ruke s futrola svojih revolvera. Mladi došljak se osmehnuo,

vratio revolver u futrolu i ujahao u dvorište.

Rančer je sišao niz stepenice i tako krupan, u pretećem stavu, podbočivši se rukama, zastao na sredini dvorišta. Odmerio je uljeza besnim pogledom, koji, čini se, nije imao nikakvog efekta. Siva kobila je stala i zagledala se u rančera ogromnim, glupim očima. Mladi konjanik se oslonio na njen vrat i osmehnuo se.

– Ti si, verovatno, Grinfild. Je li tako?

Rančer je jedva došao do daha:

– Sto mu gromova, čoveče, šta ti zamišljaš...

– Upravo sam razmišljao o tome kako treba da ti kažem da je tvoj ranč vrlo neprijatno mesto. Tamo, na putu, naišao sam na jednog tipa koji je hteo da od mene načini metu za gađanje. Morao sam da ga lupim po glavi. A sad i ova gomila na vratnicama. Sve neki neprijateljski raspoloženi ljudi.

Mladić je govorio jasno, bez respekta i njegovo držanje, kao da govori sa sebi ravnim, bilo je dovoljno da bi razdražilo i neki smireniji temperament od Grinfildovog. Svi su očekivali da će kralj oblasti Kalingular u najboljem slučaju narediti da došljak bude išiban. Ali, na iznenađenje prisutnih, Bouven Grinfild je ostao bez reči. Kao i njegovi kauboji i stočarski baron je u tom mladiću naslutio opasnost, koja se skrivala iza široko razvučenih usta i u očima koje su detinjasto blistale. Retko, veoma retko, Grinfild je imao prilike da se sretno s takvom mladom, neobuzdanom osobom, koja se rodila s hrabrim srcem, vešto baratala revolverom i rasuđivala zrelo kao da joj je četrdeset. Grinfild se prisećao kako je pre mnogo godina u

Nju Meksiku bio prisutan kada je gomi-
la pokušala da linčuje jednog takvog
momka. Rezultat je bio sedam mrtvih
građana, a momak je pobjegao.

Konačno se rančer pribrao i grmnuo:

– Ko si ti, dođavola?

Dok Holidej je jedini znao odgovor.

– To je Ringo Kid – rekao je, kao da
ne zapaža iznenađenje na licima osta-
lih. – Mogu vam reći da ste ovaj put
imali dosta sreće, mister Grinfilde. I
vi i vaši ljudi.

*

Grinfild, Redigen, Blis Karmel, Bak
Darling i kauboiji koji su dotrčali od
vratnica zablenući su se u zapadnjaka,
a zatim u došljaka, koji je s osmehom
pozdravio Holideja klimnuvši glavom,
a onda sjahao.

– Dosta je vremena prošlo od kako
sam vas poslednji put video, Holideje.
Mislim da je to bilo pre dve godine u
Vaku?

Dok ozbiljno klimnu glavom:

– Jeste. Dve godine, Kide.

– Je li ovo... stvarno Kid Ringo? –
upita rančer zapadnjaka.

– Jeste, mister Grinfilde – potvrdi
Dok. – Pretpostavljam da ste čuli za
njega?

Rančer je lagano nekoliko puta klim-
nuo glavom, ne skidajući pogled s pri-
došlice. Bilo je skoro nemoguće živeti
na jugozapadu Teksasa, a ne čuti za ne-
svakidašnjeg revolveraša Ringo Kida.
Rančerovo razvrstavanje bilo je ovako:
svaki revolveraš na njegovom platnom
spisku bio je koristan, a svaki drugi
predstavljao je opasnost. Ovaj pred-
njim naročito, a i izgledao je drugačije

od ostalih, pa se Grinfild u sebi pitao
šta li on traži na njegovom ranču.

To su se pitali i ostali. Podignutih
obrva, Rid Redigen je posmatrao Ringo
Kida s loše prikrivenim nezadovolj-
stvom. On je već davno zaključio kako
su revolveraši opasna, neuračunljiva ba-
gra, a Ringo Kid mu je izgledao baš ta-
ko. Za Baka Darlinga došljak je pred-
stavljao nagoveštaj nezgoda i neprilika.
Što se tiče Holideja, on ga je poznavao
i smatrao kako je taj mladić dostojan
izvesnog poštovanja, ali da se na njega
čovjek ne može baš u svemu osloniti.

Jedino je za Blisa Karmela Ringo Kid
bio suparnik. U Karmelovom ponašanju
nije bilo ničega neobičnog, jer je on bio
suviše ponosan na svoju veštinu bara-
tanja revolverom. U mladosti je Blis
Karmel bio nebrojeno puta izvignut ru-
ganju zbog svojih ženskastih manira pa
je prvi put uzeo revolver u ruku da bi
se otarasio jednog naročito bezobra-
znog napasnika. Taj napasnik je u nji-
hovom obračunu ostao mrtav, a Blis
Karmel je preživeo. Osećaj moći u de-
snoj ruci, pouzdana brzina i hrabro su-
očavanje s licem smrti dali su podstre-
ka njegovom opasnom i surovom živo-
tu. Revolver je od njega stvorio čoveka
i njega je prosto nešto vuklo da naleti
na nekoga ko bi se usudio da se pred-
stavi jačim od njega. Zbog toga je sada
netremice zurio u mladolikog Ringo
Kida, čija je revolveraška reputacija u
najmanju ruku bila jednaka njegovoj.
Po prvi put u toku dve godine obuzela
ga je mržnja prema čoveku koji je mož-
da bio brži od njega.

Rančera se nije ticala ničija reakci-
ja na Ringov dolazak sem njegove sop-
stvene. Prošlo ga je prvo iznenađenje

i bio je pripravan da ponovo zaigra svoju ulogu.

– Niko te nije pozvao na ranč „54“, revolverašu – prasnuo je, osećajući se sve sigurnijim što se oko njega okupljao veći broj njegovih plaćenika. – Upao si ovamo, maltretirao moje ljude i nastupio si drsko...

– Malo si preglasan za moj ukus, Grinfilde – prekinuo ga je Ringo Kid grubo, a njegovih ležernih pokreta i osmeha na licu je nestalo. – E, pa lepo. Ni ja nisam očaran tobom ništa više nego ti mnome. To znači da se valja ostaviti praznih razgovora i preći na posao, a posle toga ću ja otići isto tako brzo kao što sam i došao.

Godinama se niko nije usudio da tako razgovara s Bouvenom Grinfildom. Još jednom je gospodar oblasti Kalingular ostao bez reči. Osvrnuo se oko sebe da vidi kako će reagovati njegovi ljudi, ali i oni su stajali zapanjeni kao i sam Grinfild. Blis Karmel je prvi prekinuo tišinu:

– Imaš li nekog posla s mister Grinfildom, mladiću?

Ringo Kid podiže jednu obrvu.

– Kako mi se čini, biće da si ti Blis Karmel.

Karmelove hladne i tanke usne izvile su se u bled, zadovoljan osmeh:

– Tačno. To sam ja, Kide.

– Pretpostavljao sam. Ne postoje dvojica takvih.

Osmeh iščeze s Karmelovog lica:

– Šta to znači, Ringo?

Izgledalo je, međutim, da je pridošlica izgubio dalji interes za njega. Okrenuo se ponovo Grinfildu:

– Došao sam ovamo da razgovaram s tobom, Grinfilde. Ti si u ovom delu sve-

ta toliko digao glavu da si zaboravio kako se valja ponašati. Pa lepo, ako se ti u toku našeg razgovora budeš ponašao korektno i ja ću. I da sam na tvom mestu, rekao bih ovom tvom tankoprstom kauboju da skloni ruku što dalje od revolvera, jer na ovom svetu nema nijednog živog čoveka koji bi me mogao ustreliti pre nego što potegnem revolver i prosviram mu bar jedan metak kroz lobanju. Veruješ li da govorim istinu, šefe?

Grinfild mu je verovao. Verovao je toliko da je dreknuo na Karmela kada je ovaj pokazao želju da nastavi s odmeravanjem snaga. Kada je Karmel konačno odmakao ruku od kolta, rančer pogleda u Kidove bezizrazne oči.

– U redu, revolverašu – reče prigušenim glasom. – Govori!

Ringo Kid je preneo težinu tela na jednu nogu i počeo da zavija cigaretu.

– Zainteresovan sam da tvoju kćerku vratim kući – rekao je naoko nezainteresovanim tonom. – Nema smisla da me pitaš kakav je moj interes prema njoj, jer to neću reći. Reći ću ti samo jedno da bih te umirio: to nema veze s novcem. – Njegove svetloplave oči kliznule su ka zapadnjaku. – Ja ne naplaćujem traganje za devojkom koju su oteli banditi... toliko pohlepan još nisam. – Pokretom ruke zadržao je Holideja da ne progovori. – Molim vas da vaše proteste ostavite za drugu priliku, mister Holideje. Pa lepo. Pošto smo to raščistili, Grinfilde, reci mi šta se događa. Jeste li našli neki trag?

Niko nije ništa odgovorio. Oni koji nisu bili ljuti bili su zbunjeni. To kao da nije impresioniralo Ringo Kida.

– Ja znam sve o Morou – nastavio je.
– Znam čak i koliko traži. Je li stupio u kontakt s vama?

– Još nije – odgovori Bak Darling.

– Stupice, stupice – promrmlja revolveraš, paleći cigaretu.

– Ti... ti poznaješ Moroa? – upita ga rančer s nevericom.

– Ne, ali znam ponešto o njemu. Na primer to kako u ovim krajevima ima takvih koji ga smatraju herojem. To znam. Znam takođe da je dosta pričao o tvom pravu na ranč „54“, Grinfilde.

– A šta je to pričao? – upita rančer preteći.

– Pa, recimo, one stare priče o ranču – odgovori Ringo Kid nemarno. – One što kažu kako ti nisi zakoniti vlasnik ranča, da ti imaš samo staru špansku tapiju i da je ta tapija nelegalna već više od sedam godina.

– Dosta o tome! – grmnu Grinfild pocrvenevši kao rak. – Govori šta je tvoja namera, revolverašu!

– To upravo i govorim – promrmlja Ringo. Pogledao je Holideja. – U gradu su mi rekli da ste vi preuzeli ovaj posao, mister Holideje. Ima li još nešto sem toga?

Zapadnjak podiže obrvu i iskosa pogleda Ringa. Nije bilo razloga da odgovori na njegovo pitanje, a opet, s druge strane, Ringo mu nije bio antipatičan.

– Odveli su mis Grinfild u „Dolinu lobanja“ – rekao je kratko.

– Dosta sam čuo o toj paklenoj jazbini – primeti Ringo tiho. – Nameravate li da Moroa tamo gonite, mister Holideje?

– Nameravam.

– Idem i ja s vama.

Zapadnjak se s razumevanjem osmehnulo. Bilo je nečega u Ringovom velikom samopouzdanju što ga je impresioniralo.

– To ne bi bilo loše – odgovorio je – ali, naravno, zavisi od mister Grinfilda.

– A mister Grinfild kaže ne! – grmnu rančer.

– Ispravno – složio se Rid Redigen. – Čuj, Ringo, ili kako se već zoveš, ne vidim zbog čega si ti uopšte zainteresovan za tu stvar? Baš smo razgovarali o ekipi za gonjenje, kad si ti upao. Zašto ne okreneš konja i ne počistiš se?

– Ti mora da si Redigen – reče Ringo. – Da, u gradu sam dobio tvoj detaljan opis. – Uvukao je dim cigarete duboko u pluća i naslonio se na jabuku sedla, a zruci sunca prelivali su se na njegovom tamnom tenu. – Ako stignu Moroa, biće im potrebna vatrena podrška. A ja sam najbolja podrška koju mogu dobiti.

– To ti kažeš – procedi Karmel jetko. – Ne – protisnuo je rančer kroz zube. – Ja ne angažujem pustahije koji će ceo posao izvrnuti u cirkus. Rekao si šta si imao, revolverašu, i sad se gubi!

Ringo Kid je duboko uzdahnuo. Odbacivši opušak cigarete, vinuo se ponovo u sedlo.

– A šta vi kažete, Holideje? Želite li da pođem s vama?

Zapadnjak sleže ramenima.

– Činjenica je, kao što kažeš, Kide, da bi mi dobro došao ubojiti revolver. Ali ovde ipak mister Grinfild ima zadnju reč. U pitanju je njegova kći i to mu daje sva prava.

Plave Ringove oči okrenuše se prema rančeru:

– A ti kažeš: ne?

– Da, ja kažem ne. Ne danas i ne nikada.

Ringo Kid klimnu glavom:

– To je tvoje pravo, Grinfilde. Ali, možda bi ipak trebalo da imaš na umu jednu stvar: ako Čeri bude falila samo jedna dlaka s glave, ja ću te naći i sasuti ti svih šest metaka u to debelo telo. – Onda se okrenuo ka zapadnjaku. – To važi i za vas, Holideje. Razmislite dobro obojica! Želim samo da uzmem učešća u igri. Čekaću do ponoći u salunu „Zlatni dolar“ u Bernardinu. Ako do tada ne čujem glasa od vas, ja ću poći u poteru sam. Ne verujem da ću tako imati velike šanse. S obzirom da ste vi, Holideje, najbolji tragač i da najbolje poznajete „Dolinu lobanja“ voleo bih da pođem s vama, ali ako moram, poći ću sam i ako se vi i vaša grupa nađete na mom putu, budite sigurni da vam Bog neće mnogo pomoći. Do viđenja, gospodo!

Dvadesetak pari zbunjenih očiju pratilo je suvonjavog, nonšalantnog mladića na ugojenoj kobili, koji je odjahao putem prema istoku. Neki od prisutnih znojili su se iako se već bližilo prohladno veče. Na mnogim licima zapazio se strah.

Ali ne i na rančarovom licu. Pre nego što se Ringo Kid izgubio s vidika, Grinfild je otpustio sve ljude sem Holideja i Karmela i tu dvojicu poveo nazad do verande. Večernje senke počele su puziti niz travnate brdske prevoje oko velike rančerske kuće, dok je daleko u preriji počeo da zavija usamljeni kojot. Kada je Grinfild stigao do terase pred kućom, revolveraš iz El Pasa bio je još samo tačkica na istočnom putu. Rančer otre rukom oznojeno čelo.

– Vi ga odnekuda poznajete, rekoste? – obratio se zapadnjaku.

– Ne poznajem ga, ali sam ga sretao u Vaku – objasni Dok. – Ja sam tamo proveo dosta ugodnih dana, a Ringo Kid je gonio nekog ubicu. Desilo se da ga je stigao baš u Vaku i tamo ga je sreo.

– Kakvu on igru igra?

– Kako to mislite? – Dok je nabrao zamišljeno čelo. – Neka me nosi đavo ako znam. Je li poznavao vašu kćer?

– Jasno da nije. Mislite li da sam je puštao da se meša s takvom bagrom? – Grinfild besno otpljunu. – On nešto ima na umu... Voleo bih da znam šta je to.

– Novac – umešao se Blis Karmel cinično. – Isti je kao i svi ostali. Želi da se uključi u igru.

– Šta vi kažete na to, Holideje? – obrati se Grinfild Doku.

– Ne liči na ono što sam čuo o njemu.

– A zbog čega bi drugog tako žarko želeo da jaše s vama u „Dolinu lobanja“, Holideje? – upita provokativno Karmel.

– Ne mogu da se dosetim – Dok zamišljeno diže obrve. – Može biti da ima neki neraščišćeni račun s Moroom.

– To bi me čudilo – promrmlja rančer. – Moro se uvek kretao samo oko Big Benda, a koliko znam, Ringo Kid je prvi put u ovim krajevima.

– Možda mu je to i poslednji put – procedi Karmel mračno.

Zapadnjak pogleda najpre jednog, pa onda drugog sagovornika. – Čini mi se da bi bilo najbolje da odaberem ljude – reče.

– Mislite li da će se ovaj revolveraš pojaviti kao smetnja na vašem putu? – interesovao se rančer.

Zapadnjak se duboko zamislio pre nego što je odgovorio:

– Ne, mislim da neće, mister Grinfilde. On je suviše ponosan za tako nešto. Pre verujem da će otvoreno dejstvovati u našu korist.

– U redu, u redu – Grinfild nestrpljivo odmahnu rukom. – Pođite i odaberite vaše ljude, Holideje. A onda bi bilo dobro da pođete na spavanje. Reći ću posluži da vam pripremi sobu. Odmorite se i pođite rano ujutro.

Zapadnjak se namrštio i time izrazio svoje neslaganje s Grinfildovim nadmenim zapovedničkim ophođenjem. Nikada on nije dozvoljavao da se s njim tako razgovara, ali je ovaj put bio suviše umoran i bez volje da se raspravlja. Sišao je niz stepenice i uputio se polako prema spavaonici za kauboje u kojoj je gorela svetiljka. Kada se udaljio, na verandi je nekoliko trenutaka vladala tišina. Kralj oblasti Kalingular bludio je pogledom širom svog ogromnog kraljevstva, a mršavi, opasni Karmel stajao je leđima naslonjen na zid. Konačno je progovorio:

– Zar vas on toliko brine, mister Grinfilde?

– Šta? – trgao se rančer, okrenuvši svoju bikovsku glavu. – Ko? Ovaj mali revolveraš? Ne brine me ni najmanje.

Ali Karmel je znao da nije tako. Prišao je ogradi i naslonio se rukama na nju.

– Izgleda da će vam on zadavati glavobolju, gazda... i to glavobolju koja vam sada nije potrebna.

Grinfild je nejasno shvatao da je Karmel u pravu. Za njega je bilo neophodno da svoju kćer dovede kući, ali bilo je još važnije da Moro bude mrtav. Moro

je pripadao onoj vrsti fanatika, koji su mu mogli prirediti mnogo muka i nevolja. Moro je morao da umre. Ali iznenađeno se niotkuda pojavio Ringo Kid i na celu stvar bacio senku neizvesnosti. – prepušten sam sebi, Holidej bi sigurno obavio ono za šta je plaćen, ali šta ako bude morao da se nosi i s tim svojeglavim nevaljalcem?

– Moramo ga likvidirati, mister Grinfilde.

Te reči, izgovorene tiho pored rančerovog uha, munjevito su postigle cilj. Grinfild se okrenuo ka bledom licu pokraj sebe. Odjednom je shvatio da je Karmel uzbuđen i da gori od želje da nešto preduzme. Rančer je dosad bio suviše zaokupljen svojim brigama da bi zapazio Karmelovu ogorčenost prema revolverašu iz El Pasa. Sada je to primetio.

– Ti bi hteo da se obračunaš s tim tipom, Blise?

– Pa... ako biste vi to rekli, mister Grinfilde... možda to ne bi bila loša ideja.

Rančer je kratko vreme ćutao, a onda upitao:

– Misliš da bi mogao da mu uzmeš meru?

– Znam da bih mogao.

Grinfild se okrenuo i obuhvatio pogledom preriju, a misli su mu kružile vijugama, usmeravajući se polako ka cilju. Onda je klimnuo glavom:

– U redu, Blise. Sredi ga.

– Kada?

– Odmah noćas.

Blisu Karmelu je to bilo dovoljno. Sišao je lakim korakom niz stepenice i žurno se uputio prema štali, gazeći nečujno po suncem spečenom tlu, po

kome bi glasno odjekivao bat nekog krupnijeg čoveka. Hladna tmina noći koja se brzo spuštala krila je njegov zadovoljni osmeh.

*

Držeći visoko uzdignut svoj uglasti rep čegrtuša je šumno klizeći izišla iz svog skrovišta između kamenja.

Ispred njenog legla nalazila se mala beličasta stena. Bilo je to omiljeno zmi-jino mesto za sunčanje, hvatanje insekata, vrebanje u zasedi na malenog mršavog poljskog miša i snivanje mističnih snova, čija se veza sa svetom protezala čak do mutnih preistorijskih vremena.

Ali danas nije bilo šansi ni za sunčanje ni za snivanje jer su se, kao i prethodna dva dana, u tom delu „Doline lobanja“ teškim koracima kretala ljudska bića, a sada je jedno od njih nepomično sedelo na zmijinom kamenu za sunčanje. Iz usta tog ljudskog bića širio se duvanski dim, a njegov grub glas odzvanjao je u zmijsinoj glavi.

Zmija je malo znala o ljudskim bićima. Njen svet bio je svet tišine, svet pacova koji trče kroz hodnike u zemlji, orlova koji kruže na nebu, kojota koji su sumorno zavijali u noćima s jasnom mesečinom, svet guštera koji su se prema zmiji odnosili s dužnim poštovanjem. A samo jednom ili dvaput u zmijinom životu otužan miris čoveka dopro je do njenih osetljivih nozdrva i videvši ta čudna bića, ona se gmižući sakrila i sačekala da odu. Ljudska bića su uvek brzo odlazila jer je „Dolina lobanja“ bila zemlja zmija a ne zemlja čoveka. Da bi u toj zemlji preživeo, stvor je morao biti

sposoban da se zavuče između stena i izbegne nepodnošljivu žegu, koju inače teško da bi preživeo. U toj zemlji nije bilo mesta za čoveka, pa ipak, ljudi su dolazili, a ovi sada kao da su namerali tu i da ostanu. Pri toj pomisli hladan iskonski gnev zahvatio je zmiju. Njene crvenkaste oči sijale su pod okoštanim rožnatim štitinicima, a njena glava žustro se i preteći okretala na uzdignutom vratu.

I kao što se uvek dešavalo kada besobuzme zmiju, ona je počela da zveckati repom.

Berk Vederbi nije imao pojma o prisustvu opasnog reptila sve dok nije čuo opominjuće čegrtanje. Taj ružni čovek slomljenog nosa i neuredne kose baš je razgovarao s Kvintom Moroom, koji je stajao naslonjen na jednu oblu, nagnutu stenu u blizini. Brz kao i svaki čovek koji živi s one strane zakona, Vederbi se okrenuo, kriknuo i bacio se u stranu.

Banditov pokret sigurno mu ne bi spasao život da događaji nisu išli svojim tokom. Još dok se on okretao tamnosivkasta glava poletela je prema njemu sa zubima žednim njegove krvi. Ali dok je ta glava letela kroz vazduh nešto mnogo brže pokrenulo se na tri metra daljine. Revolver Kvinta Moroa izleteo je iz futrole i gromki pucanj prolomio je tišinu. Iza Vederbija začuo se tupu udar i crvena tečnost je prsnula. Zatim je obezglavljena zmija nastavila da se bacaka na crveno obojenoj ploči, da bi se na kraju zavila u sklupčano mrtvo klupko.

Banditi dotrčaše sa svih strana s revolverima u rukama. Kada su videli zmiju vratili su oružje u futrole. Siv u licu, Vederbi je s mukom ustao, a onda

osvetnički stao da gazi, psuje i pljuje već mrtvu zmiju. Ostali su posmatrali, neki su se nasmejali, a onda su se svi udaljili. Svi sem Munro Lira. Moroov debeli doglavlak, lica naruženog ožiljkom, stajao je i posmatrao sa svog mesta ispred pećine u kojoj se nalazila devojka i video je sve šta se dogodilo. Sačekao je da se uzdrmani Vederbi udalji, a onda prišao i vrhom čizme odgurnuo mrtvu zmiju u stranu.

– Odličan hitac, Kvinte.

Moro je slegnuo ramenima i ugurao nov metak u magacin. – Nije loš.

– To nije prava reč. Hitac je bio savršen.

– Ako ti tako kažeš, Munro.

Munro Lir pljunu na vrelu stenu.

– Pretpostavljam da je zmija mislila kako ovde nemamo šta da tražimo. To ju je razljutilo.

– Moguće.

Lir diže pogled.

– Možda je u pravu – reče.

Kvint Moro nabra čelo. Znao je šta će uslediti: još od kako su stigli ovamo prepirali su se oko toga.

– Možda smo pogrešili, Kvinte. Mislim, utoliko što smo došli ovamo.

Moro se neko vreme dvoumio, a onda pokretom kažiprsta pozvao Lira i poveo ga do ruba kamenite dolje u kojoj su banditi logorovali. Starodrevni davno ugašeni vulkan, koji je Moro nazivao „gavranovo gnezdo“, dizao se čitavih tri stotine metara iznad jednog od najvrelijih i najpustijih predela na zemljinom šaru. Na sve strane pružale su se beskrajne milje od sunca ispržene, prazne pustinje, u kojoj se ništa nije micalo. Moro jednim pokretom ruke obuhvati celu tu surovu pustoš.

– Ovo nije greška, Munro – odgovorio je. – To je naša zaštita. Nije li takva zaštita vredna da otpimo malo žege?

Lir ponovo pljunu. Nije bio impresioniran Moroovim rečima.

– Ljudi počinju da se bune. Kad ćemo stupiti u kontakt s Grinfildom?

Moro se nalakti na stenu i zamišljeno prelete pogledom preko „Doline lobanja“. Pokazao je prstom prema jugu, gde se jedna žuta stena uzdizala ka bakarnorumenom nebu.

– Kad sam bio dete, Munro, često sam od svoje kuće gledao onu stenu. Znaš li to?

Munro to nije znao i nije ga se ticalo. Bilo mu je vruće kao u loncu i mrzelo ga je i da otvori usta da odgovori.

– Da, gospodine – nastavio je Kvint. – Ja i majka i otac, svi troje smo živeli u jednoj kolibi, lovili smo ribu u Rio Grande i zečeve u pustinji. Moj stari bio je gadan, opaki žabac. Jednog dana morao sam ga reznuti nožem po licu. Od tada se nikada više nije sa mnom šalio. U stvari, posle toga odmah je umro. Mora biti od nečega što je pojeo.

– Kvinte, a šta je sa...

– Dok sam tamo živio i gledao tu stenu imao sam običaj da sanjarim, Munro. Kad neko ima zakrpljene pantalone i nikada dovoljno pun želudac, on često divno sneva. Jeste! Imao sam običaj da sanjarim o velikoj kući, ranču, mekanim rukavicama za jahanje, desetina ma lepих žena. Sanjario sam o svemu tome i kasnije, dok sam naporno radio. Priznajem da jesam. Godinama su mi pucala leđa na ranču „54“, a ja sam o svemu tome maštao. A onda me je Grinfild svezao i ja sam se odjednom trgao iz snova da bih...

– Ali ja znam tvoj životni put, čoveče!

U istom trenutku Munro Lir je shvatio da je pogrešio. Kvint Moro se naglo ispravio, a na beonjačama su mu izbile crvene tačkice.

– Pokušavam da ti nešto objasnim, ortače – rekao je strpljivo, naglašavajući reč „ortak“ tako da zvuči kao uvreda. – Pokušavam da ti ulijem u tu tvoju debelu glavu zašto sam se upustio u ovu avanturu i sukobio se s Grinfildom. A može biti da uzalud trošim reči. Može biti da ti to uopšte ne možeš da shvatiš. Ali, dobro, ortače, ipak ću da ti kažem: odabrao sam „Dolinu lobanja“ zato što ovde niko ne može dopreti do nas i kažem da ćemo ovde ostati sve dok ne dobijemo novac u ruke. Onaj, kome dojadi čekanje ima konja i može da ode. Neću ga zadržavati.

Lir je shvatio poruku. Ali bio je ipak zabrinut zbog nečega što je smatrao nepotrebnim odlaganjem. No još više od toga bio je radoznao. Kvint je izgleda bio raspoložen za razgovor, pa je on odlučio da iskoristi priliku i sazna nešto što ga je već duže vreme mučilo.

– Kvinte, misliš li da ćemo dobiti milion?

– Ne bih bio ovde da ne mislim.

– Da li još uvek planiraš da svoj deo novca upotrebiš za dokazivanje kako, po tvom mišljenju, Grinfildova tapija na ranč nije pravovaljana?

– Ne mislim, čoveče, nego znam. To sam otkrio dok sam radio za Grinfilda. Dobar advokat mogao bi ga preko noći spetljati.

– Hm. – Munro Lir nije mogao sebi da dočara sliku gromadnog Grinfilda spetljanog. – On će se naravno, boriti protiv tebe, Kvinte.

– Razume se da hoće, ali ja ću ga pobediti, Munro... i ranč „54“ će ponovo pripasti narodu čiji je i bio.

– Ovdašnjim Meksikancima?

– Jasno. Po novom zakonu o dodeljivanju zemlje ranč pripada njima i treba da bude razdeljen.

– I ti si se upustio u ovoliku opasnost i muke samo zato da pribaviš zemlju drugima?

Moro je pažljivo pogledao svog zamenika. Samo godinu dana poznavao je Lira. Munro je bio dobar s revolverom, ali ne previše bistar. Bar se tako Moro nadao. Nadao se da će, kao i svi ostali, Lir poverovati kako je on, Moro, neki savremeni Robin Hud. A njemu su bili potrebni ljudi da postigne svoj cilj. Da poseduje ranč „54“. Posle toga i Lir i svi ostali mogu da idu dođavola. On će biti novi vlasnik ranča, ali isto tako moćan i bezobziran kao i stari. To je bio njegov san i on je nameravao da ga ostvari.

– Tako je to, Munro – rekao je ubeđljivo. – Neko mora da se bori za malog čoveka.

Takav način razmišljanja zbunjivao je Munro Lira. Njega se nikada nije ticala sudbina ni malog, ni velikog, niti bilo kog drugog čoveka sem sudbine njega, Munro Lira. To ga je podsetilo na njegov deo novca koji je očekivao od ove avanture i to ga je opet vratilo na početak:

– Kada ćemo stupiti u kontakt s Grinfildom, Kvinte?

Moro se okrenuo i pogledao njihovo kamenito skrovište. Čeri Grinfild se pojavila iz pećine i stala u senku kamene nadstrešnice ispred svog zatvora. Vitka, gorda, zlatokosa, ona je nekada bila

deo Moroovog sna. Sebe je zamišljao na prestolu ranča „54“, s njom pored sebe. To mu nije uspelo. Čeri je uvek bila prijateljski raspoložena, ali mu je jednom stavila do znanja kako na njega ne gleda kao na svog budućeg čoveka. U to vreme njega je to povredilo, ali se brzo odljutio. Sada je Čeri bila samo instrument pomoću kojeg će se dočepati glavnog zgoditka. Možda je tako i bolje. No, ipak, ona je bila fantastično lepa devojka, a uz to i hrabra. Za vreme njihovog dugog jahanja do skrovišta u pustinji nijednom se nije požalila, a nije se tužila ni nakon dolaska. Prema svojim otmičarima odnosila se prezrivo i zbog toga ju je Moro još više cenio.

Gledajući devojku, on je zaključio da je došlo vreme za akciju. Njegova ideja da odloži stupanje u kontakt s rančom „54“ imala je za cilj da ostavi dovoljno vremena da se potera zamori i da kod Grinfilda stvori uverenje kako mu je nagodba jedina šansa da svoju kćer ponovo vidi živu. Sada je već bilo prošlo četrdeset osam časova, a potera im nije bila na tragu. To je bilo dovoljno.

– Sutra ćemo stupiti u vezu s njima, ortače – rekao je konačno svom znojavom, strpljivom sagovorniku. – Reci Zeku Kortniju da osedla konja dok ja napišem pismo.

*

– Zna li da imate oči kao ovo nebo, mister? Je li vam to već neko rekao?

– Naravno da jeste. Sve vreme mi to govorite. Ali šta je s mojim pegama? Zar niste zaljubljeni u moje pegice?

Salunska zabavljačica se uvređeno ispravila na svojoj stolici.

– Vi mi se rugate! Zbilja sam mislila to što kažem.

– Dabome, dabome – prevadio je neubedljivo preko usana Ringo Kid. A onda je ugledao nešto u njenim očima što mu se učinilo kao suza. Imala je oko trideset godina i izgledala je umorna. Usne su joj bile tanke, a oči su joj gledale nedužno. Možda je stvarno mislila. Možda čak i devojke kao Beti tokom svog života, ispunjenog ponižavajućim poslom u rupama kao što je „Zlatni dolar“, sretnu nekoga ko im se sviđa. Osmehnuvši se, dodirnuo ju je po ruci.

– Izvini, Beti, šalio sam se... ja nisam neki parajlija. Zašto ne potražiš sebi nekog momka s nabijenim novčanikom i žednog da nešto popije? Sa mnom samo gubiš vreme.

– Znam to – odvratila je iritirano i s gađenjem pogledala čašu sarsaparile u njegovoj ruci. – Zar ti nikada ne piješ pravi viski?

– Ne prija mi.

– Lažljivče.

– Od njega mi dođe da zaplaćem za mamom.

– Opet lažeš. – Devojka se nagnula prema njemu. – Poznavala sam u Odesi jednog čoveka koji nikada nije okusio piće. Bio je bokser, sav mišićav i lica nalik na diližansu s otvorenim vratima i prozorima. Rekao mu je da mora da čuva kondiciju. Da li i ti ne piješ zbog toga da bi bio u kondiciji?

– A zašto bih ja trebalo da pazim na kondiciju?

– Ti si revolveraš, zar ne?

– Ko to kaže?

– Svi. Koliko god ih ima.

Ringo Kid se osvrnuo i osmotrio goste „Zlatnog dolara“. Zapazio je da ve-

ćinu njih interesuje šta se događa s njim.

– Oni su izgleda čitali avanturističke priče – osmehnuo se.

Ali Beti to nije bilo smešno.

– To je istina, zar ne? Ja sam mnogo puta čula kako ljudi govore o tebi. Mislila sam da moraš imati negde oko pedeset godina zbog tolikih priča. Jesi li zbilja pobio toliko ljudi?

– Koliko ljudi?

– Sve one za koje pričaju.

Ringo Kid se nagnuo napred i pozvao je kažiprstom:

– Priđi, Beti, i reći ću ti koliko sam ljudi ubio.

Devojka se nagnula bliže, raširivši radoznalo oči. – Iskreno?

– Najiskrenije. Ubio sam sve one koje sam morao da ubijem.

Beti je neko vreme ćutke zurila u njega. A onda se skoro mio osmejak prelio preko prerano ostarelih crta njenog lica.

– Dobila sam pravi odgovor na glupo pitanje. Ti si zaista čudan čovek.

– Ni govora.

– Mogu li te častiti pićem?

– Čuj, ti vrlo loše vodiš svoj posao. Ovde ima ljudi koji bi tebe častili pićem.

– Ja želim tebe da častim pićem.

– Zašto?

– Zato što si mio. Ovde nema mnogo takvih kao što si ti. Oh, znam... za tebe pričaju da si ubica ali meni ne izgledaš tako. Meni izgledaš mio.

Ringo Kid je netremice zurio u salunsku zabavljačicu. Na određen način njegov ignorantski stav bio je samo maska pred drugima, kao i Betina jetkost i namrštenost. Ispod te maske Kid je mo-

gao biti iskren i dobar kao i svaki drugi čovek.

– U redu, Beti – promrmljao je. – Možeš me častiti pićem..

Novo piće je brzo stiglo što je primećeno i prokomentarisano od budnih posmatrača koji su predstavljali ogromnu većinu gostiju. Revolveraš je bio svestan njihovih pogleda, ali im nije pridavao nikakav značaj. Podigao je ćutke svoju čašu, nazdravio Beti i ispio.

– Da li je istina ono što kažu? – upitala ga je iznenada.

– O čemu?

– O tvojoj poseti ranču „54“.

– Bio sam tamo.

– Kažu da si rekao Grinfildu kako ćeš poći u potragu za njegovom kćeri.

– Mislim da sam mu to rekao. Poznaješ li Čeri?

– Videla sam je samo na ulici. Ala je bila lepa!

– Zašto kažeš „bila lepa“?

– Pa, znaš... mislim... – Beti zbunjeno ućuta. – Pa... ne znam...

– U redu je – osmehnu se Kid. – Stvarno jeste lepa a ne „bila je lepa“

Betino lice se opet uozbiljilo i ona se zagleda pravo u Ringove nebesko plave oči:

– Ti je poznaješ, je li?

Da je imao vremena Kid bi verovatno odgovorio na to pitanje. Možda bi odgovor i bio iskren. Ali nije imao vremena jer su se dvokrilna ulazna vrata na dobro podmazanim šarkama širom otvorila i u salun je ušao Blis Karmel, zavijajući oko levog kažiprsta kožni bič. Prišao je šanku, osmehnuo se i pogledom preleteo po prisutnima. Njegov dolazak uvek je privlačio pažnju, a ovaj put još i više, jer se odmah uputio iz-

među stolova ka uglu gde je za stolom sedeo Ringo Kid s devojkom.

– Nađi neki drugi sto – reče Ringo devojci tiho, prateći Karmela pogledom.

Beti se radoznalo okrenula. Poblede la je kad je videla Grinfildovog revolveraša i iz njegovog držanja shvatila šta je njegova namera.

– On će... – zaustila je uplašeno, ali ju je Ringo Kid prekinuo: – Idi odmah!

Žena je kolebljivo ustala i pošla, zadržavši na oko tri metra od stola, gde je s nekolicinom drugih stala da posmatra razvoj događaja.

I Blis Karmel je zastao na nekoliko metara od stola za kojim je sada sedeo sam Ringo Kid. Pri osvetljenju saluna revolveraš s ranča „54“ izgledao je još mršaviji u svom crnom odelu i s plavom dugačkom kosom koja mu je padala na ramena. Krupne, užarene crne oči na bledom licu netremice su posmatrale ispruženu, lenjo oslonjenu priliku za stolom.

Ringo Kid je izgledao kao da svakog trenutka može zaspati. Bar su takav utisak imali oni koji su ga malo poizdale gledali. Ali za Beti i ostale u blizini bila je uočljiva napetost njegovih mišića. Ličio je na tobože nehajnu mačku koja se sprema u svakom trenutku da iznenada zgrabi plen.

– Šta to imaš na umu, Karmele? – u Ringovom glasu osećao se prizvuk dosade.

– Tebe, Ringo.

– Da li samo to?

– Samo to. Imam jednu poruku za tebe.

– Sav sam se pretvorio u uho.

– Poruka je da si kukavica i pasji sin.

Ringo se nije ni pomerio. Samo se osmehnuo:

– Od koga je ta poruka, Karmele? Od tebe?

Pun sebe, Karmel je nastavio zvonkim glasom:

– Tačno, Ringo.

– Imaš li još neku poruku?

– Zar to nije dosta?

– U pravu si, curice.

Osmeh nestade s Karmelovog lica. Na njegovim bledim obrazima izbila su dva rumena pečata, a mekani, vitki prsti desne ruke počeli su se grčiti kao male zmije.

– Ovo je već drugi put danas da me vređaš, Kide – procedio je. – I jedna uvreda je dovoljna da te ubijem.

Ringo je polako ustao. Sa šeširom zabacanim na potiljak, čupavom plavom kosom i dečaćkim licem izgledao je premlad za takvu smrtonosnu igru. A ipak je sasvim ozbiljno progovorio:

– Ti si, izgleda, došao da me ubiješ, Karmele?

– To bi mi godilo.

– Dobro znaš da ne moramo da se obračunamo.

– Ne moramo? Kako si to zaključio?

– Grinfild te je poslao da me ubiješ, Karmele. Ne znam zašto, ali znam da je tako. Je li to dovoljno jak razlog da staviš život na kocku?

– Šta je, dečko... uplašio si se?

Posle tih reči u „Zlatnom dolaru“ zavlada la je mrtva tišina, pa se činilo da u odaji niko i ne diše.

– Nije dobro to što si rekao – izustivši to, Ringo Kid je naizgled mirno spustio desnu ruku da se neprimetno njiše pored bedra. – Nije ni dobro ni mudro.

Karmel se ponovo osmehivao, obuzet osećanjem zadovoljstva koje prethodi obračunu u čiji ishod je bio siguran. – Mogao bih reći još puno toga kada bi ti imao na raspolaganju vremena, momčiću – govorio je podrugljivo. – Mogao bi objasniti ovim ljudima koliko je tvoja reputacija lažna. Mogao bih im reći da si uglavnom ubijao dečake i to ne uvek gledajući ih u oči. Mogao bih...

– Naravno, naravno, ali pitanje je da li bi oni poverovali jednom bednom, plašljivom cvetiću... bolje reći ženi, bez obzira šta govori...

Izraz nezapamćenog besa preleteo je licem Blisa Karmela. Jedan veoma dug trenutak on je fiksirao protivnika otrovnim pogledom.

Zatim je potegao revolver.

Istovremeno se pokrenula i Ringova ruka.

Posmatračima, koji su videli obračun i koji će o njemu pričati još mnogo godina, činilo se da nisu ništa ni opazili. Oba protivnika bili su brzi kao mačke i obojica su potegli oružje veštinom vrhunskih revolveraša. Nijedan od njih nije pokazao ni trunku straha od smrti, nijedan od njih nije uzmakao da bi izbegao vrelo tane. Stajali su licem u lice kao da izazivaju sudbinu.

Prvo je grunuo revolver Ringo Kida. Iz cevi je suknuo vatreni jezičak, a onda se čuo stravičan tup udar olovnog taneta u telo.

Tane je odbacilo Blisa Karmela unazad, a silina udara zbacila mu je šešir s glave i rasula duge pramenove kose. Pritisnuvši levom rukom grudi, Karmel je opalio iz revolvera, nesvestan da je cev uperena naniže. Tane se odbilo od

poda i odletelo kroz prozor. Ringo je ponovo opalio.

Karmel je ispustio revolver. Pritiskajući obema rukama grudi, pogledao je niz sebe, a onda s izrazom neverice na licu avetinjsku siluetu svog protivnika, obavijenu oblakom barutnog dima. Krv mu je kuljnula na usta i on pade potrbuške na pod. Tišinu koja je usledila prekinuo je jedan čovek koji je prišao i klekao pored Karmela.

– Neće biti potrebno, prijatelju – obrati mu se Ringo grubim glasom. – Sigurno je mrtav.

Karmel je doista bio mrtav, a čovek koji ga je ubio nije ostao da prisustvuje uobičajenom posmrtnom ritualu. Lica bledeog i odlučnog, uputio se krupnim koracima prema vratima. Beti je potrčala za njim, ali nije uspela da ga stigne, iako je nekoliko puta snažno uzviknula njegovo ime. Svi su čuli odjek njegovih čizama po drvenom trotoaru, kratku tišinu a zatim bat konjskih kopita. Ljudi su se u međuvremenu počeli kretati, uzbuđenje se bilo stišalo, a blizu Beti koja je umorno stajala opuštenih ramena dva kauboja ravnodušno su odmahnuili glavama i nastavili da puše. Jedan od njih progovorio je promuklim glasom:

– Pitam se kuda se onaj pustahija sada uputio.

Njegov sagovornik najbolje je protumačio opšte raspoloženje prisutnih kada je, kolutajući očima, pokazao na leš, položen pored sporednog zida.

– Ko zna? Ali mislim da treba da budemo srećni što je otišao i što se neće vratiti.

*

Stražar pored visokog tornja vetrenjače nije opazio vitku figuru koja je kliznula kroz mrak pored njegovog stražarskog mesta, jer je to bilo isto toliko nemoguće kao i primetiti duha. Psi pokraj spavaonice nisu čuli ni videli ništa iako je taj čovek prošao na samo petnestak metara od mesta gde su bili svezani. Jedinu čovek koji je nešto video bio je Tim Douvi, stražar na zadnjim vratima Grinfildove kuće. A i on je video samo tamnu siluetu koja se niotkuda pojavila pred njim dok je dremljivo treptao, zureći u zvezde. Zatim je odjeknuo tup udar revolverске cevi i Douvi je posrnuo a onda pao na snažne ruke, koje su ga tiho spustile na tle.

Vrata su se otvorila i silueta je nečujno ušla u mračnu kuću, s nečim što je svetlucalo u njegovoj pesnici dok je prolazio pored prozora. Zastao je pred jednim vratima, provirio i onda ih ponovo tiho zatvorio videvši da u sobi hrčući spava kućni sluga. Konačno je stigao i do sobe gospodara ranča. Okrenuvši srebrnu jabuku kvake, bešumno se ušunjao. Na masivnom bračnom krevetu s fino izrezbarenim stranicama i svilenim baldahinom ležao je i hrkao kralj oblasti Kalingular.

Prituljena lampa čkiljila je na noćnom stočiću. Mršava ruka okrenula je točkić i žućkasta svetlost preplavila je sobu, a onda je ta ista ruka snažno ošamarila spavača po licu. Grinfild se probudio brže nego ikada u životu da bi s buntovnim neshvatanjem situacije ugleđao pred sobom bleđo lice Ringo Kida i cev njegovog revolvera.

– Ti? – izustio je. – Kako si...

Ringo Kid je podneo cev revolvera Grinfildu pod nos.

– Tvoj dugokosi revolveraš i dželat je mrtav, Grinfilde.

Sada već sasvim budan, rančer se uspravio i seo u krevetu. Pogledao je ponovo uljeza pred sobom, ovaj put s nespokojsvom, shvatajući potpuno u kakvoj se opasnosti nalazi.

– Kako si ušao ovamo? – upitao je nastojeći da kontroliše glas. – Treba samo da viknem i...

– Samo vikni pa ću ti prosuti mozak po ovom kurvinskom krevetu – procedio je kroz zube njegov mladi posetilac, naglašavajući svaku reč. – Šta si namećavao, Grinfilde? Zašto si poslao revolveraša na mene?

Rančerove oči su igrale kao na ulju.

– Nisam ga ja poslao. Sada prvi put čujem za to. Kunem se!

– Ti se kuneš! – osmehnuo se ironično revolveraš iz El Pasa, gledajući ga s prezrenjem. – Svega mi, sada verujem u sve što sam čuo o tebi, debeljko. Poslao si tu zmiju za mnom iz nekih razloga koje ja ne znam. Da si ma ko drugi, ja bih te zbog toga ubio.

Grinfild je živnuo. Da li je njegov noćni posetilac ipak shvatio koliko je on važan čovek?

– Pokazuješ znake razuma, dečko – rekao je, sada već mirnije. – Sigurno bi visio ako bi ubio Bouvena Grinfilda.

Prezir nije napuštao Kidovo lice:

– Zaboravi na to, Grinfilde. Postoji samo jedan razlog zbog kojeg neću da ti prosviram lobanju... a taj razlog nema nikakve veze s tvojim važnim imenom.

Rančer se ponovo upitao šta je dovelo tog mladog, neobuzdanog čoveka na njegov ranč.

– Kakva je tvoja igra, Ringo? Ako mi kažeš, možda bih...

– Ništa ti neću reći – glasio je oštar odgovor. – U svakom slučaju neću ti reći zbog čega sam ovde. Ali reći ću ti nešto u šta možeš biti siguran: sutra u zoru ja ću odjahati s Holidejem.

– Zašto toliko želiš da pođeš s njim? – hteo je da zna Grinfild. – Mislím da čovek tako hrabar i dovrtljiv kao što si ti, može naći put do bilo kog mesta koje zaželi.

– Holidej je za ovu situaciju najbolji mogući izbor, što ti vrlo dobro znaš. A „Dolina lobanja“ je najšugavije mesto. Tu ne želim da rizikujem i da doživim neuspeh.

Rančer se zavalio na jastuku i raširio ruke.

– Lepo. Ako bi izišao otvoreno pred mene i rekao mi šta te interesuje, možda bih mogao da udesim da i ti pođeš.

Grinfild je sada postao mnogo samouvereniji. Dok je govorio o potrazi za Čeri na licu Ringo Kida blesnuo je izraz brige. Veoma kratko, ali rančer je to ipak primetio. Revolverašev dramatičan dolazak i vest o Karmellovoj pogibiji uzdrмали su Grinfilda, ali on se u međuvremenu pribrao i sada se, kao i obično, osećao gospodarem situacije.

Grinfild je, međutim, grešio. Ringo uopšte nije blefirao kad je rekao da bi ga pod drugim okolnostima ubio zato što je na njega poslao svog revolveraša. Ali tajna je bila u tome što on nije bio stoprocentno siguran da je stočarski baron zaista poslao Blisa Karmela da ga ubije. Ringo je dobro poznavao revolveraški soj i tokom kratkog suočenja na ranču tog popodneva osetio je Karmelovu želju da se ogleda s njim,

a način kako je Karmel upao u „Zlatni dolar“ ostavljao je mesta mogućnosti da je on došao na sopstvenu inicijativu s ciljem da skalp Ringo Kida okači o svoj pojas.

Ali čak i ako je to bilo istina, Ringo nije hteo da o tome govori. Bio je na zadatku od očajnički velike važnosti, a kralj oblasti Kalingular isprečio mu se na tom putu. Kako bi Grinfilda ubedio da ne prihvata takav smer događaja, Ringo ga je ponovo ošamario, zgrabio za prsa spavaće košulje i povukao ga iz kreveta na pod.

– Ja nameravam da idem s Holidejem, a ti ćeš ovaj put dati za to svoju saglasnost, debeljko – prosiktao je, zapinjući obarač. – Štaviše, ti ćeš mu to lično reći i to iz ovih stopa. Jesi li me razumeo?

Rančer je pogledao u njegovo lice, pa u revolver udaljen nekoliko santimetara od njegovog nosa. Iako blizu da se u njemu ponovo rodi strah, Grinfild se u svojoj lukavoj svesti već zaricao da će se za ovu noć strašno osvetiti kada tome dođe čas. Sada je, međutim, bio mekan kao pamuk. A razmislivši dublje, upitao se: zašto da ne? Možda je Ringo bio opasan i nepredvidiv, ali je nesumnjivo bio koristan kao saradnik. Pored svih gluposti koje je o Kvintu Morou mislio i rekao, Grinfild je bolje od bilo koga znao da je bandit koji je oteo njegovu kćer jedan od najopasnijih ljudi u Teksasu. Zato će Ringo Holideju biti itekako potreban.

– U redu – izustio je konačno. – Shvatio sam. Učiniću kao što kažeš, Ringo.

I postupio je kao što je rekao. Idući pred naperenim revolverom probudio je Holideja i Rida Redigena, koji su spavali u sobama na spratu. Prešao je pre-

ko njihovih protesta što ih budi usred noći i objasnio zapadnjaku kako nema ništa protiv da među ljudima koji će sutra poći s njim u „Dolinu lobanja“ jaše i Ringo Kid. Dok i Redigen primili su k znanju rančerovu odluku i zapadnjak je prikrio svoje zadovoljstvo što će sa sobom voditi jednog iskusnog borca.

Rano ujutru, posle ćutke ispijene šolje kafe u kuhinji, petorica kauboja, zbunjeni Redigen, odlučni Holidej i pobednički ispršen Ringo Kid odjahali su s ranča praćeni pogledom sa sudbinom pomirenog Grinfilda. Osmorica ljudi odjahala su po jutarnjem suncu, svaki od njih gonjen ličnim razlozima za učešće u poduhvatu koji je bio pred njima. Na zapadnom nebu bledele su poslednje zvezde i u jednom kratkom vremenu ceo svet je izgledao umiven i čist. Ali samo zakratko.

*

Kada je njegov prašnjav i oznojan ždrebac izbio na vrh prevoja zapadnjak je dizanjem ruke dao znak da zastanu. Ringo Kid je priterao konja do njega s jedne strane a Rid Redigen s druge. Bak Darling i njegovi kauboji zaustavili su se pozadi oborivši glave, zadihani udisanjem vazduha koji je bio vreo kao u pećnici.

Holidej je iz džepa izvadio maramicu i obrisao znojavo lice. Ta maramica i fini, mekani šešir bili su jedini deo njegove uobičajene garderobe, jer je umesto gradskog odela sada imao na sebi leviske i jednoboju košulju. Kožnu jaknu nosio je prebačenu preko sedla, zajedno s ogrtačem čija je namena bila da ga štiti i od kiše i od prašine.

Od vreline sunca lice i vrat su mu bili crveni, ali su uprkos tome njegove čeličnoplave oči gledale mirno, ne propuštajući ništa. Prešao je pogledom po predelima koje su dotad viđele oči samo malog broja belaca. S planine Virdžin, daleko iza njega, sve je to izgledalo isto: sever, jug, istok i zapad. Svuda samo pesak i kamen i po koja stenovita uvala, u kojoj se vazduh skupljao i lebdeo u tmurnom mrtvilu. Turobni zaturbasti vrhovi retkih strmih brda dizali su se kao da se prikrajavaju nebu, a stolećima suva korita presahlih potoka presecala su zemlju koja je, sudeći prema izgledu, zamrla pre milion godina. U kasno popodne osam neuračunljivih ljudi na osam premorenih konja bili su jedina živa bića koja su se mogla videti u krugu od pedeset milja.

I ljudi i konji bili su žedni.

Ne obazirući se na škripu sedala i nestrpljivo, razdraženo mrmljanje ljudi oko sebe, Dok je izvadio tabakeru i dok je odabirao cigaru, krišom je pogledao dvojicu oko sebe. Kao što je i očekivao, na Ridu Redigenu videli su se znaci velikog umora i iscrpljenosti. Aristokrata iz San Antonija bio je neobrijan i neuredan. Kosa mu je bila prekrivena slanom prašinom i kao i ostali bio je obložen njenom tankom skramom. No, mada nije cenio ljude Redigenovog kova, Dok je morao da prizna da se Redigen drži mnogo bolje nego što je on očekivao. Već četrdeset osam časova nalazili su se u „Dolini lobanja“ i neposredno pre ovog uspinjanja napustili su presušenu rupu u steni koja je nekada bila stalan izvor. Potrošnja vode bila je poslednja dva dana ogromna i presušeni izvor mogao je značiti smrt. Dvoji-

ca kauboj a dobili su skoro histerične napade od razočaranja, ali je Redigen sačuvao hladnokrvnost. On je bio jači čovek nego što je zapadnjak mislio.

Što se tiče Ringo Kida, iznenađenja nije bilo. Čak i tu, na suncem sprženoj ravnici nedodije, Bogu iza leđa, gde se sa svakom pređenom miljom sve jače osećao dah smrti, Ringo Kid je izgledao opušten i bezbrižan kao da sedi za stolom u nekom restoranu u El Pasu. I on je bio pokriven prašinom i usne su mu takođe bile ispucale od žege i žeđi, ali je ipak sedeo u sedlu ležerno i graciozno i tokom svih milja od kojih je pucala kičma, on nije izustio ni reč žalbe. Pio je vode manje nego iko drugi, a njegova siva kobila podnosila je surovo putovanje bolje od svih ostalih konja, mada je i ona, kao i njen gazda, štedela na jelu i piću. Da su drugi bili suzdržaniji s vodom, još uvek bi imali neku rezervu, razmišljao je Dok, umesto što su se nalazili blizu opasnosti da umru od žeđi.

– Zna li još neki izvor? – upitao je Ringo Kid.

Holidej je oštro pogledao sagovornika kako bi proverio nema li u tom pitanju nijanse zajedljivosti. Ali Ringovo lice ostalo je bezizrazno.

– Možda – prevali Dok preko ispućalih usana.

– Onda bi bilo bolje da pođemo. Naši partneri izgledaju kao rasušena burad.

– A šta je s tobom, Ringo? Jesi li se i ti rasušio?

Ringo se osmehnuo:

– Ja ću izdržati bar koliko i vi.

Zapadnjak je znao da je to istina i to saznanje dalo mu je snage. Bilo je trenutaka kada je i on sam u dubini duše

osećao strah pred strahotnom pustinjom, kao što je bila ova, pa saznanje da je pored sebe imao čoveka na koga je mogao računati davalo mu je podršku da istraje.

– Jedan Apač, koji je poslednji put jahao sa mnom, rekao mi je da tamo ispod onog plavičastog strmog brda treba da bude još jedan izvor – reče pokazujući rukom.

– To nas opet udaljava od traga – predočio mu je Ringo.

Holidej uzdahnu. Poslednje skretanje zbog vode natovarilo im je dvadesetak milja više koje su morali preći. I to ni zbog čega. Pred njima su bili jasni tragovi bandita, ali još jednom će morati da ih napuste. U „Dolini lobanja“ ništa nije bilo jednostavno.

– Nemamo izbora – promrmljao je.

– Da li se tom Apaču može verovati, Holideje? Ono brdo je udaljeno skoro deset milja. Još jedan presušeni izvor mogao bi nas koštati života.

– Može se verovati. Bio je to poglavica Medveđa Kandža.

Ringo se osmehnuo:

– Ako je uživao vaše poverenje, onda ima i moje.

Zapadnjak je dao znak rukom ljudima da ga slede i poveo ih ponovo niz brdski prevoj, preko suvog, slanog peska, više od jedne milje, a onda nazad kroz stenjak i uvale, vijugajući teškim putem prema zapadu, ka zarubljenom brdu.

Trebalo im je skoro četiri časa da pređu tih deset milja, četiri časa koji su i ljudima i konjima oduzeli mnogo snage. Jedan kauboj s ranča „54“ pao je u nesvest, pa su ga privezali za sedlo. Konj Baka Darlinga nagazio je na oštar ka-

men i da ga ne bi sasvim obogaljio, Darling je odlučio da pešači i vodi konja za sobom, mada je tako, u čizmama s visokom petom mogao obogaljiti sebe.

A kad su stigli do plavičastog brda, tamo nisu našli ni kapi vode!

Nekoliko minuta posle otkrića da je i taj izvor presušio, u plitkoj uvali pod brdom bilo je veoma tiho. Onda je kauboj, koji se ranije bio onesvestio, počeo da psuje, a zatim da se smeje. Darling ga je jedva umirio, a Dok predloži da nastave da tragaju za drugim izvorom. Ringo, Redigen i Darling su se složili, a ostali su, izgubivši hrabrost, polegali po stenama. Mada su i ti ljudi u normalnim prilikama bili hrabri i izdržljivi, napor preko granica njihovih mogućnosti tokom puna dva dana učinio ih je malodušnima.

Samo pet minuta kasnije Holidej je ipak našao vodu. U izvesnoj meri trebalo je da za to zahvali Ringovoj kobili. Dok je Ringo pešice tražio izvor, malo dalje odatle kobila je počela da njuška, a zatim, klapćući velikim kopitama, pošla ka južnom kraju uvale i zavukavši glavu ispod jednog krivog kaktusa počela glasno da srče. Za petnestak sekundi cela grupa se okupila oko nje. Ispod kaktusa nalazio se mali izvor u steni, jedva nešto veći od sombrera, ali pun hladne i čiste vode.

– Izgleda da je taj vaš Indijanac dosta znao o ovoj oblasti – rekao je Ringo Holideju kada su kauboji zagnjurili glave u vodu.

– A ja sam, đavo da ga nosi, već mislio da me je prevario – nasmejao se zapadnjak. – Tvojim kobili treba da zahvalimo što smo našli izvor. Kako joj je ime?

– Primrouz.

– E, pa, Primrouz, od sada ću svuda tvrditi da si najlepša kobila koju sam ikada video. U svom testamentu ostaviću ti na poklon veliku vreću zobi!

Pošto su se napili i osvežili i ostalima se vratilo raspoloženje i svi su se smejali i hvalili zapadnjakovu mudrost. Zatim su još jednom napojili konje, napunili četurice vodom, još jednom se dobro napili pa se uputili nazad ka tragu otmičara.

Oko deset sati bili su toliko umorni da je Holidej odlučio da zastanu. Ulogorili su se u jednoj plitkoj dolji gde su našli pećinu u kojoj su mogli zapaliti vatru bez opasnosti da budu primećeni. Skuvali su kafu.

Kada su se svi povukli na počinak, sem Ringa i zapadnjaka, koji su ostali da dopiju svoju kafu, Holidej je pokušao da sazna razlog Kidovog učešća u ovom poduhvatu. Ali umesto odgovora, dobio je samo neodređeno sleganje ramenima i blistanje očiju, koje se moglo na više načina shvatiti. Ubrzo zatim Dok se zavukao pod ćebe, ostavljajući Ringa da bude na straži do dva časa.

Ostavši sam sa svojim mislima, Ringo je sedeo skrštenih nogu kao Indijanac i zurio u pravcu juga, preko divljeg, nepristupačnog predela, koji je pri svetlosti punog Meseca, koji se uspinjao iznad daleke Rio Grande, izgledao očaravajući. Sedeo je Ringo tako nekih pola časa, tih i nepomičan, pre nego što ga je neko kretanje nateralo da ustane. K njemu je dolazio Rid Redigen, bos, bez šešira i sa zapaljenom cigaretom u ruci. Spustio se pored Kida i zamišljeno pogledao prema jugu. Minut kasnije izustio je:

– Pretpostavljam da ćemo ih do sutra stići.

Ringo slegnu ramenima.

– Holidej je jedini koji poznaje ovaj kraj. Ali po mojoj računici i budući da dosta dobro napredujemo, mislim da ćemo put do Ria preći sutra za dvanaest do četrnaest sati jahanja.

– Pre toga će se već smrknuti, zar ne?

– Pretpostavljam. Da li vam to smeta?

Redigen pogleda mladića.

– Ne, ni najmanje. Vi mislite da sam ja neki smeteni kicoš, je li tako?

– Ne mislim ništa posebno. Ali ipak, vi ste varošanin.

– Jesam. I mislim da sam i kicoš, kad već o tome govorimo. Ali mogu da budem i tvrd.

– A to znači...?

Redigen primora sebe da se najljubaznije osmehne:

– Čujte, čemu ovolike misterije, Kide? Bilo je u redu što ste bili tajanstveni tamo, na ranču. Ali sad smo ovde svi u istoj koži i ništa ne dobijate time što svoje razloge krijete. Je li tako?

– Možda.

Osmeh je nestao s Redigenovog lica.

– Veoma bi mi se dopalo ako biste rekli zbog čega ste ovde, Kide. Konačno, ja sam Čerin verenik i trebalo bi to da znam.

– Tačno je to – rekao je Ringo Kid, a oči mu čudno blesnuše. – Ali ko vas je odabrao? Čeri ili njen tata?

Redigen je polako ustao.

– Kakvo je sada to pitanje?

– Ne znam. Znam samo da odgovarate Grinfildovom pojmu o savršenom zetu. Imate impozantan izgled, novac

i veze. Ne biste mu mogli više odgovarati da vas je birao među hiljadama.

– Otkud vi znate kakav je Grinfildov ideal zeta?

– Možda sam u stanju da pogodim.

Redigen se počeo kolebati. Činilo mu se da u revolveraševom glasu čuje prizvuk ogorčenosti, ali nije bio siguran. Poćutavši malo, rekao je:

– Pa, šta je razlog, Kide? Novac? Mora biti da je novac. Raćunate na to da odigrate ulogu heroja i Grinfildu vratite njegovu kćer te za to dobijete masnu nagradu.

– Vi, znači, tako mislite?

– Da. Verujem da je to i Grinfildovo i Holidejevo mišljenje. Ipak, ne mogu da razumem zašto ste onoliko ljutili Grinfilda.

– Ja uvek ljutim ljude s kojima razgovaram.

Redigen klimnu glavom. – To verujem. – Zagrizao je donju usnu i neko vreme pažljivo posmatrao revolveraša. Onda nastavi: – I nećete da mi kažete zašto ste pošli s nama, Kide?

– Ako baš želite direktan odgovor, Redigene, neću.

– Onda ću ostati pri pretpostavci da je u pitanju novac.

– Kako god hoćete.

– A šta biste vi rekli na više toga?

– Više... čega?

– Više novca. Koliko očekujete da dobijete od Grinfilda? Hiljadu dolara? Dve? Ja mogu udesiti da dobijete mnogo više od toga.

– Kako vi to možete udesiti, Redigene? – upita Ringo radoznalo.

Redigen se spustio na zemlju pored njega s izrazom tajanstvenosti na licu. Potapšao je Ringa po kolenu.

– Vi verovatno mislite da sam ja krupna zverka, Kide, zbog odela i priča da sam veren s Čeri, a i svega ostalog. Ali kod svakog čoveka postoji nešto što se zove fasada, pa i ja imam fasadu.

– Hoćete da kažete da niste ono za šta se izdajete?

– Ne baš tako. Recimo da nisam tako dobrostojeći kao što bih voleo da budem... ili kao što Bouven računa da jesam.

– To je vrlo zanimljivo, Redigene.

– Vidite, ja sam s vama sasvim otvoren. Kao što ste rekli, Grinfild je oduvek za svoju kćer želeo ono najbolje i nije dolazilo u obzir da se uda za kaubojca ili nekog drugog ko mukotrpno zarađuje svoj hleb. Pa lepo, nije on jedini. I ja sam uvek želeo da budem bogat, važan. Kada venčanjem budem ušao u Grinfildovu porodicu, to ću i biti. Shvatate li šta hoću da kažem?

– Nisam baš siguran. Hoćete da kažete kako vas interesuje novac a ne devojka?

– To je suviše grubo rečeno. Ne. Čeri je suviše divna devojka i mislim da ćemo biti srećni. Ali i novac je vrlo važan, Kide. Shvatate li sada na šta ciljам?

– Možda. Ali ne vidim u čemu je vaš problem. Vi ste vereni s Čeri i sve je dobro. Kada je vratimo kući vi ćete se njom oženiti. Zar neće biti tako?

– Do izvesne granice. Činjenica je, Kide, da Grinfild ima nekih neprilika s tapijom za njegov ranč. Ja to dobro znam i uspeo sam da ga uverim kako imam uticaja na ljude u San Antoniju. Mislim da je to prevagnulo kada sam tražio Čerinu ruku.

– A vi, u stvari, nemate taj uticaj?

– Ni trunke. U poslednje vreme Grinfild je postao sumnjičav prema meni, jer ne ostvarujem rezultate koje želi. Ne ustručavam se da vam otkrijem kako je Čeri pristala da se uda za mene samo zato što je Bouven to hteo. Ako izgubim Bouvenovu podršku, mogu izgubiti sve.

Nekoliko minuta Ringo nije skidao pogled s lica Rida Redigena. Sedeo je naslonjen na stenu. Miran i opušten, dodirujući povremeno ušnu školjku. Onima iz El Pasa, koji su ga dobro poznavali to je bio siguran znak da je Ringo ljut. No Redigenu to nije bilo poznato i kada je revolveraš progovorio glas mu je zvučao prijateljski, mada su mu reči bile oštre:

– Drugim rečima, Redigene, vi ste prevarant.

Redigen se veselo nasmejavao:

– Ma, dođavola, kao što sam rekao, svi smo mi na neki način prevaranti, Kide. Ja sam samo čovek koji pokušava da s onim što ima postigne za sebe ono najbolje moguće.

– Aha. Ali zašto ste sve to rekli meni, čoveče? Ja sam za vas stranac. Otkud znate da to neću reći Grinfildu?

– Vi niste tip koji se služi intrigama, koliko sam mogao da ocenim – rekao je Redigen samouvereno, zavijajući novu cigaretu. – Vi nikome ništa nećete reći.

– Ali zašto ste onda sve to meni ispričali?

Redigen je liznuo cigaretpapir, zalepio cigaretu i izvadio šibicu. Već je hteo da kresne palidrvce kad ga je Ringo uhvatio za ruku.

– Sidite ispod ruba jaruge – upozorio ga je. – Blesak palidrvca može se videti miljama daleko.

Redigen se izvinio zbog svoje nemarnosti, sišao niz kosinu, zapalio tamo cigaretu pa se ponovo vratio gore.

– Reći ću vam zašto, Kide. Sutra ili možda prekosutra naletеćemo na Moroa i njegove koljače. Je li tako?

– Mislim da jeste.

– Šta će se desiti kada dođe do toga? Ringo sleže ramenima.

– Oni će ili predati Čeri u naše ruke, ili ćemo je mi oteti.

– Naravno. To opet podrazumeva upotrebu oružja, a u tome vi ste nenadmašni.

– Redigene, ne vidim...

– Samo me saslušajte – Redigen se osvrte da proveri da li ih neko sluša. – Ja tipujem na to da vi idete za novcem, Kide, i kao što sam rekao, postaraću se da ga dobijete... jer kad se oženim s Čeri Grinfild biću bogat. U redu, vi hoćete zlato, ja želim slavu. Svi su izgledi da ćete pored Holideja vi igrati glavnu ulogu u obračunu s Moroovom bandom. Želim da meni prepustite zaslugu za to kad se vratimo pred Grinfilda. Vi ćete mu reći da sam ja igrao glavnu ulogu.

– Ali šta će na to reći Holidej... pa Bak Darling...

– Neka idu dođavola! Holidej neće imati razloga da ruši moj ugled, a što se tiče Grinfilda, on vas mrzi, ali vas poštuje. To se vidi na njegovom licu. Ako se sve bude odvijalo kako treba, u borbi će vladati konfuzija i niko neće moći pouzdano da zna kakvu je ulogu neko drugi odigrao. Očekujem da ćete vi imati lavlji udeo u borbi, a ja ću se

držati uz vas. Kada sve bude gotovo, vi ćete podeliti slavu sa mnom. Grinfild će me smatrati za heroja i pod tim okolnostima teško da će moći da mi uskrati pravo da se odmah venčam s Čeri. Da li me sada shvatate?

– Aha. Mislim da sada shvatam, Redigene.

– I šta kažete na to?

– Ovo! – rekao je Ringo Kid i uspravljajući se kao zmija zvečarka, zadao Redigenu udarac pesnicom u vrh brade. Visoki Čerin verenik se zateturao. Okliznuo se na jedan kamen, prevrnuo se i otkotrljao naglavce niz padinu do logora, osipajući za sobom lavinu kamenja. Spavači su poskakali, a Ringo se sjurio niz padinu za Redigenom, smatrajući da još nije završio obračun s njim. Redigen se dole u logoru zaustavio i ostao da leži ošamućen, a onda je, psujući, pošao rukom ka bedru. Još uvek klizeći niz padinu, Ringo se mašio revolvera.

Trgavši se iz sna od buke sukoba, Dok se u prelomnom trenutku našao između njih s revolverom u ruci.

– Stanite – grmnuo je, uperivši kolt u Ringa.

Sa tek upola izvučenim oružjem, mlađi revolveraš je zastao. Kliznuo je još koji metar da bi povratio ravnotežu i zastavši pri dnu, streljajući očima zapadnjaka, rekao:

– Sklonite se, Holideje! Hoću da ubijem tog lupeža sa lažnom pozlatom!

– Zašto? – upita Dok.

– Hoću da ga ubijem, to je sve.

Zapadnjak pogleda jednog od dvojice zavađenih, pa onda drugog i zavrte glavom. – Ne znam u čemu je stvar i ne verujem da će mi biti saopšteno – izustio

je otežući. Dva sukobljena nisu na to rekli ništa. – Pa...baš kao što sam mislio. Lepo, bojim se da će vaša mala svađa morati da pričeka. Pucanj bi u ovoj noći mogao da se čuje na pedeset milja. Imaćemo dovoljno muke i bez toga da najavimo Morou naš dolazak.

Ringo je izvesno vreme ostao u pretećem položaju, a onda je pustio da mu revolver klizne nazad u futrolu.

– Mislim da ste u pravu, Holideje – rekao je s ogorčenjem. – Dobro. Zmiju mogu ubiti i u svakom drugom trenutku. – Okrenuo se i udaljio iz logora, ostavljajući zabezeknute članove potere da gledaju za njim.

– Ja ću stražariti ostatak noći – izjavi Dok odlučno. Kada se logor potpuno umirio, on se popeo uz strminu do stražarskog mesta, pitajući se šta je tako razbesnelo Ringo Kida.

To isto pitao se i Rid Redigen.

*

Vireći iz pećine u kojoj je bila zatočena, dok je noć sve više prelazila u sivo jutro, Čeri Grinfild je mislila da je jutro donelo maglu u „Dolinu lobanja“, jer su se neravni kameni ispusti i sumorne gole litice „Gavranovog gnezda“ kako su banditi nazivali to mesto, nazirali samo nejasno u zadimljenim konturama.

Onda je shvatila da plače... ne glasno, ali njene oči su preplavile suze, a duboko u grlu otimao joj se grčeviti jecaj.

Prva devojčina reakcija bila je ljutina, jer godinama se već nije zaplakala. Davno je već naučila sebe da se svemu što je zadesi suprotstavi kao muškarac jer je ženi u oblasti Kalingular trebalo

mного muškosti da opstane. Tokom tri protekla paklena dana nijednom nije zaplakala. Svojim otmičarima nije htela da priušti to zadovoljstvo. A sada je, naizgled bez razloga, počela da cmizdri kao neka srednjoškolka. A jednom kada je počela, činilo joj se da ne može da se zaustavi. Zagnjurivši glavu u šake i prigušujući jecaje, devojka je pustila osećanjima na volju, nalazeći, kao i sve žene, olakšanje u samom plakanju.

Naterala je sebe da iskreno sagleda razlog svog plača. Nije mogla više da zavarava sebe kako su te suze izazvane samo strahom, usamljenošću i iscrpljenošću od paklene vrućine u „Dolini lobanja“. I prethodne noći bilo je isto toliko toplo i ona je bila isto toliko iscrpljena, a ipak nije plakala. Noćas je postojalo nešto drugo. Noćas se glasnik Zek Kortni vratio u „Gavranovo gnezdo“ leđa izranavljenih šibanjem i s vešću da je njihov zahtev za otkup, koji je odneo na ranč „54“ u potpunosti odbačen. To je bio razlog njenog plača.

Obrisavši oči i krajnjim naporom volje obuzdajući svoja osećanja, Čeri je naterala sebe da se suoči sa stvarnošću od koje je do tada bežala. Od samog početka je znala da njen otac neće platiti otkupninu od milion dolara. Sumnjala je da bi platio čak i deset hiljada. Ne zbog toga što taj novac nije imao, ili nije mogao da ga pribavi, jer je on bio najbogatiji čovek u prečniku od petsto milja. No Bouven Grinfild voleo je svoj novac više nego nju. Tako je uvek bilo. Još od detinjstva bila je svesna da je na listi vrednosti njenog oca bila negde pri dnu, posle ranča, bogatstva, moći, prestiža i ostalog. Ne jednom otac ju je koristio da zadovolji svoje bolesne ambicije,

nikada ne pitajući šta ona želi ili šta bi nju usrećilo. Njena je uloga bila i da zabavlja važne goste na ranču. „Moja divna kći, don Hoze. Čeri, pokaži kuću don Hozeu, hoćeš li draga?“ Čeri je uvek išla s njim, možda zato što ga je volela kao oca, a možda i zbog toga što je on odavao utisak snage. I ona sama bila je čvrsta, ali je Bouven bio čvršći. Njegova je uvek bila poslednja u važnim odlukama kao što je njena udaja...

Od dolaska u „Dolinu lobanja“ više puta je razmišljala o Ridu Redigenu. Rid je bio jedan od izabranika njenog oca, peti, ako se dobro sećala. Prethodna četiri nije bilo lako opisati rečima i ona se uspešno oduprla Bouvenu kad je pokušao da je spoji s jednim Meksikancem španskog porekla, bankarem iz San Antonija, a pre toga s trojicom sinova bogatih rančera s ravnice Haj Plejn. S olakšanjem je dala pristanak za Rida Redigena i nekoliko meseci je verovala da voli tog čoveka iz San Antonija. Ako ništa drugo, ono što je doživela u rukama kidnapera omogućilo joj je da po prvi put vidi Rida u jasnoj perspektivi. U samotnim noćima „Doline lobanja“ shvatila je da nikada nije volela Redigena i da ga nikada neće voleti. Rid jeste bio zgodan i uglađen, ali bilo je u njemu nečega ljigavog. U poređenju s onim momkom iz San Antonija izgledao je jadno.

Na tu pomisao Čeri se trгла. Ta kratka epizoda u njenom životu bila je nešto o čemu nikada sebi nije dopuštala da razmišlja, jer joj je to zadavalo suviše bola. Pa ipak, sada je mogla i to. Možda zbog toga što su posle odbijanja plaćanja ucene njeni časovi bili odbrojani. Možda je sada po prvi put smela sebi

pošteno da prizna kako je tih nekoliko nezaboravnih dana upoznala ljubav, koju su druge, srećnije žene već dugo znale.

No čak i tada bol zbog prekida nečega što je trajalo vrlo kratko, a trebalo je trajati celi život, bio je suviše jak. Opet je tome bio kriv njen otac. Nije se čak ni usudila da Bouvenu Grinfildu pomeni tog mladog čoveka iz San Antonija, jer je on bio potpuni kontrast onome što je Grinfild smatrao dobrom prilikom i odgovarajućim muškarcem za nju. A sada... činilo joj se kako je on otišao predaleko jer je plaćanje otkupnine bila poslednja šansa da je vidi živu.

Potisnuvši na trenutak svoja razmišljanja, Čeri je ustala s grubog ležaja od ćebadi i prišla izlazu iz pećine. Tri metra odatle njen čuvar Munro Lir okrenuo se i pogledao je. Kao i uvek, u očima tog čoveka bilo je neke uvredljive požude. Čeri mu je uzvratila najhladnijim mogućim pogledom, a zatim osmotrila svoj zatvor.

„Gavranovo gnezdo“ bilo je široko tridesetak metara i približno dvostruko toliko dugačko. Na zapadnoj strani nalazio se uzani prolaz, tek toliko širok da kroz njega može proći jedan konj, a taj prolaz bio je sve vreme čuvan. Na suprotnoj strani od pećine, pod dosta blagim uglom, do vrha gnezda vodila je stepenasta padina uz koju se moglo pešice uspeti. Ravno dno gnezda bilo je dugačko petnaest do dvadeset metara i ležajevi bandita bili su razbacani duž podnožja kosine. Ostali zidovi bili su glatki i okomiti, a litica iznad pećine dizala se skoro trideset metara. „Gavranovo gnezdo“ je, dakle, bilo savršen prirodni zatvor i Čeri nije htela čak ni da

se zamara mislji o bekstvu, jer ako bi joj neko čudo i pomoglo da prođe pored šestorice opasnih ljudi i izađe iz tih zidina, smrt koja bi je čekala napolju, u pustinji, bila bi strašnija od one koju bi mogla dočekati ovde.

– Lepo je, zar ne, plavooka?

Pogledala je Munro Lira, koji je lagano ustao, ukočen od četvoročasovnog stražarenja. Shvatila je da on govori o svetlosti, o pustinjском jutru koje se uvlačilo u njihovo skrovište. Namerno nije ništa odgovorila.

– Još uvek si đavolski uobražena, je li? – zabrundao je Lir i pošao k njoj. – Izigravaš kraljicu od Sabe.

Čeri je pažljivo pogledala Moroovog doglavnika. I u svoje najbolje vreme Lir je s gustom neobrijanom bradom, crvenim kapcima i krmeljivim očima izgledao odbojno. Provodeći ceo život među grubijanima, Čeri je stekla neko prefinjeno razumevanje i toleranciju za sve vrste grubosti, ali Lir je bio ispod svih kriterijuma. Pa, ipak... sada je želela da razgovara s nekim, bilo s kim, samo da joj misli budu time zaokupljene.

– Postoji li neki razlog zašto se ne bi ponašala onako kako ja hoću, mister Lire? – upitala je mirno.

Munro Lir hrknu i pljunu. On je znao kako treba postupati sa ženama.

– Možeš se ponašati kako hoćeš – odvratio je. – Nije moje da se u to mešam. Ali smeta mi kad se tako nadmeno šetaš, kao da si na zabavi u San Antoniju. Imaš isti onaj preterani ponos svoga oca, je li tako?

– To je ono što vam smeta? Ponos?

– To je ono što vam smeta – ponovi Lir podrugljivo njene reči. – Mislio sam

da će od onoga što se juče desilo tvoja nadmenost i uobraženost splasnuti.

– Mislite na plaćanje otkupnine? To me zbilja veoma malo interesuje.

Lir je u njenom tonu osetio prikriveni nedostatak samopouzdanja i odmah se uhvatio za to:

– Hoćeš da kažeš kako te ne zanima to što je tvoj stari odbio naš zahtev za otkup, plavooka? Da te ne zanima što je time verovatno ispalio metak u tvoju lepu glavicu?

Čeri je sebe uveravala da joj je to svejedno. Ali reći nešto i verovati u nešto bile su dve različite stvari. Digla je ponosno glavu.

– Ja bih ga se stidela da je pristao da ima posla s kidnaperima – rekla je.

– Oh, naravno, stidela bi se! Misliš da je tvoj stari neki vitez bez mane i straha, je li? Kralj oblasti Kalingular! Ha! On nije ništa drugo nego običan zemljokradica i ti to znaš. I u ovom trenutku on se baš tako poneo. Zamisli da neko neće da pregovara kad je njegova rođena kći...

– Šta ste mislili kad ste rekli „zemljokradica“?

– Znaš ti dobro šta ja mislim. Mislim da on nije vlasnik ranča „54“. Svako u oblasti Kalingular to zna, ali neka me đavo nosi ako ima smelosti da to i kaže!

Mimo sopstvene volje, devojka se zainteresovala. Lir je pomenuo nešto što se dugo šaputalo i što je i ona čula, ali nikada nije mogla to da objasni,

– Moj otac ima tapiju na ranč po originalnom španskom zakonu o zemljištu – rekla je odlučno. – Ja sam je lično videla.

– Pih... kupio ju je budzašto kada su Meksikanci izbačeni iz Teksasa. Te

španske tapije već godinama ne važe. Po zakonu o zemljištu trebalo je da svi veliki rančevi budu podeljeni naseljenicima-farmerima.

– Ako je to tačno, zašto onda ranč „54“ nikada nije bio razdeljen?

Lir se lukavo osmehnuo:

– Bože, bože... te nedužne tvoje plave oči skoro da bi mogle uveriti čoveka kako zaista ne znaš.

– I ne znam. Zašto mi vi ne kažete kad toliko mnogo znate?

– O-kej, nemam ništa protiv da ti to objasnim. Ranč „54“ je još ceo zato što je tvoj stari suviše moćan, bogat i surov da bi to dopustio. Sem toga, podmazao je sve ljude u katastru u San Antoniju da ostave stvari kako jesu. Kao da to ne znaš!

Čeri je nabrala obrve.

– Čula sam kad ste vi i Kvint sinoć o tome razgovarali. Je li istina da Kvint namerava da svoj deo novca od otkupnine iskoristi da se na sudu bori protiv mog oca?

– To je bila ideja, plavooka, ali sve je palo u vodu pošto je tvoj tata išibao Zeka i odbacio naš zahtev. – Lir razdraženo odmahnu rukom. – Cela ta zamisao je sada propala. Sve vreme sam upozoravao Kvinta da to neće uspeti. Govorio sam mu kako je Grinfild suviše tvrd da bi popustio. I sada, kada konačno imamo tebe u rukama, ti ne vrediš ni prebijene pare!

Iako bleđa u licu, Čeri se upinjala da joj glas ne zadrhti:

– Pretpostavljam onda da ćete me ubiti, je li tako?

– Pretpostavljam da hoćemo – potvrdio je Lir sa surovom otvorenosću. A onda je njegov podmakao požudan po-

gled uronio u njene oči. Prišao joj je korak bliže. – Ali pusti me da malo razmislim. Možda nećemo morati to da učinimo.

– Šta hoćete time da kažete?

Bandit joj je prišao sasvim blizu i ona oseti zadah iz njegovih usta.

– Ja imam uticaja na Kvinta, plavooka, veći nego bilo ko drugi. Ako bih ja predložio starom, dobrom Kvintu da te ostavi u životu, pa... čovek nikad ne zna gde mu se sreća krije.

– Zašto biste vi to učinili? – upitala je Čeri, iako je pouzdano znala odgovor.

Lir je usjaktio očima. – Ako bi bila fina prema meni, plavooka. – Pružio je ruku i uhvatio je za rame. – Ako bi zaista bila fina...

– Pustite me! – prosiktala je prestrašeno Čeri.

Ali Munro Lirom je ovladala strast. Dograbivši devojkicu, pritisnuo je snažno uz sebe. Ona se koprcala i pokušala da vrisne. Lirova desna ruka ošamarila ju je po licu ošamućujućom snagom, a onda ju je njen čuvar gurnuo u mračnu unutrašnjost pećine.

– Ne boj se – izustio je promuklim šapatom, osmotrivši preko ramena uspavani logor. – Munro nikome neće ništa reći. Samo budi mirna i opusti se, plavooka, to je sve...

Mada joj se u glavi vrtelo, Čeri je na svom telu osetila dodir banditovih ruku. Vrteći očajnički glavom, pravila se da posrće. Lir se glasno nasmejao i pošao za njom u pećinu. Devojkina ruka kliznula je pod rub haljine i obuhvatila dršku malog noža koji je uvek nosila zadenut u jahaću čizmu. Taj nož držala

je u tajnosti, za slučaj nužde. I ovo je sada bio taj trenutak.

– Tako mi Boga, ti imaš najlepše plave oči koje je stari Munro ikada video – dahtao je Lir, prislanjajući se uz nju. – Uvek sam govorio da...

Onda je razbojnik urliknuo od bola jer ga je tanka oštrica zarezala po rebrima. Odskočivši u stranu, pritisnuo je rukom bok i videvši krv, s nevericom iskolačio oči. Čeri mu je furiozno priskočila i ponovo zamahnula. Oštrica noža je još jednom zasekla meso i ovaj put otvorila desetak santimetara dugačku posekotinu na Lirovom ramenu. Ali bandit je sada već postao ubilački razjaren. Jednim brutalnim udarcem izbio je devojci nož iz ruke, a onda potegao revolver.

– Podla, bedna kučko! – prosiktao je kroz stisnute zube. – Zbog ovoga ću te ubiti. Sad odmah, ovde!

Ali pre nego što je pritisnuo okidač iza njega je odjeknuo poznati glas:

– Spusti obarač, Munro!

Lir se okrenuo kao ošinut, a Kvint Moro je nečujnim korakom ušao u pećinu s revolverom u ruci. – Rekao sam da spustiš obarač, Munro! – grmnuo je.

Očiju crvenih od gneva, Lir je odmahnuo glavom.

– Neću! Tako mi svega, uradiću ono što hoću!

Vođa bande je priskočio onako kako je samo on mogao. Jedan skok, zamah revolverom i Munro Lir je posrnuo i tresnuo o zid pećine s krvavom posekotinom na čelu. I ostali koje je Lirova vika probudila, utrčali su unutra. Jedan je dograbio Lirov ispušteni revolver, dok su drugi upitno pogledali svoga vođu, iščekujući objašnjenje.

– Nosite ga odavde! – bilo je sve što je Moro rekao.

Vederbi i Pit Dolman dograbili su Munro Lira i izneli ga napolje. Lir je dobacio preko ramena nekoliko nerazumljivih pretnji, ali je Moro povikao za njim:

– Sledeći put pucaću!

Onda se okrenuo preostaloj dvojici, koji su zurili u raščupanu devojku. – Napolje! – odrezao je i oni iziđoše.

Moro je pogledao devojku, a zatim prešao preko pećine i uzeo nož. Okrenuo ga je nekoliko puta u rukama i video crveni vrh. Ponovo je pogledao Čeri:

– Sve vreme si imala ovo sa sobom?

– Da.

Moro sleže ramenima. Zatim zari oštricu u pukotinu u steni i odlomi dršku, koju baci.

– Šta je hteo Munro?

– Šta misliš da je hteo?

Moro se počesao po vrhu brade. Jedini u bandi on se uredno brijao svakog dana.

– Hm...Sinoć, kada se Zek vratio s ranča, Munro je bio prilično ljut. Mislim da ga je to otkačilo.

– Hvala što si mi pritekao u pomoć, Kvinte

On ponovo slegnu ramenima. – Zaboravi to.

– Možda je trebalo da ga pustiš da me ubije.

– Zašto?

– Za vas sam sada stvar bez vrednosti.

Moroovo lice se smrklo.

– Izgleda da je to istina.

Dok se bandit lagano kretao ka izlazu iz pećine, devojka ga je, idući korak iza

njega, pažljivo posmatrala. Kvint Moro je nekada bio zainteresovan za nju. Pitala se da li je još uvek. Ako bi bila dovoljno mudra, možda bi još mogla da se živa izvuče iz ove stravične situacije.

– Kvinte...

Moro se zaustavio na izlazu i pogledao uz padinu, tamo gde je Vederbi stajao na straži.

– Da?

– Zašto si sve ovo učinio? Da li je to bio način da se osvetiš ocu za to što te je izbacio s ranča?

– Šta se to tebe tiče?

– Interesuje me. Nekada nisi bio bandit.

Moro skrenu pogled ka njoj i zapazi bledilo njenog lica na hladnoj, sivkastoj svetlosti zore.

– Ne, nekada nisam bio bandit, Čeri. Bio sam mlad čovek koji je pokušavao da od sebe nešto stvori. Postao sam to onog trenutka kada me je tvoj otac išibao i prognao me sa svih rančeva u oblasti Kalingular.

Čeri ga je otvoreno pogledala u oči.

– Krao si stoku s ranča i prodavao si je ispod ruke. Šta si drugo mogao očekivati?

Mržnja preplavi Moroovo lice.

– Ne sme se šibati čovek! Od toga su mi ostalo ožiljci, koje ću nositi do groba.

– Mogao te je obesiti.

– Pre nego što se ovo okonča zažaliće što to nije učinio.

Čeri je uzdahnula i prekrstila ruke na prsima.

– Znači da ćeš se osvetiti, je li tako, Kvinte? Nameravaš da se osvetiš zbog toga što te je moj otac išibao i otpustio? Tebi je svejedno kome ćeš učini-

ti zlo i na koji način, samo da zadovoljiš svoju sebičnu osvetoljubivost.

– Pokušavaš li ti to da me odvратиš, Čeri?

– Možda.

– Neće ti uspeti. Ovo ne radim zbog sebe. Ovo činim za sve one polugladne Meksikance u oblasti Kalingular, koji bi imali svaki po komad svoje zemlje kad ne bi bilo Grinfilda. Dakle, ne radim to zbog sebe.

– Kvint Moro mekoga srca!

– Podsmevaj se koliko hoćeš, Čeri, ali to je istina.

– Ne, nije. Znam da u to mnogi ljudi veruju, ali nemoj tražiti da i ja verujem u to.

Moro zažmiri:

– A zašto ne i ti, Čeri?

– Zato što te ja suviše dobro poznajem. Sećaš li se, Kvinte, onog trenutka kada si tražio da se udam za tebe? Sećaš li se kako si mi onda rekao kako ćeš biti bogat čovek i kako te samo smrt može sprečiti da postaneš ono što hoćeš? Ono je bio pravi Kvint Moro, a ne ovaj sjajni vitez koji vojuje za dobro sirotih Meksikanaca, koji ne mogu sebi dopustiti da se bore protiv moćnog i zlog stočarskog barona.

Moroovo lice odjednom se pretvorilo u opasnu, surovu masku.

– Možda si u pravu, Čeri. Možda si mudrija nego što sam računao. Ali nije trebalo da me podsećaš na prošlost. Već sam bio na putu da zaboravim kako si me hladno odbila zbog toga što sam običan kauboj a uz to i polumeksikanac.

Čeri je odjednom shvatila da je načiniła grešku i da je propao njen pokušaj

da Moroa pridobije za sebe. Pokušala je da popravi štetu:

– To uopšte nije bio razlog, Kvinte. Bilo je to zbog toga što otac nikada ne bi dopustio da se udam za nekoga ko nije bogat ili...

– Tvoj otac! – Moro pljunu. – Tako mi Boga, vas dvoje ste potpuno isti. Oboje ste prokleta gordi i uobraženi tako da čak i ne vidite ljude kao što sam ja. Nemoj me zavaravati tim glupim izgovorom da te je on kočio, Čeri. Da si htela, mogla si me imati za sebe...

– Možda još nije kasno, Kvinte.

Moro se trgao:

– Šta time misliš?

Devojka je prisilila sebe da se osmehne. Kad je progovorila, glas joj je bio nešto tiši:

– Tvoj plan se nije ostvario, Kvinte, i sada ti ne preostaje ništa od onoga što si mislio. Zašto ne bismo ti i ja odjahali odavde zajedno i ostavili ostale da se snalaze kako znaju? Mogli bismo odjahati na jug, Kvinte. Mogli bismo otići u Meksiko.

Misli su se kovitlale Čerinom glavom. Ako bi joj pošlo za rukom da Moroa odvoji od bande i da s njim stigne u civilizaciju, možda bi postojala neka šansa da se spase. Smatrala je da je načini-la dobar potez time što mu je iznela ovakav predlog. Ali varala se. Uloga, koju je htela da odigra, bila je suviše strana njenoj pravoj prirodi.

Moro je to vrlo dobro znao. Samo na trenutak on je bio zbunjen i zanet, a onda je u njenom predlogu pročitao neiskrenost. Udario ju je po licu i Čeri se zateturala unazad, pritiskujući rukom obraz.

– Možda si u pravu, Čeri – prosiktao je Moro. – Možda je zaista trebalo da pustim Munroa da te ubije.

Moro bi možda rekao još nešto, ali je u tom trenutku Vederbi povikao sa svog stražarskog mesta. Skrenuvši lju-tit pogled s devojke, vođa bande podiže pogled.

– Šta je? – povikao je.

– Konjanici, Kvinte!

Moro je prvi stigao do vrha gnezda, petnaestak metara ispred sledećeg, koji je došao odmah za njim. Bio je to Munro Lir. Morou nije bio potreban durbin, koji mu je Vederbi pružio, da primeti oblak prašine koji se dizao mnogo milja prema severu, ali je uz pomoć njega razabrao osam sitnih tačkica. Bili su to konjanici veličine mrava, koji su se kretali žutom pustinjaškom ravnicom.

Moro bez reči doda durbin Liru, koji je upravio instrument, a onda opsovao i sklonio ga s očiju. – Potera – rekao je grubim glasom. On je oko glave imao omotan komad zavoja, načinjen od iscepane košulje, ali kada je pogledao Moroa u njegovom pogledu nije bilo mržnje, jer su, suočeni s neprijateljem, njih dvojica opet bili ujedinjeni. Munro je, sem toga, video kako je Kvint ošamario devojku i to je doprinelo da se on lično oseti mnogo bolje. – Šta kažeš na ovo, Kvinte?

Moro nije odmah odgovorio. Ovako nešto nije očekivao. Nije znao nijednog čoveka u oblasti Kalingular, sem njega i Munro Lira, koji bi se usudio da zakorači u „Dolinu lobanja“. Prošle večeri stigla je loša vest s ranča „54“, a sada još i ovo.

– Pitam se da li je to Grinfild? – procedi Zek Kortni, koji se privukao do Moroa.

Moro pucnu prstima.

– Možda. Ako je on, dočekaćemo ga kako valja i tako na lep način okončati dan.

– A ako nije? – upita Munro Lir.

– Ako nije onda ćemo ih sve slistiti – reče Moro odlučno. – Neko je davno rekao da je najbolje mesto za bitku ono koje si sam izabrao. E, pa, „Dolina lobanja“ je naš teren i mi smo ga izabrali. – Ponovo je zamišljeno pogledao konjanike u daljini: – Idu našim tragom, to je izvesno. Mi smo prošli kroz onaj dugačak kanjon. Čini mi se da je taj kanjon najbolje mesto za zasedu, koje čovek uopšte može smisliti. Dobro. Dolmane, Vederbi, Kortni, spremite se za jahanje. Možete obići oko „Gavranovog gnezda“, izbiti na ravnicu i držeći se one plitke uvale stići do dugačkog kanjona a da vas oni ne primete.

Vederbi i Dolman potrčase niz padinu. Kortni se, međutim, dvoumio.

– Šta je Zek? Šta te zadržava? – upita ga Lir.

– Moja leđa – odvrati Kortni. – Ti dobro znaš kako Grinfild šiba, Kvinte. Ne bi li mogao da pođe neko drugi?

– Munro, Kerni i ja moramo ostati ovde za slučaj da nešto pođe naopako – reče Moro žustro. – U svakom slučaju, dovoljno si snažan da pritisneš okidač prstom, je li tako?

– Mislim da jesam.

– E, pa, to je sve što ti je potrebno da ovaj posao uspešno obaviš. Hajde, pođi!

Kortni krenu i uputi se ka istočnom delu kratera, gde su se pored izvora nalazili sapeti konji.

– Misliš li da će biti lako, Kvinte? – upita Lir.

– Kanjon je dubok oko petnaest metara, a dugačak je skoro pet milja, Munro. Oni moraju tuda da prođu ako ne žele da skrenu s našeg traga. Ako naši ljudi nisu u stanju da u toj poziciji zbrišu jednu običnu poteru, onda i ne zaslužuju njihov novac.

– Koji novac? – osmehnu se Lir.

– Ipak ćemo mi doći do love, ortače. – Moroov glas zvučao je obećavajuće. On ustade. – Naći ću načina da Grinfilda bacim na kolena. Ali pre toga moram se obračunati s ovom bandom. Hteo bih, međutim, da s ljudima progovorim nekoliko reči pre nego što pođu i da im dam uputstva šta da rade kako ne bi pogrešili.

Moro se krupnim koracima uputio niz padinu. Munro Lir je još jednom pogledao sićušne, udaljene tačkice na pustoj ravnici, a onda se i on uputio za vođom bande.

*

Petorica kauboja s ranča sedeli su na znojnim konjima u senci jedne nagnute stene, a Holidej i Redigen raspravljali su se na suncu, koje je u jedanaest pre podne udaralo kao maljem. Raspravljali su se o putu koji je trebalo preći, a Ringo Kid je ćutke pratio njihov razgovor. Stotinak metara ispred njih trag je nestajao u jednom kanjonu, koji se, kako im se činilo pružao skoro do podnožja jednog neobičnog brda vulkanskog izgleda, koje su još u ranu zoru uočili na horizontu. Na obe strane tog kanjona širio se neravan, neprohodan predeo. Za Redigena kanjon je bio pro-

laz, ali je njegovom sagovorniku taj prolaz ličio na topovsku cev. Terajući rukom muve, zapadnjak je umorno uzdahnuo.

– Pitam vas zašto, Holideje? – progovorio je Redigen glasom čoveka koji je na rubu strpljenja. – Zašto nećete da idemo kroz kanjon?

Zapadnjak se prstima pogladio po kosi. Košulja mu je bila slepljena uz telo, a niz lice mu se slivao znoj.

– Kažem vam još jednom, Redigene, kako imam osećaj da treba obići okolo.

Redigen je zakolutao očima i lupio rukom po jabuci sedla:

– Znam, znam, osećaj vam govori kako u kanjonu vreba opasnost i da nas možda u nekom budžaku čeka zaseda, ali ja bih se s vama kladio u život da je kanjon prazan. Pa nisu valjda bili ljudi da nas danima tu čekaju?

Zapadnjak je strpljivo uzdahnuo i s rukom oslonjen o bok okrenuo se u sedlu da pogleda petoricu kauboja s ranča. Iz hladne kamene nadstrešnice oni su, sumorno ćuteći, zurili u trojicu pred sobom. Očigledno su bili na rubu fizičke i psihičke snage. Ako bi se potera još izvesno vreme otegla, biće srećan ako bude mogao da računa na trojicu iz potere: Ringa, Redigena i možda Baka Darlinga. A bandita je bilo šest i uz to su još imali tu prednost da poznaju teren. Toga je bio svestan i Redigen i zato je, verujući da su banditi daleko, hteo da pođu lakšim putem, kroz kanjon.

Ali zapadnjak se nije predavao. Shvatao je Čerinog verenika i znao je zašto mu se žuri. U ovakvim poduhvatima brzina je ponekad značila uspeh. Ali instinkt mu je govorio da ne idu pravo, a taj instinkt mu je do sada mnogo puta

spasao kožu. Istini za volju, svakom, makar i malom poznavaoocu Zapada kanjon se ne bi svidео. Na ravnici ili otvorenom prostoru onaj ko bi postavio zasedu izlagao bi se određenom riziku. U kanjonu, međutim, mogao ih je slistiti kao mušice. Stavljajući na vagu s jedne strane umor ljudi i brzinu, a s druge sigurnost, Dok se opredelio za ovo drugo.

– I šta sad? Vi, znači, nikako nećete kroz kanjon? – Redigenov glas zvučao je nestrpljivo.

Zapadnjak odmahnu glavom:

– Ne.

– A šta ako mi ostali pođemo kroz kanjon?

– Ja ću ići okolo.

– A ako izgubite trag?

– Kako ja cenim, taj se kanjon proteže miljama. Moro i njegova banda ušli su u njega na jednom kraju a izišli na drugom. Ako načinim polukrug, naići ću na trag na drugom kraju kanjona.

– To će vam oduzeti ceo dan – ubeđivao ga je Redigen i dalje.

– Bolje jedan dan nego ceo život.

Redigen skide šešir i obrisao znojavo čelo.

– Znate li da ste užasno tvrdoglavi?

– Moguće – složi se Dok – ali do sada nisam zažalio zbog toga. Uostalom, pitajte i Ringo Kida šta on misli kojim pravcem da krenemo.

Mladi revolveraš je dotle ćutao kao da ga se to ništa ne tiče. Sada je kratko odgovorio:

– Ja bih poslušao mister Holideja, Redigene.

Redigen pogleda Ringa, a zatim kauboje. Mada je Holidej bio vođa potere, kao verenik gazdine kćeri Redigen je

za njih imao prava da učestvuje u odlučivanju. Zato su čekali šta će on reći. Redigen im mahnu rukom:

– U redu, ljudi! Krenimo! Idemo okolo.

Zapadnjak je zadovoljno klimnuo glavom i osmehnuo se uglom usana, ali niko od ostalih u poteri nije delio njegovo raspoloženje. Čak je i Bak Darling negodovao zbog učinjenog izbora, jer je jahanje preko teškog, jarugama ispresecanog terena bilo pravo mučenje u poređenju s putovanjem kroz klanac, koji je bio skoro upola kraći i nudio je čak i nešto hladovine.

Ali Dok se, kao i uvek kada bi o nečemu doneo odluku, i ovaj put oglušio o proteste i poveo grupu na zapad od kanjona. U koloni jedan po jedan, pojahali su dugačkim, stenovitim putom, koji će im odneti ceo dan, ali koji će ih, zahvaljujući prirodi terena, zakloniti od pogleda udaljenih skrivenih posmatrača sa „Gavranovog gnezda“.

*

Sunce je već dodirivalo horizont kada je potera konačno stigla do južnog kraja onoga što je Kvint Moro nazvao dugačkim kanjonom. Više mrtvi nego živi, ljudi su prosto visili u sedlima. Konji su nabadali nogu pred nogu i činilo se kao da će se srušiti na svakoj krivini puta. Već tri časa niko nije progovorio ni reč i kada je konačno na jednom nazubljenom grebenu s istočne strane puta zapadnjak dao znak da se zaustave, po izrazima lica videlo se da će proći još najmanje sledeća tri časa pre nego što neko smogne snage da otpočne razgovor.

Ali odmor i hrana čine čuda i uprkos teškom zamoru i ljutnji na njihovog vođu što ih je podvrgnuo nečemu što su smatrali potpuno nepotrebnim testom izdržljivosti, kauboji su ubrzo počeli da razgovaraju, uživajući opruženi na svojim ležajima u svežem povetarcu koji je očaravajuće počeo pirkati čim je sunce utonulo za horizont.

Po navici koju nije mogao da izmeni, Ringo Kid je na brzinu pripremio jelo od kuvanog suvog mesa, pre nego što je, uzevši pušku, zauzeo mesto na osmatračnici. Rid Redigen je nastavio da časka sa zapadnjakom. Malo dalje stajali su konji. Izmoreni i znojavi, ali kao i njihovi gospodari, već donekle oporavljeni od teškog napora koji su toga dana izdržali. Dole, u oblasti Rio Grande, iza horizonta izronio je okrugao Mesec.

Ringo je prvi začuo topot kopita tri konja koji su pripadali Kortniju, Vederbiju i Dolmanu. Konji su se približavali lakim kasom južnom izlazu iz kanjona.

Kao i potera koja se nalazila jedva četvrt milje ispred njih, i Moroovi revolveraši bili su fizički iscrpljeni i jahali su ćutke. Punih četrnaest časova proveli su napeti u zasedi milju dalje u kanjonu, čekajući, znojeći se i sipajući psovke, pitajući se neprekidno kuda su oni koje su vrebali mogli otići. Dolman je sam pošao do severnog kraja kanjona da bi tamo našao pustoš i tragove koji su skretali na zapad i nestali među stenama. Trebalo mu je dosta vremena da se vrati i tek pred mrak stigao je do svojih pajtaša. Zaključili su kako nema više nikakve svrhe da se tu zadržavaju. Možda je Kvint pogrešio, pomislili su. Možda to uopšte i nije bila potera već grupa Apača. Bila je to paklena

šala znojiti se ceo dan zbog bande golih Indijanaca!

Čula uvežbanih za šumove pustinja noći, Ringo Kid je gledao prema jugu, kad je začuo udaljeni topot kopita na kamenom tlu. Trgao se, ustao i pogledao nazad u kanjon. Stajao je tako jasno ocrtan na mesečinom obasjanom nebu skoro pun minut pre nego što se žustro sjurio u logor ispod njega. Ljudi su ga pogledali nezainteresovano, čak s negodovanjem. Bilo je nečega uznemirujućeg u tom mladiću koji je imao snage da kao zec skače tamo-amo, dok su ostali jedva imali snage da zaviju cigaretu.

No energija se svima na čudesan način vratila kada je Ringo prošaputao. – Dolaze konjanici. – Nastala je užurbanost i konji su odvedeni u jednu sporednu uvalu, a ljudi su zauzeli mesta u zaklonu s obe strane puta. Do tada se odjek kopita znatno pojačao i trenutak kasnije začuli su psovku jednog konjanika. – Pazite! – izustio je Dok tiho, neposredno pre nego što su konjanici iskrsnuli pred njima.. – Treba da ih pohvatamo žive, ako možemo!

Ljudi su poslušno klimnuli glavom. No, uhvatiti Moroove ljude bilo je lakše na rečima nego na delu. Kada su se trojica konjanika izravnali s mestom gde su ljudi iz potere ležali u zasedi s upe-
renim revolverima, odjeknuo je zapadnjakov smireni glas:

– Ruke uvis!

Konjanici su zastali kao ukopani. Zbijenu u grupu pružili su neodlučno ruke ka revolverima, zureći s nevericom u mesečinom obasjan predeo i senke oko sebe.

– Ruke uvis, banditi! – ponovio je zapadnjak oštrije.

Pucanj je pokrenuo bandite u naglu akciju. Ali to nije bila akcija kakvu su ljudi iz potere želeli. Umesto da dignu ruke uvis, banditi su se mašili revolvera. Umesto da ostanu mirni i predaju se na milost i nemilost ljudima u zasedi, ma ko da su ti ljudi bili, oni su marmuznuli konje i pognutih glava jurnuli napred. Možda su bili podli i pokvareni, ali su imali petlju i u tih nekoliko stravičnih sekundi pokazalo se da ih Kvint Moro nije pogrešno odabrao.

Ali tu hrabrost nije bila dovoljna. Holidej i Ringo Kid držali su svu trojicu na nišanu kada su oni poterali svoje konje. No, začudo, nijedan od njih nije pripucao već je to učinio Rid Redigen. Iako ljudi od oružja, ni zapadnjak ni revolveraš nisu bili od ljudi koji će pucati na čoveka koji im je pred oružjem predstavljao bespomoćnu metu. Ali Redigen nije imao tih obzira. Njegov kolt je planuo i još njegov pucanj nije zamro kad su zapucali i kauboји.

Prvi metak pogodio je Zeka Kortnija u grlo. Mali bandit je skoro pao iz sedla, ali je povratio ravnotežu i četiri puta opalio udesno. Kada je po peti put pritisnuo okidač jedan kuršum kalibra 45 prosvirao mu je srce i izašao na leđa.

Stremen uz stremen, Vederbi i Pit Dolman jurnuli su napred, pucajući iz revolvera u stilu onih besmrtnih motiva za kojima žude mnogi slikari Dalekog zapada. Šešira zabačenih na leđa, razbarušeni i usjaktelih očiju s koltovima koji su bljuvali vatru, oni su očajnički pokušali da se domognu slobode.

Vederbiju je to nekim čudom i pošlo za rukom. Uspeo je, iako je u tih nekoli-

ko sekundi, ispunjenih grmljavinom revolvera, jedan kuršum pogodio njegovog konja a on sam bio triput pogoden pre nego što je izmakao van domašaja metaka. S očajničkom željom da preživi, bandit se čvrsto priljubio za sedlo i njegov durašni konj odneo ga je u mesečinom obasjanoj noći. U jednom trenutku se osvrnuo da bi video Pita Dolmana kako pada pod plotunom metaka koji ga je skoro presekao nadvoje. Vederbi tada usmeri pogled napred i više se nije osvrnuo.

Dok je usamljeni begunac odmicao i zamakao za jedan stenoviti brdski prevoj, ljudi iz potere istrčase iz zaklona. Zapadnjak je klekao pored Dolmanovog tela, Ringo Kid je vikao da dovedu konje, a Redigen je potrčao u pravcu kojim je begunac utekao, vičući:

– Pogodio sam... znam da sam ga pogodio! Ne može pobeći daleko!

Dolman je bio mrtav. Holidej je prišao do Kortnija. I on je bio mrtav.

Zapadnjak diže pogled do Baka Darlinga, koji je iz sporedne jaruge trčao vodeći konje za sobom. Ringo ih je požurivao da pojašu i doviknuo zapadnjaku koji se bez žurbe uputio ka drugoj strani puta:

– Požurite, Holideje! Ne gubimo vreme!

Trčeći nazad, Redigen je vikao:

– Konj mu jako krvari! Biće nam lako da pratimo njegov trag na mesečini. Hej, kuda ste se uputili, Holideje?

– Jeste li prebrojali naše gubitke? – odvrati Dok kratko i kleče iza stene pokraj puta. Tek tada su uzbuđeni gonioци primetili da jedan od njih nedostaje. Nedostajao je Ted Miler, koji je tek navršio dvadeset godina. Ležao je na leđi-

ma s tri Kortnijeva metka u grudima. Bak Darling opsova i sjahavši kleknu pored mrtvog mladića.

– Bio je dobar dečko – rekao je dižući glavu. – Kakva zla sreća!

– Nije u pitanju loša sreća nego loša navika, koja mu je donela smrt – objasni Holidej. – Ustao je iz zaklona da bi bolje nanišanio i platio je tu svoju nepromišljenost glavom.

Bak Darling se ukrućen uspravio i zažmurio.

– Ako ništa drugo, bar je pucao, a ne čekao, kao neki drugi, Holideje.

Zapadnjak je zabacio šešir ka potiljku i njegove čeličnoplave oči blesnuše na mesečini. – Nisam pucao jer sam hteo da bar jednog uhvatimo živog, Darling – rekao je ne menjajući ton.

– Oko čega se vas dvojica raspravljate? – upita Redigen. – Ako požurimo, imamo šansu da uhvatimo onog koji je pobećao.

– Raspravljamo se oko toga što je neko ovde bio uzdržan u upotrebi revolvera. Ja sam bio blizu i, koliko znam, mister Holidej nije pogodio nikoga. Da ste bili malo odlučniji – obratio se direktno zapadnjaku – možda bi mladi Ted sada bio živ.

Senka iskrenog žaljenja preletela je preko zapadnjakovog lica jer je u Darlingovoj optužbi bilo istine. Od polaska s ranča „54“ Dok je bio obuzet jednim jedinim ciljem – oslobađanjem Čeri Grinfild i zbog toga je želeo da od bandita pribavi informacije o Morou.

– Može biti da sam tu pogrešio, Darling – promrmljao je. – Sad mi je žao.

Čak i ogrubeli Darling ustuknuo je pred takvom promenom držanja od

strane neumornog i samouverenog Doka Holideja.

– Sve je u redu, Holideje. Niko ne može znati kada je pogrešio – rekao je konačno punački nadzornik pomirljivim tonom. Okrenuvši se, vinuo se u sedlo. Sada je na zemlji stajao samo Dok.

– Hajde, penjite se na konja, mister Holideje! – pozvao ga je jedan kauboj, privodeći mu njegovog konja.

Dok je prihvatio uzdu, ali nije pokazivao želju da pojaše.

– Mislim da neće biti dobro da po mraku krenemo u gonjenje za tim nevaljalcem – rekao je.

Svih šest konjanika, međutim, a naročito Redigen, bili su naoštreni za nastavljjanje borbe.

– A zašto, dođavola? – povikao je.

– Zbog toga što ne znamo šta se pred nama nalazi – predočio im je Dok mirno. – Mi bismo, naravno, mogli da pratimo njegov trag, ali dokle? Možda samo do sledeće zasede. I možda tada ne bismo imali toliko sreće kao sada.

Svi su netremice zurili u zapadnjaka. Redigen je odmahnuo glavom:

– Svega mi na svetu, Holideje, za čoveka koji je prošao toliko obračuna i koji je omirisao toliko baruta, vi ste zaista preterano oprezni. Čovek ponekad mora nešto i da rizikuje.

Dok se osmehnuo. Bio je to osmeh čoveka koji je okusio mnoge gorke plodove života i doživeo mnogo i ružnih i lepih trenutaka; čovek koji je godina-ma išao iz pustolovine pustolovinu, a ipak sačuvao čitavu kožu. Bio je to osmeh čoveka prefinjenog instinkta, briljantne inteligencije i nakupljene mudrosti, čoveka koji se nikada nije bespotrebno kockao sa životom. Ali svojim

iskustvom on nije hteo da zamara ove ljude. Jednostavno je rekao:

– Maločas smo sredili trojicu lupeža, koje smo zaskočili. Negde ispred nas je Kvint Moro, koji je, za slučaj da vam to nije poznato, jedan od najbržih revolveraša u Teksasu. Razume se, posle Ringo Kida i... možda mene. Ako želite da okušate sreću s njim na njegovom terenu i to još u mraku, samo izvolite. Ja ću sačekati do jutra.

Redigen pritera konja do zapadnjaka.

– Da li vi to ozbiljno mislite, Holideje? Šta se krije iza toga?

– Ne krije se ništa, Redigene. Jednostavno ne sviđa mi se odnos snaga.

– Onaj ranjeni begunac može nas odvesti pravo do Moroa. Možemo uz malo sreće još noćas isterati stvar na čistinu.

– Kažu da je čovek sam kovač svoje sreće, Redigene. Ponekad se treba držati te izreke.

Redigen je bacio pogled preko ramena. Zagrejani pobedom, ljudi su sedeli u sedlima, napeti kao strune. Čak i varošlija Redigen nije ostao imun na zov krvi i šansu na skoro izvesnu konačnu pobedu.

– Holideje, zar vama, kao kockaru, treba ponavljati da čovek ponekad mora nešto i da rizikuje?

– Znam to pravilo, Redigene. Ali ovaj put nisam raspoložen za rizik. Sem toga, nije u pitanju samo moja galava nego i glava Čeri Grinfild.

Redigen je pogledao zapadnjaka, koji je stajao odlučan i nepokolebljiv. Na trenutak kao da je taj njegov stav ohladio Redigenovo oduševljenje, ali je pogled na kauboje sjajnih očiju konačno preovladao. Redigen okrenu konja ka jugu.

– Pokazalo se da ste danas bili u pravu, Holideje, ali ovaj put grešite – bio je njegov poslednji pokušaj da nagovori Doka da krene s njima. – Zaista nećete s nama?

– Neću. Ali ako već nećete da me poslušate, onda vam želim svaku sreću, Redigene.

Ovaj hladno klimnu glavom, a onda mamuznu konja. Ždrebac poskoči u mestu, kao da oseća žurbu svog gospodara. Bak Darling i kaubojski s ranča „54“ nisu čekali naređenje da krenu za njim. Šestorica konjanika nestadoše začas iza brdskog prevoja, preko kojeg je otišao ranjeni bandit. Dok ostade sam, obasjan mesečinom i zamišljen.

*

Samo je Mesec, oduvek ravnodušan za ljudske ludosti, video sve što se desilo: konjanike koji su trkom gonili konje putem prema starom, ugašenom vulkanu, sledeći svež krvavi trag i one druge ljude, koji su ih čekali u zasedi s revolverima u rukama i krvožednim vučjim izrazima lica.

Kvint Moro je otkrio mesto, koje je nazvao „Gavranovo gnezdo“ samo pre godinu dana, prilikom jednog bekstva pred teksaškim rendžerima. Otkrivši tu prirodnu tvrđavu, koja je posedovala i sopstveni izvor vode, on se uverio da je „Gavranovo gnezdo“ najbolje skrovište koje bi čovek van zakona ikada mogao da poželi. Skrovište ne samo da je bilo nepoznato drugima i da ga je bilo teško otkriti, već je u slučaju da ipak bude pronađeno, bilo praktično neosvojivo. Moro je računao da se u „Gavranovom gnezdu“ grupa ljudi može braniti protiv

cele armije. U stvari, govorio je više puta, on sam ne bi se nikada udaljio iz te tvrđave u slučaju opasnosti.

Ipak je tokom dugih časova tog popodneva i noći morao to sebi više puta da ponovi, kao da se pokolebao u svom uverenju. Posmatrači u „Gavranovom gnezdu“ sve vreme su očekivali da u udaljenom dugačkom kanjonu začuju odjek puščane paljbe. Ali otuda nije dopiralo ništa sem tišine. Moro je ozbiljno počeo da se bavi mišlju da pošalje dole Lira da izvidi šta se događa, ali je zbog opreza odustao od toga. Nije prevideo mogućnost da je potera možda izabrala da se ulogori ispred kanjona i da kroz prolaz prođe po noći. Samo je jedno bilo sigurno: dokle god su se oni nalazili dole, a on ovde, u „Gavranovom gnezdu“, mogao se smatrati bezbednim.

Čestitao je sebi na hladnokrvnosti kada je do njegovih ušiju dopro odjek hitaca na mesečinom obasjanom predelu na severu.

– Šta sam ti rekao – izustio je likujući. – Pokušali su da se provuku kroz kanjon tokom noći, ali naši ljudi su bili strpljivi i sačekali ih – govorio je samouvereno Munro Liru.

Puščana i revolveraska paljba nastavila se, dojavljujući kratku ali žestoku borbu.

– Izgleda da nisu uspeali sasvim da ih iznenade – poverio je Moro svoje slutnje Liru. – Ne znam zbog čega.

Zatim je nastupila tišina. Banditi su strpljivo nastavili da čekaju povratak herojskih pobednika. Ali umesto toga, do njih je dojahao jedan jedini preživeli samrtnik, koji je velikim čudom uspeo da stigne do „Gavranovog gnezda“ na konju koji je toliko krvario da je za so-

bom ostavljao jasan trag. Preživeli begunac poživeo je samo toliko da objasni kako je došlo do zamene uloga i odmah zatim je umro.

Morou je bilo žao što Vederbi nije poživeo još toliko da mu on predoči koliko je glup i nesnalažljiv bio kada je mogao dopustiti da budu tako prosto izigrani.

Ali Vederbi je bio van domašaja grdnje i njemu više niko nije mogao ništa. Kratko razmišljanje o situaciji i izdajnički trag krvi koji je iz pustinje vodio pravo u njihovo skrovište dali su Morou jednu ideju. Poveo je svoje preostale ljude do ruba kratera i još jednom osmotrio neravan kameniti pejzaž „Doline lobanja“.

– Možda će poći tragom krvi – rekao je zamišljeno, počevši vrh brade. – Ako to urade, naći će se dole, na potpuno brisanom prostoru, a tada...

Sve oči su se uprle u taj brisani prostor. Ostala dvojica odmah su shvatila zbog čega se njihov vođa osmehivao. Tamo dole, u dužini od skoro četvrt milje, prostirao se predeo ravan kao dlan, bez i najmanje neravnine kao mogućeg zaklona. Nekada davno, u praistoriji, dok je vulkan bio aktivan, lava je zalila svaku pukotinu u tlu, ne ostavljajući ni najmanju rupu. Tamo dole nije bilo mesta ni toliko da se sakrije pustinjski zec.

– Misliš li da su toliko glupi, Kvinte? – upita ga njegov doglavnik.

– Glupi? To nije glupost, Munro. Oni ne znaju da smo mi ovde, je li tako? I nemaju nikakvog povoda da tako nešto posumnjaju. Koliko je meni poznato, ovo je jedino šuplje brdo u celom Tekساسu. Sumnjam da će uopšte pogledati ovamo sve dok ne bude kasno.

Banditovo proročanstvo se ostvarilo već nekoliko minuta kasnije, kada su se članovi potere pojavili iz jednog plitkog klanca i produžili da jašu ka brdu, ne usporavajući trk. Topot kopita njihovih konja jasno je odzvanjao od kamenitog tla i stizao do ušiju ljudi koji su ih s revolverima čekali u zasedi. Ringo Kid je bio jedini od gonilaca koji je stigao da baci makar letimičan pogled na kupasto, glatko brdo pred njima. U izgledu tog brda bilo je nečeg pretećeg i zloslutnog i mladi revolveraš je uočio da bi u slučaju zasede taj teren bio krajnje nepogodan, jer nije bilo nikakvog zaklona. Ali gde bi se mogla postaviti zaseda? Gde su se busijaši mogli sakriti?

Potera je produžila da jaše, držeći se krvavog traga koji je blago zavijao oko podnožja brda pre nego što je naglo počeo da se penje uzanom stazom ka „Gavranovom gnezd“.

No konjanici nisu ni stigli toliko daleko. Stigli su samo donde dokle ih je Kvint Moro pustio, a to je bilo manje od stotinu metara od njihovih cevi.

Tada se Moro osmehnuo i komandovao:

– Zbrišimo ih!

Dvojica čelnih konjanika, kauboja s ranča, pali su od prvog plamenog plotuna s ruba brdašca. Konj Baka Darlinga bio je pogođen i pre nego što se spotakao i pao, Darling je iskočio iz sedla. Ringo Kid i Redigen izvukli su revolve-re i kada su pripucali prema položaju skrivenog neprijatelja, Ringo je povikao:

– Nazad! Nazad!

Ali još dok je vikao, Ringo je znao dobro da im nema uzmaka. Bili su prepad-

nuti iznenada i bez ikakve mogućnosti da se zaklone. Proklinjući sopstvenu nepromišljenost i brzopletost, revolveraš je zaustavio konja i očajnički zapucao u smeru vatrenih plamičaka, koji su bleskali s ruba brda, a istovremeno je krajičkom oka zapazio da je još jedan kauboj s ranča „54“ pao pogođen.

Tada se Mesec zaljuljao na nebu i Ringo Kid je shvatio da je i on pogođen. Osetio je kako pada s konja i čuo tupe udare kuršuma u telo kobile pod njim. Tresnuo je o tle svom težinom i udario glavom o jednu stenu. Svet oko njega odjednom se uvio u tamu i poslednje što je čuo bila je neprekidna grmljavina revolvera.

Ali ni ta grmljavina nije se dugo čula. Sada su ostali samo Bak Darling i Redigen, a k tome, Darling je ostao bez konja i bio ranjen. On nije ni očekivao da će Redigen pokušati da ga spase, što se nije ni dogodilo jer je ovaj svom snagom mamuzao svog konja, goneći ga što je brže mogao niz padinu, pucajući uz to, s vremena na vreme, preko ramena. Gore, na rubu zarubljene kupe, Moro je nanišanio puškom begunca, zaustavio za trenutak dah i pritisnuo okidač. Tane je promašilo Redigena, zviznuvši pored njegove pognute glave i ubilo njegovog konja koji je bio u punom trku. Redigen je poleteo desetak metara kroz vazduh, udario u kamenito tle i zakotrljao se još nekoliko metara, pre nego što se zaustavio krvav i onesvešćen pored jednog kamena.

Ostao je samo nadzornik ranča. Darling je besno hitnuo prazan kolt, koji je uzaludno škljocnuo, okrenuo se i počeo da beži. Grabeći svom snagom, gutajući vazduh razjapljenim ustima, snažni

nadzornik je džinovskim skokovima grabio niz padinu. Šezdesetak metara iznad njega sve cevi su se usmerile na njegovu usamljenu, skoro leteću figuru. Olovo se zarilo u njegovo telo i sravnilo ga sa zemljom. Za trenutak se bio pridigao da bi ponovo klonuo pod kišom ubistvenih kuršuma.

Tek tada je na „Gavranovom gnezdu“ zavládala tišina. Odjek hitaca zamro je u daljini i još su se samo leljali oblaci barutnog dima. Branioci su lagano ustali i pogledali dole.

– Dobar posao – osmehnuo se Kvint Moro, hvaleći svoje saradnike, što je inače retko činio. – Hajdemo da pogledamo jesu li svi mrtvi ili nisu.

*

Bio je već dan kada je Ringo Kid konačno došao sebi. Prvi osećaj sopstvenog postojanja bio je bol, koncentrisan negde u predelu desne ruke. Zatim se prisetio pucnjave i začudio se što nije mrtav. Otvorio je oči. Ležao je na čebadima ispred neke pećine u jednom dubokom kamenom udubljenju, za koje je odnekuda slutio da mora biti deo brda uz koje su se penjali...

– Možeš li da sedneš, Ringo?

Ugledao je devojkú, koja je sedela pokraj njega i brižno ga gledala. Bila je ista onakva kao kad ju je video poslednji put, božanstveno lepa i zamamna, ali sada bez onog oreola bezbrižne lepote koji ju je krasio. Njeno lice je bilo zabrinuto i odavalo je unutrašnji nemir i očajanje u duši. Tek tada se prisetio blagog glasa koji je tokom časova nesvestice začuo kada bi iz nje izronio na trenutak bliže svesti i osećaja nežnih

prstiju koji su ga blago dodirivali, previjajući njegovo ranjeno rame.

– Mislim da mogu, Čeri – promrmeljao je i dopustio joj da ga uspravi u sedeći položaj. Za trenutak mu je ponovo zapretila nesvestica, a onda mu se u glavi sasvim razbistrilo i on oseti da mu se snaga polako, ali sigurno vraća. Osvrnuo se oko sebe i osmotrio kameno grotlo, koje je ličilo na ogroman lonac. Gore, na rubu tog lonca, dvadesetak metara iznad njih, sedeo je krupni, mesnati čovek i osmatrao okolinu. Rid Redigen, previjen i s jednom rukom u povezu, sedeo je na jednoj obližnjoj steni i pušio. Neki mršav, sićušan čovek, lica čudno surovog i lepog stajao je naslonjen na kamenu liticu i osmehivao mu se.

To je bilo sve.

– A ostali? – obratio se Čeri Grinfeld.

– Mrtvi su – obavestio ga je umesto devojke Kvint Moro i prigušeno se nasmejavao. – Preživeli ste samo vas dvojica, Ringo.

– Našao je neke papire u tvom džepu, Kide – rekla je Čeri. – Ovo je Moro, a onaj tamo na stražarskom mestu je Munro Lir.

Ringo klimnu glavom.

– Hvala što si me negovala, Čeri. Žao mi je što smo ovako glupo upali u klopku i zabrljali stvar.

– Učinili ste najbolje što ste mogli – osmehnula se devojka. – Mislim da je bilo vrlo hrabro od vas što ste uopšte pokušali da me oslobodite.

Ringo Kid se neveselo nasmešio:

– Hrabro? Pre bih rekao da je to bila glupost, Čeri.

– Oh, ne budi suviše kritičan prema sebi, Ringo – rekao je Kvint Moro ve-

likodušno. – Stvarno ste učinili sve najbolje što ste mogli. – Glasno se nasmejavao. – Ima, međutim, nešto što mi nije jasno. Mada sam čuo za tebe, nisam verovao da ćeš se ovako dobro snaći u ovim predelima. Nema mnogo ljudi koji su u stanju da vode poteru kroz „Dolinu lobanja“. Prosto ne mogu da verujem da si ti tome dorastao.

– Bio bih u stanju da hulju progonim do na kraj s veta, samo ako bih žarko želeo da ga se dočepam, Moro!

Bandit diže obrve.

– Aha! Već si postao drzak. Očigledno se brzo oporavljaš. Kada smo te noćas našli dole na padini, nismo verovali da ćeš preživeti. U stvari, moj stari Munro hteo je da ti naknadno prosvira glavu kuršumom. – Moro kiselo pogleda Redigena: – I njemu takođe.

S mesta gde se nalazio, Ringo se činilo da je Redigen strašno uplašen, daleko više nego što je bila teška njegova rana. Smučilo mu se tako varošljivo držanje, ali je zaključio da ga ipak ne može previše osuđivati. Pogledavši Čeri, konstatovao je da je i ona primetila Redigenov strah. Pogled koji mu je uputila nimalo nije ličio na pogled koji žena upućuje voljenom muškarcu.

Ringove oči ponovo se usmeriše ka Morou.

– Zašto nas nisi pobio, Moro? Pretpostavljam da si za to imao neki razlog.

Šetajući se, Moro je prešao nekoliko metara koji su ih delili.

– Ti si zaista vrlo bistar mladić, čak bistriji nego što sam mislio, Ringo – rekao je očinskim glasom i čučnuo kraj svog zarobljenika. – Činjenica je da imam nekoliko razloga što nisam dopustio da budete na licu mesta ubijeni.

Glavni razlog je, kako mi se čini, što sam bio vrlo radostan kada sam otkrio ko je u poteri za mnom.

– Zašto?

Moro raširi ruke kao da se pravda.

– Pre dva dana poslali smo jednog od naših ljudi da se nađe s Grinfildom i da se s njim dogovori o svim pojedinostima u vezi s otkupninom. Grinfild ga je šćepao, išibao i odbio da pregovara... i to prilično ubedljivo. To me je navelo na prilično ružnu pomisao kako taj stari nitkov u stvari nije mnogo zainteresovan da Čeri vrati kući i da sam možda izvukao pogrešnu kartu kada sam je oteo.

– A sada ne misliš da je tako?

– Razume se da ne mislim. Sada vidim zašto se Grinfild onako ponašao. Vi ste već bili na putu i on je računao da ćete nas vi srediti, vratiti njegovu kćerku kući i uštedeti mu gomilu novca. Mogao je, dakle, sebi dopustiti da bude drzak.

Ringo Kid se zamislio. Čeri, koja je stajala pored njega, umešala se:

– Tu grešiš, Kvinte. Tvoja prva pretpostavka bila je bliže istini: ocu nije stalo do mene.

– Mislim da te instinkt vara, Čeri – Moroov glas zvučao je otegnuto. – Ponovo ću stupiti u vezu s Grinfildom. – Bandit je zažmirio. – Ti si me koštao nekolicine dobrih ljudi, znaš li to, Ringo? Možda sam te ostavio u životu i zbog toga što sam hteo da se obračunam s tobom.

Na tu pretnju mladi revolveraš nije pokazao ni najmanji znak straha. Digao je glavu i pogledao Munroa. – Je li on jedini koji ti je još preostao?

– Tako nekako. Ali nemoj da ti na pamet padaju neke glupe ideje! Možda bih ja upravo najviše voleo da pokušaš da pobješ.

– Žalim što ću morati da te razočaram, Moro... I hoćeš da kažeš da sem Lira imaš još ljudi?

– Još jednog. Klinta Kerija. On je trenutno dole u kanjonu, gde razgleda leševe. Ovaj momak rekao je da ste dole izgubili dvojicu vaših, ali meni se čini da on laže. Kerni je otišao da proveri na čemu smo.

Ringo je upitno pogledao Redigena. Pitao se da li je ovaj izlanuo nešto o Doku Holideju. Da li je Redigen shvatio njegov pogled, u to Ringo nije bio siguran, ali pretpostavio je da jeste, jer je Redigen odrečno odmahnuo glavom.

– Rekao je istinu, Moro – odvrati Ringo. – Tvoji ljudi su se prilično žestoko borili dole u kanjonu.

Ringo Kid se trudio da govori ubedljivo, glas mu je zvučao ujednačeno i samouvereno. No ispod toga mogao se nazreti prizvuk zadovoljstva, neki drhtaj slabe nade. Kada se sve sabere, oni su načinili strahovitu grešku u izvođenju jednog životno važnog posla, ali je činjenica da je inteligentni, preduzimljivi i opasni Dok Holidej još uvek bio živ i slobodan, u njegovom srcu budila iskru nade. No odmah zatim on je pogledom obuhvatio neosvojivu tvrđavu i osetio da se ta slaba iskra nade gasi. Čak i za Doka Holideja ulazak u ovo đavolje gnezdo bio bi nemoguć poduhvat.

Onda je Ringu pala na um i druga pomisao, koja je njegove nade svela skoro na nulu. Da li će Holidej uopšte nešto pokušati? Je li imao dovoljno jak razlog da se izloži tolikoj opasnosti? Jedno je

bilo organizovati poteru protiv nekolicine bandita, makar i na opasnom, njihovom terenu, a nešto sasvim drugo pokušati upad u njihovo skrovište što je bilo ravno ulasku u lavlju pećinu. Možda je deset hiljada dolara nagrade moglo privući zapadnjaka i inače spremnog na rizik, ali sigurno nisu bili dovoljan povod za poduhvat koji se graničio s bezumljem. Ne. Dok Holidej je bio avanturista i nesumnjivo hrabar čovek, ali će i on, posle ovakvog obrta događaja, biti presrećan da iz „Doline lobanja“ izvuče čitavu kožu. Nikakav novac neće ga navesti da izvrši samoubistvo.

No, da li je sve bilo tako beznadežno? Za ovih nekoliko dana Ringo je naslutio da u Holideju živi i jedan drugi čovek, koji je katkad znao da iznenadi kockara i avanturistu u njemu. U jednom trenutku Ringu se učinilo da Holidej na Čerino oslobađanje gleda i drugačije, a ne samo iz ugla velike novčane nagrade i da to drugo gledanje ima veze s pravdom i ljudskim dostojanstvom. To je Ringa navodilo na pomisao kako Holidej ipak neće dići ruke od njih i da će nešto pokušati.

U jednom trenutku je odjednom shvatio da mu se Moro obraća.

– Šta? Šta si rekao, Moro? – upitao je.

– Rekao sam „šta sad“, Ringo.

– Ne razumem šta time misliš?

Moro se osmehnuo. Očigledno je ponovo počeo da uživa u razvoju događaja.

– Mislim šta treba sada da preduzmem da bi došao do mog novca.

Ringo spusti glavu.

– To moraš sam da smisliš.

– Oh, naravno, to i hoću – potvrdio je Moro zažmirivši, a zatim, nekoliko

puta načinio krug oko svojih zarobljenika, naizmenice ih gledajući. – U stvari, u ovom trenutku u glavi mi se vrzma nekoliko interesantnih ideja.

– Možeš ih zaboraviti, Kvinte – rekla je Čeri Grinfild umorno. – Moj otac neće udovoljiti tvojim zahtevima.

– U to nisam baš sklon da poverujem, Čeri. Mislim da je veliki gazda polagao sve nade u ovog revolveraša i poteru, a oni su dopali ropstva. Pitanje je sada kako Grinfilda uveriti da je njegov plan propao? Da pošaljem još jednog glasnika? Ne verujem da bi to uspelo. Matori bi opet upotrebio bič. – Nesvesno trljajući šakom potiljak, Moro iskosa pogleda Ringa. – Ovaj Čerin dasa Redigen savetuje mi da neke vaše lične stvari pošaljem velikom gazdi. To bi bio dokaz da vas imam u rukama.

– Pokazao si se koristan za saradnju, je li? – obratio mu se Ringo optužujućim glasom i Redigen je brzo skrenuo pogled u stranu.

– Stvarno je spreman za saradnju – složio se Moro. – I uplašen je. Primećuješ li koliko je uplašen, Ringo? Čeri je to primetila... Je li tako, Čeri? Znaš, ovi slatkorečivi varoški gospodičići, koji se predstavljaju kao divni muževi, nisu uvek naročitog kvaliteta.

Ringo je shvatio da Moro govori čistu istinu. Redigenova fasada bila je srušena i on je sada bio samo jedan kukavni bednik. Na revolveraševom licu pojavilo se gađenje i on je okrenuo glavu.

– Završavaj svoju igru, Moro – rekao je. – Ovo već postaje dosadno.

Vođa bande se skoro dobroćudno osmehnuo:

– Znao sam da tebe neću lako slomiti, revolverašu. Ti si istog kova kao i ja.

– Zadenuo je palce dugačkih košćatih ruku za pojas i zauzeo nadmeni stav. – Ali ovaj varošlija dao mi je ideju. Mislim na to da gazdi pošaljem neke vaše stvarčice. Ali možda stvarčice ne bi bile dovoljne. Grinfildu je potrebno nešto što bi ga udarilo po glavi... nešto što bi rešilo sve njegove nedoumice. – Crna Moroova ruka preteći se digla. – Na primer, nečiju ruku?

Izvesno vreme vladala je mrtva tišina. Onda se sa ivice grotla začulo surovo cerekanje Munro Lira.

– Ti imaš neobičnu ruku, Ringo. Dugačku i koščatu. Te ride malje na nadlanici su karakteristične, zar ne? Po nji-ma bi Grinfild lako pogodio da je ruka tvoja

– Možda – odvratio je revolveraš naizgled ravnodušno.

Moro se okrenu ka Redigenu, koji je poskočio.

– A ti, varoški zevzeče, nigde na Big Bendu nisam video ruku tako glatku i negovanu kao što je tvoja, naročito s tim skupocenim prstenom na njoj. Da, Redigene, kad bolje razmislim, možda bi tvoja ruka bila najbolji dokaz...

Redigen je prestrašeno pogledao Moro-a, koji je iz kanije na leđima izvukao oštar, dugačak nož. Znoj mu je orosio lice, oči mu iskočile iz duplji, a usne pomodrele od straha.

– Ne... – zaustio je, gubeći dah. – Ne, Moro, nemojte! Reći ću vam sve što želite da znate. Ja nisam bogat, Moro, ja sam hohštapler. Živeo sam bedno kao i vi. I ja želim samo da se dočepam njihovog novca. Ja...

– Dosta, Ride! – prasnula je Čeri. – Nema potrebe da...

– Neću da ćutim – nastavio je Redigen da brblja. – Molim vas, Moro, saslušajte me! – U očima mu je blesnuo plamičak iznenadnog nadahnuća. – Čuj-te, reći ću vam nešto što ne znate... nešto što biste mnogo platili da saznate.

– Nešto što bih mnogo platio? – osmehnuo se Moro pobedonosno. Od početka je Redigena odabrao kao slabu tačku i sada se pokazalo da je bio u pravu. Lupnuo je oštricom noža Redigena po podlaktici. – Onda bi bilo bolje da mi to odmah kažeš. Želim to da čujem!

Naslućujući šta Redigen ima na umu, Ringo je povikao:

– Zaveži, Redigene! Zaveži, kažem ti!

– Aha! – uzviknuo je Moro. – Ima nešto što ne želiš da znam, Ringo! – Prišao je bliže Redigenu i vrh noža prislonio na njegovu podlakticu. – Slušam te, lepotane.

– Jednoga od nas niste uhvatili – izbrbljao je Redigen. – Jedan je uspeo da izbegne pokolj.

Moro je prestao da se smeška.

– Ko je bio taj?

– Ne, Redigene! – povikao je Ringo ponovo.

Ali ovaj više nije mogao natrag, a nije ni hteo. Drhteći kao da boluje od paralize, nastavio je da brblja:

– Bio je to onaj pustolov i kockar Dok Holidej!

Na to se Kvint Moro ukočio kao sleđen, a Ringo Kid je opazio njegov instinktivan pogled dobačen Munro Liru i pokret ruke ka dršci revolvera. A onda je Ringu zasmetala Čeri, koja je skočila na noge, bleđa u licu i širom otvorenih očiju. Devojka je nekoliko trenutaka netremice gledala Redigena a onda se okrenula ka revolverašu:

– Je li to istina, Ringo? Je li istina da je Dok Holidej bio s vama?

Ringo duboko uzdahnu:

– Nema više nikakvog smisla da to poričem. Jeste, jahao je s nama, ali je bio dovoljno mudar da se izvuče.

– Onda ipak ima neke nade za nas – rekla je devojka, otišla i sela ispred ulaza u pećinu.

Moro ju je ispod oka pogledao pre nego što se ponovo okrenuo Ringu. – Ne znam kakve nade može pobuditi jedan čovek protiv Kvinta Moroa i još dvojice – rekao je kiselo, ali nije propustio da bez opomene udari Ringa pesnicom po ustima, od čega se ovaj prevrnuo preko glave i pao u prašinu koji metar dalje. Kada je ošamućeni Ringo ustao, stenjući od bola u ramenu, Moro je već besno gledao negde preko njega, lica izobličene od mržnje.

– To ti je zato što mi nisi rekao za Holideja. Trebalo bi da te za tu laž ubijem. Možda i hoću ako se Kerni ne vrati. Poslao sam ga tamo dole samog, a sve vreme se onaj ubica tamo šunja...

– On se vratio nazad, Moro – protestovao je Ringo, ustajući s mukom na noge. – On je odustao... pobegao...

Moro je zaustio nešto da kaže, ali je u tom trenutku sa svog posmatračkog mesta Munro Lir, koji je sve čuo, doviknuo onima u grotlu:

– Dolazi neki konjanik, Kvinte! Liči mi na Kernija!

Pogledavši Ringa usjaktelim očima, Moro je u krupnim skokovima potrčao uz padinu do osmatračnice. Stojeći pored Lira, pogledao je niz spoljnu padinu. Jedan usamljeni konjanik, zaogrnut crnom kabanicom, dolazio je od mesta

gde su na padini, ubijeni kuršumima bandita, ležali konji i ljudi.

– To je Kerni – rekao je Lir sada mnogo samopouzdanije. – Za trenutak sam pomislio da bi to mogao biti Holidej. Čuj, Kvinte, šta misliš da preduzmemo protiv tog tipa?

– Otkud bih ja to mogao da znam? – odgovorio je na to Moro, više uzbuđen novošću o prisustvu Doka Holideja u blizini nego što je to hteo da pokaže. – Razgovaraćemo o tome kad Kerni dođe. Možda ga je on negde video, a to bi nam znatno olakšalo stvar.

Dvojica bandita stajali su jedan pored drugog i posmatrali konjanika koji se približavao stepenastom padinom. Na tridesetak metara od ulaska u grotlo konjanik je zastao i tri puta digao pesnicu uvis. To je bila tajna lozinka i način prepoznavanja koji su banditi mesecima koristili. Moro je na to jednom digao pesnicu uvis i dozvao ga:

– Hajde, dolazi ovamo, Kerni!

Konjanik je nastavio da jaše uz padinu.

– Ostani ovde i pažljivo motri okolinu – rekao je Moro Liru i džinovskim koracima pošao nizbrdo ka dnu grotla. Kada je stigao do zarobljenika, uzanim kamenim prolazom odjeknuo je jasan topot kopita. Nekoliko sekundi kasnije konjanik je ujahao u grotlo i zaustavio konja dvadesetak metara daleko.

– Šta si tamo našao, Kerni? – doviknuo je Moro nestrpljivo članu svoje bande, čoveku neodređenog rasta i neodređenog držanja s velikim, izgužvanim šeširom, namaknutim duboko na čelo.

– Ništa naročito – začuo se odgovor. Na zvuk tog glasa Čeri Grinfild, Ringo Kid i Rid Redigen su se trgli.

Ali trgao se takođe i Kvint Moro. Vođa bande zagledao se u čoveka koji se približavao i začuđeno nabrao obrve. Taj glas, hod i stas... nešto je tu odudaralo od onoga na šta je Moro bio naviknut. U stvari, sve je izgledalo drugačije, nepoznato. Trenutan šok uzdrmao je bandita i u njemu probudio instinkt gonjene zveri. Ruka mu je mahinalno pošla ka desnom bedru.

– Na tvom mestu ja to ne bih pokušao, Moro!

Bila je to opomena, izgovorena ledeno pretećim glasom. Zatim je pridošlica zastao i držeći desnu ruku na dršci kolta, levom zabacio šešir s širokim klempavim obodom. Mesečina je obasjala oštre crte lica, tamne, izvijene obrve i čeličnoplave oči koje su svetlucale u njihovoj senci.

Bio je to Dok Holidej!

*

Tokom nekoliko sekundi, koje su usledile nakon pojave Doka Holideja, sekundi u kojoj su živci bili zategnuti do pucanja, činilo se da je u „Gavrano-
vom gnezdu“ sve zastalo. I banditi i zarobljenici stajali su kao skamenjeni, kao da su im noge usađene u tle, a i konji su digli glave i prestali da pasu. Čulo se samo tiho pucketanje koje je dolazilo od hlađenja usijanih stena. Vreme kao da je stalo.

Tu scenu narušila je prva Čeri Grinfeld, zakoračivši ka došljaku u pohabanim banditskom odelu. Pošla je ka tom čoveku nesvesno, kao dete koje hrli majci.

– Mister Holideje...

– Ne mičite se – prekinuo ju je resko zapadnjak i devojka je poslušno zastala u mestu. Dok je polako pošao napred, mirnim, ležernim korakom, držeći desnu ruku i dalje na beloj dršci kolta. Gledajući ga upola otvorenih usta, Ringo je prošaputao tiho kao da se sam sebi obraća:

– Nemojte mu pružiti šansu, Holideje! Pucajte odmah!

Ali zapadnjak nije pokazivao želju da potegne oružje. Ni Kvint Moro nije bio raspoložen da učini taj sudbonosni pokret koji bi mu sigurno doneo poljubac stare dame Smrti. Bandit je pažljivo gledao visokog, skladno građenog pridošlicu, čiji je ugled brzorukog revolveraša dobro znao. Bio je impresioniran njegovim izgledom, hladnokrvnim držanjem i očiglednom hrabrošću.

– Kako vam je uspjelo da nas prevartite, Holideje? – upitao je tiho kada se zapadnjak zaustavio malo razmaknutih nogu na nekoliko metara od njega. – Uspeli ste da na prepad savladate Kernija?

Dok klimnu glavom:

– Iza onog neravnog stenjaka u pozadini posmatrao sam okršaj na padini. – Bacio je pogled ka Ringu: – Žao mi je što nisam mogao da se umešam i da vam priskočim u pomoć, Ringo, ali znaš i sam da bi to bilo samoubistvo.

– Znam – odgovori Ringo mirno. – Bili ste u pravu kada ste nam govorili šta će se desiti.

– Voleo bih da nisam bio.

– Pretpostavljam da ste videli kada je Kerni izišao odavde – reče Moro. Više je osećao nego video kako Munro Lir vreba s ruba grotla sa spremnom pu-

škom. A znao je da je i Holidej svestan njegovog prisustva.

– Da, tačno je tako bilo. Video sam ga kad je pošao i u kanjonu sam ga na prepad uhvatio. Promenio sam odelo s njim. Ubedio sam ga da mi objasni kako se ovamo ulazi i da mi otkrije vašu tajnu lozinku. Uхватili smo jednog odlutalog konja i on se opredelio da pruži sebi novu šansu u oblasti Rio, radije nego da u okršaju na ovom brdu dobije metak u čelo. Bojim se da je vaša čaša prepunjena, Moro. Ovde sam zato da oslobodim Čeri i da vas predam u ruke pravde.

Moro se tiho nasmejavao:

– Krupan zadatak.

– Mislim da ga mogu ostvariti.

Bandit klimnu glavom:

– Možda i možete, ali je pitanje da li ćete to stvarno i želeti. Šta vi dobijate time što ćete me predati Grinfildu u ruke? Novac? Koliko novca?

– Da budem iskren, priznaću da se u ovaj poduhvat nisam upustio samo zbog slave.

– Znači, novac je u pitanju? To sam i pretpostavljao. Kolika suma je u pitanju? Dve hiljade? Četiri? Ili možda više? – nagađao je Moro gledajući zapadnjaka ispod oka.

– To nije bitno, Moro.

– Jeste, važno je. Ako se nagodimo, možete od mene dobiti dvostruko ili čak višestruko više. Onaj stari nitkov vam nikada neće dati toliko koliko bi iznosio vaš deo otkupnine.

Zapadnjakove čeličnoplave oči okrenule su se načas ka Čeri.

– Ipak se nismo dobro razumeli, Moro. Novac je važan, ali u ovom poslu nije moj jedini motiv za akciju. Ja imam svo-

ju reč i ne želim da je pogazim. Mada, kažem, mogao bih vas pustiti da idete s milim bogom da nije onih leševa na padini... Ovako... – Holidej sleže ramenima.

Dok je govorio, u njegovom držanju ništa se nije izmenilo, pa ipak, njegove reči zvučale su preteći i Kvint Moro se zapitao šta je to što Holideja goni ka rizičnom natezanju s njim. Za čoveka, kakav je bio Moro, novac je značio sve i otuda mu je bilo nerazumljivo zašto. Dok nije prihvatio njegovu ponudu koja mu je mogla doneti bogatstvo dovoljno za ceo život. Ta misao nije bandita predugo zaokupljala, jer se iznad svega toga dizala mračna, preteća senka: Holidej je nameravao da ga preda vlastima, a on nije hteo da se preda. Mnogi nadgrobni spomenici bili su podignuti onima koji su do sada pokušavali da ga uhapse.

– Čuo sam da pričaju kako ste vrlo brzi na revolveru, Holideje – rekao je tobož ravnodušnim glasom. – Čak kažu da ste najbrži živi revolveraš.

– Možda.

– Ali i ja sam brz... veoma brz. Neki kažu da od mene nema brzeg.

– Tako se priča, Moro. Tako se priča.

Napetost je stigla do vrhunca i svakim trenutkom se još uvećavala smirenim, naizgled skoro ravnodušnim ponašanjem i načinom razgovora dvojice protivnika. Razrogačenih očiju, bledosiva u licu, Čeri Grinfild je stajala zgrčena i obuzeta jezom, a Ringo i Redigen sedeli su nepomično i posmatrali približavanje zloslutnog događaja. A gore, na krateru, neželjena klica sumnje počela je da nagriza Munro Lira. Nikada do tada on nije video čoveka koji se mogao

meriti s Kvintom, ali sada je bilo nečega u Kvintovom držanju zbog čega se počeo pitati da li je Kvint pobeđen ili je još uvek najbrži u svom umeću.

— Čeri je mogla biti mrtva, Moro — rekao je Dok i dalje bezizraznim tonom. — To me je celim putem mučilo. Ali s obzirom da je živa i nepovređena, daću vam šansu. Otpašite revolver i odvešću vas živog u grad. Ako se budemo borili sudbina će odlučiti, a ona mi je do sada bila naklonjena.

Zapadnjakova samouverenost razjarila je Moroa.

— Časti mi, to su krupne reči, Holideje! — prasnuo je i pogurivši se nekoliko puta zgrčio prste desne ruke. — No, srećom, ja nemam nikakvih predrasuda o vašoj veštini i sudbini, a nemam ni želju da budem predat Grinfildu i da budem linčovan. Žao mi je ali moraćete da se dokažete.

— Ne... — prošaputala je devojka videvši šta će se dogoditi. Ali niko nije čuo njen šapat. Oba protivnika, obasjana mesečinom, ostali su nepomični nekoliko sekundi. A onda su stupili u akciju. Kvint Moro je bio strelac koji je u deliću sekunde mogao potegnuti revolver i metkom razmrskati glavu zmije zvečarke. U obračunu revolverima takva veština bila je nesumnjiva prednost. Ali pokazalo se ipak da ovaj put nije jer je zapadnjakov revolver prvi progovorio. Moro je osetio strahovit udar vrelog olova i, odbačen unazad, povodeći se na ukrućenim nogama ispalio metak pored svojih stopala. Dok je ponovo opalio i Moro se zgrčio i pao. Tada je metak iz puške prosvirao kroz Dokov šešir i on je odskočio u stranu. Kotrljaajući se po tlu, opalio je prema ivici grot-

la. Stojeći pored njega, uplašeni Rid Redigen je pokušao da izbegne sledeći kuršum. Ali skočio je na pogrešnu stranu, pravcem kojim se zapadnjak kotrljao. Grmnuo je pucanj, začuo se tup udar i Redigen se skljkao licem okrenut steni. A onda je zapadnjakov revolver ponovo planuo. Munro Lir se trgao pogoden tanetom teškog kalibra, zateturio se lagano kao pijan i pao preko ruba niz padinu, sve do dna grotla, gde se krvav i mrtav zaustavio kraj nogu Kvinta Moroa, koji se grčio u pokušaju da se domogne svog ispuštenog revolvera.

S koltom koji mu se još dimio u ruci, Dok je prišao Morou i udarcem noge odbacio njegov revolver. — Srećan si, Moro — rekao je. — Hteo sam da te ubijem. — Onda se okrenuo i pogledao Redigena. — Mrtav je — promrmljao je. Pogledao je Čeri. Devojka je lagano digla ruke i potrčala prema Ringu. Ringo je ustao i, obgrlivši uzdrhtalu devojku, privukao je čvrsto uz sebe.

— Ne mogu da verujem da se sve srećno završilo — jecala je devojka.

— Moguće je, zahvaljujući mister Holideju, koji nas nije ostavio na cedilu.

Taj prizor ostavio je snažan utisak na Doka. Na kraju jedne od najdramatičnijih avantura u svom životu bio je još radoznaliji nego na njenom početku. Sada je donekle shvatao razlog zašto se Kid uključio u poteru, ali bilo je suđeno da njegova radoznalost još puna četiri dana ne bude u potpunosti zadovoljena. Toliko vremena im je trebalo da stignu do ranča „54“.

*

Jedan kauboj primetio je polagano kretanje prašinom pokrivenne grupe konjanika, koja se približavala preko travom obrasle prerije. Projurivši u trku pokraj vetrenjače, zaustavio se u dvorištu pored rančerove kuće, donoseći uzbuđujuću novost. Kada je malo kasnije ta prašnja grupa – tri muškarca i jedna devojka – na umornim konjima dojahala niz padinu, činilo se da se sve živo na ranču okupilo tu da ih s radosnim poklicima dočeka.

Čekao ih je, ali nije radosno klicao i kralj oblasti Talingular. Bouven Grinfild bio je naravno radostan što svoju kćer vidi zdravu i čitavu, ali se na neki način ipak pribojavao tog susreta. Čeri je oduvek bila skoro neprijatno otvorena mlada devojka, koja nije birala reči da bi rekla što misli, a Grinfild se pribojavao da joj se možda neće dopasti način na koji je on u vezi s otmicom postupio. Možda bi Čeri mogla pomisliti kako bi se on radije zauvek rastao od nje nego od svog novca i da bi više voleo da Kvinta Moroa vidi obešenog nego svoju kćer zdravu i čitavu.

Gledajući Čeri koja je dolazila kroz širom otvorene vratnice, stremen uz stremen sa ozloglašnim revolverašem, čijeg se prisustva gnušao, Grinfild je u trenutku iskrenosti morao sebi da prizna da ako je negde u duši gajila sumnje u osećanja svog oca, njegova kći nije bila daleko od neke elementarne istine. Za rančera ona je oduvek bila samo jedna od stavki u bilansu, a onog trenutka kada je postala samostalna ona je na neki način prestala da ga interesuje. Tokom događaja koji su počeli njenom otmicom, Grinfild je najviše

mislio o Morou. On je za njega predstavljao opasnost, ugrožavao je njegovu moć, bio je bezobziran čovek koji je imao podršku određene grupe stanovništva i u nekim okolnostima mogao je doći u situaciju da ostvari svoju pretnju i Grinfildovu tapiju na ranč podvrgne pravoj zakonskoj kontroli i ispitivanju. Grinfild je godinama lagao i podmićivao da bi to sprečio, a Moro se kao crna senka uzdizao kao pretnja njegovoj bezbednosti.

Ali sada je Moro bio u njegovim rukama! U rančеровим očima gorela je otrovna mržnja kada mu se pogled zadržao na ranjenom banditu, iako bi trebalo da te oči mesto toga radosno gledaju njegovu kćer. Umesto da voli, Grinfild je mrzeo! O, nateraće on Moroa da se znoji od straha!

Njegova pažnja je zatim prešla na Ringo Kida. Morao je biti spreman na to da će se taj lupež vratiti. On, Redigen i Holidej, zajedno s petoricom ljudi s ranča otišli su u „Dolinu lobanja“. Otuda su se, dovodeći Moroa, vratila samo dvojica, a jedan od njih je baš morao biti Ringo Kid. Malo ranjen, ali rančeru kao da je bilo žao što metak koji je Kida pogodio nije bio precizniji. Pitao se kakvu će nagradu taj revolveraš tražiti. Pa dobro, ako je već sudbina htela da se sve ovako desi, biće velikodušan. Daće sve samo da ga se otarasi.

Prašnja grupa zaustavila se na sredini dvorišta. Navukavši na lice masku lažne radosti, rančer je pohitao niz stepenice, šireći ruke i dozivajući kćer po imenu. Čeri se, međutim, nije ni makla da sjaši. Ledenim pogledom merila je oca i Grinfild je konačno spustio ruke. Mrtva tišina zavládala je u redovima

kauboja. Moćni rančer preleteo je pogledom po pridošlima.

– Dobro došla kući, mila – izustio je na kraju. – Tako mi Boga, divno je što te opet vidim.

– Zaista, oče? – upita Čeri tiho. – Zar si zaista očekivao da ćeš me ponovo videti pošto si išibao čoveka kojeg ti je Moro poslao?

Rančer je pocrveneo.

– Naravno da sam te očekivao. Znao sam da će te Holidej spasti.

– Spasao sam je – prevalio je zapadnjak preko usana – ali samo čudom.

– Dok sam bila tamo u zarobljeništvu imala sam dovoljno vremena za razmišljanje, oče. I došla sam do zaključka da nikada nisi mnogo mislio na mene, sem onda kada sam bila od koristi za ostvarenje nekih tvojih ciljeva. Kao, primera radi, kada si hteo da mi naturiš neke beznačajne glupe ljude i...

– Čekaj, čekaj, zar je ovo vreme i mesto za takve razgovore? – rekao je Grinfild tonom neprikosnovenog gospodara. – Sjaši i uđi u kuću. – Zastao je u pola rečenice i pogledao Kvinta Moroa. Na njegovom licu zalebdeo je vučji osmeh: – Svega mi na svetu, prijatan je osećaj imati te u šaci, zlikovče. Ti dobro znaš šta ću uraditi s tobom, zar ne?

Kvint Moro se zgrčio u sedlu. U obračunu s Holidejem zadobio je dve teške rane i bio je u jadnom stanju. Tokom putovanja jednom je bio na rubu smrti, ali je pokazao neverovatnu vitalnost i ostao živ. Nije bio vezan i s mukom se držao u sedlu. Danima je već osećao kako mu se približava senka smrti, ali je tu senku još uvek držao na odstojanju iz razloga koji nikome nije hteo da poveri. On se još nije odrekao cilja u koji

se zakleo onoga dana kada ga je Grinfild išibao. A taj cilj je bio Grinfildovo potpuno uništenje. Sada je omrznuti rančer stajao pred njim, a oči su mu pobednički sijale. Na Grinfildova mučiteljska obećanja Moro nije ništa odgovorio.

– Da, zna on dobro šta ga čeka – nastavio je rančer i pogledao zapadnjaka. – Šta se tamo odigralo, Holideje?

Pripalivši cigaru, Dok je u kratkim crtama ispričao istoriju događaja. Svi su ne dišući slušali dok je opisivao prepad u kanjonu, pokolj na padini podno brežuljaka i konačni obračun u banditskom skrovištu. Kada je zapadnjak završio, Grinfild oseti potrebu da izjavi:

– Izgleda da pored vas nagradu zaslužuje i ovaj revolveraš.

Ringo Kid odrečno odmahnu glavom:

– Ja sam ti od početka rekao da od tebe ne tražim ništa, Grinfilde.

Rančer se namrštio:

– Ne volim da od mene neko pravi budalu, a još manje nezahvalnika, revolverašu. Sigurno nešto hoćeš. Hajde, pokaži karte!

Ringo nije ništa odgovorio, ali je zato Čeri digla ruku i uzela reč:

– Možda mu ja mogu objasniti, Kese – rekla je smireno.

– Kes? Ko je sad pa taj Kes? – upita je otac.

– Kes je čovek za koga ću se udati, oče – rekla je devojka ne okolišeći. – Kes Ringo.

Rančer iskolači oči:

– Za koga ćeš se udati? Ma šta to dođavola...

– Dosta, oče! – prasnula je Čeri. – Nije to ništa iznenađujuće i ništa novo. Već celu godinu želim da se udam za

njega. Toliko dugo ga, u stvari, već poznajem...

– Kako si se upoznala s takvim probisvetom i skitnicom? – zaurao je Grinfild.

Devojka se lukavo osmehnula:

– To je uglavnom tvoje delo, oče. Sećaš se kada smo prošle godine bili u San Antoniju? Ti si bio veoma zauzet podmićivanjem službenika u katastru i ostavio si me nasamo sa don Abreom. Svakako se sećaš don Abrea?

– Naravno da se sećam. Uvek sam smatrao da bi trebalo da se udaš za njega. On je bio fin, gospodskog ponašanja i držanja...

– Bio je bogat i uticajan u zemljišnom uredu, a to je tebi bilo najvažnije – prekinula ga je Čeri. – A inače je bio prava životinja. Protivila sam se da se viđam s tim čovekom, rekla sam ti da ga se bojim. Ali ti si bio obuzet samo svojim idejama i svojim poslovima i toliko si želeo da me udaš za nekog uticajnog čoveka da čak nisi hteo ni da me saslušаш. E, pa, don Abre se pokazao tačno onakvim kakvim sam ga i ja smatrala. Najpre je pokušao da me napije, a onda je pokušao da me namami svojoj kući.

– Šta to, dođavola, pričaš? – grmnu njen otac.

– Govorim ti istinu. Što je najvažnije, možda bi taj njegov plan i uspeo da se nije umešao Kes.

– Ovaj revolveraš? – uzviknu Grinfild

– Ja sam tih dana bio u San Antoniju – rekao je Ringo. – Slučajno se desilo da sam naišao kada je taj gad pokušavao da silom odvuče kući ovu lepu devojku.

– On je pretukao don Abrea – rekla je Čeri ponosno. – Nikada ti nisam rekla

da sam se tada svakog dana viđala s Kesom. Rekla sam ti da se viđam s don Abreom. Naravno, znali smo da ti to ne bi mogao razumeti i zato smo odlučili da se posle mog povratka na Big Bend nikada više ne vidimo.

Grinfild je bio suviše zaprepašćen da bi mogao odmah da odgovori. Kada je konačno došao k sebi, grmnuo je na Ringa:

– Ti, mali prljavi gade! Jedan revolveraš usudio se da pomisli...

– Ja nisam revolveraš, Grinfilde, i nikada to nisam ni bio – usprotivio se Ringo, otkopčavajući pojas sa revolverom. – U svakom slučaju, ja sebe nisam takvim smatrao i pored svih obračuna o kojima kruže priče. Dok smo se vraćali iz „Doline lobanja“ Čeri i ja smo dosta razgovarali. Ona me je uverila da će biti najbolje ako promenim način života, što sam oduvek i želeo i da se lišim ovoga. Dakle...

Ringo je začutao i otkopčavši do kraja opasač s revolverom, pustio ga da padne u prašinu. Uvereni da prisustvuju istorijskom trenutku, kauboji s ranča zurili su ćutke u opasač na tlu. Pošto je njegova radoznalost konačno bila zadovoljena, zapadnjak je progovorio:

– Možda će ti to uspeti, Kide.

– Rešen sam da to svakako pokušam, mister Holideje – odgovorio je mladić. Onda se osmehnuo Čeri: – Razume se, uz nečiju malu pomoć.

– Šta bi to trebalo da znači? – upitao je Grinfild, koji je osetio da polako gubi kontrolu nad tokom događaja.

– Trebalo bi da ti bude jasno, oče – odgovorila mu je Čeri. – Ja odlazim s Kesom. Bez tebe i bez njegovih revol-

vera mislim da bismo mogli započeti nov život, samo naš.

Rančer je nekoliko puta preleteo pogledom po njihovim mladim licima i ne-savladivi bes ga je obuzeo poput uragana. Čovek koji nije mogao da podnese da ga neko nadmudri, nije mogao podneti ni ovakav obrt događaja: da njegova kći odbegne s jednim revolverašem bilo je jednostavno neprihvatljivo!

A onda se kao ulje na vatru Grinfildovog jada dolio i smeh Kvinta Moroa.

– Trebalo bi da vidiš svoje lice, Grinfilde – zacerekao se. – Svega mi na svetu, ovo što sam doživeo vredelo je toliko zadovoljstva. Što je najvažnije, ništa ne možeš učiniti, Grinfilde, da to sprečiš. Ni najmanje...

Moro nije uspeo da nastavi. Uz životinjski urlik rančer je zgrabio ranjenog bandita za nogu, izdigao ga iz sedla i kad je Moro svom težinom tresnuo o zemlju, zadao mu udarac nogom u stomak. Čeri je zastao dah, a žagor negodovanja prostrujao je redovima kaubojja. Ali Grinfild još nije bio zadovoljan. Zadaвши oborenog banditu još jedan udarac, on je odjednom izvukao svoj revolver i uperio ga u Ringo Kida. Kid se instinktivno mašio rukom ka bedru ali tamo nije bilo ničega. Bouven Grinfild se glasno nasmejao.

– Prekinuo si sa revolveraškim životom... sećaš li se? – Maska besa prekrila je njegove crte lica. – Svega mi na svetu, rekao si da si s tim životom završio! A misliš li da ću ja sedeti skršenih ruku i gledati kako se moja kći baca u naručje jednom bednom...

– Oče. Odloži taj revolver – povikala je Čeri. – Ne možeš...

– Zatvori svoja glupava usta – zagremeo je rančer koga je potpuno obuzeo nekontrolisani bes. – Uvek si radila ono što sam ti ja govorio, devojko, i uvek ćeš tako raditi. Naravno, pošto ovog probisveta uklonim s puta.

Tek tada su svi shvatili da Grinfild zaista namerava da puca. Zaprepašćeni kauboji zurili su u svog gazdu i dok je Holidej opomenuo Grinfilda da se trgne, Čeri je pokušala da svog konja natera između Ringa i svog oca. Bled u licu ali pribran, Ringo je gledao u crni otvor uperenog revolvera, a s iskustvom revolveraša osećao je sasvim sigurno da će rančer pritisnuti obarač. Bio je potpuno bespomoćan...

Niko nije obraćao pažnju na Kvinta Moroa. Banditov konj se bio pomerio i sada je stajao između Grinfilda i bandita koji je ležao na tlu. Uz natčovečanski napor volje Moro je dopuzao do Kidovog odbačenog revolvera. Naslućivao je približavanje tragedije i njegova šaka sklopila se oko glatke drške kolta. Obuzeo ga je talas radosti. Dok se okretao, na licu mu je lebdeo osmeh. Ispod konjskog trbuha jasno je video veliki, naduveni trbuh Bouvena Grinfilda.

– Ja držim svoju reč, Grinfilde! – rekao je i opalio.

Metak je pogodio rančera u trbuh i oborio ga na tle. Uplašeni konji počeli su se komešati i uspravljati na zadnje noge. Naslonjen na lakat, Moro je ponovo opalio i teško rančerovo telo još jednom je zadrhtalo od udarca kuršuma. A onda je i Grinfildov revolver grmnuo i Moro oseti poljubac smrti. Ali u njemu je još ostalo malo života... tek toliko da ispali preostala četiri metka u gloma-

zno truplo koje se ljuljalo u izmaglici besvesti.

*

Holidej je sedeo na suncem obasjanoj terasi ispred hotela u Bernardinu i posmatrao gužvu pred katastarskim uredom na drugoj strani ulice, kada su na vrata iza njega, ušli dvoje mladih. Ringo je na sebi imao građansko odelo, a Čeri je izgledala ljupka i vesela kao i svaka srećna mlada. Držala je Kida ispod ruke i oboje su se osmehivali kao da je ceo svet njihov. Kada je zapadnjak ustao da ih dočeka, oni su zastali pored njega. Dok je i sam tog jutra bio dobro raspoložen i poslednji mučni i krvavi događaji potisnuti su u zaborav.

– Vrlo lep dan za svadbeno putovanje – primetio je.

Ringo je klimnuo glavom i pogledao jednopreg s konjem vezanim za privezište.

– Tačno, mister Holideje. Divan dan za svadbeno putovanje.

Dok prstom pokaza prema zemljišnom uredu:

– Imam utisak da tamo potpisuju zahteve za razdeobu ranča „54“. Jesam li u pravu?

– Trebalo je to uraditi već davno – promrmljala je Čeri.

– Neće biti nikakvih problema da i vas dvoje dobijete jedan deo. Treba samo požuriti, ali ako se vama hita da odete na drugu stranu, prihvatam da to ja učinim u vaše ime. Odabraću najbolje parče ranča koje se na ovom prostoru može zamisliti.

– Da li vi to pokušavate da od nas napravite rančere? – osmehnu se Ringo.

– Mogao bih vam predložiti i nešto gore – uzvрати Dok osmehom – ali ja vam želim dobro.

– Možda ćemo i završiti baš tako kao što vi želite, mister Holideje – rekla je Čeri. – Ali ne ovde. Ovde bih osećala da me guše sumorne uspomene. Negde na drugom mestu...

Zapadnjak je shvatio da i njih dvoje snivaju deo velikog sna o kome sanja svaki žitelj Dalekog zapada: komad zemlje na nekom udaljenom mestu obasjanom suncem, belu kućicu na obali neke daleke bistre reke i detinju glavicu u zaljuljanoj kolevci. San koji su sanjali mnogi a koji mnogi i nisu uspeali da ostvare. Holidej je ovim dvoma želeo da uspeju.

Čeri je uzela Ringa pod ruku i pošla niz stepenice. Ringo je, međutim, zastao i po prvi put od početka njihovog poznanstva zapadnjak je naslutio da se mladi čovek zbog nečega koleba. On mu pruži ruku. Ringo se zadovoljno osmehnu i čvrsto je stisnu.

– Možda ćemo se jednoga dana opet negde sresti, mister Holideje.

– Možda hoćemo, Kide. Bilo mi je zadovoljstvo što smo se upoznali.

Ringo je klimnuo glavom i pošao sa Čeri niz stepenice.

Dok se jednopreg udaljavao, prolaznici u glavnoj ulici zastali su mahnuvši srećnom paru.

Holidej se setno osmehnuo, gledajući za njima.

KRAJ

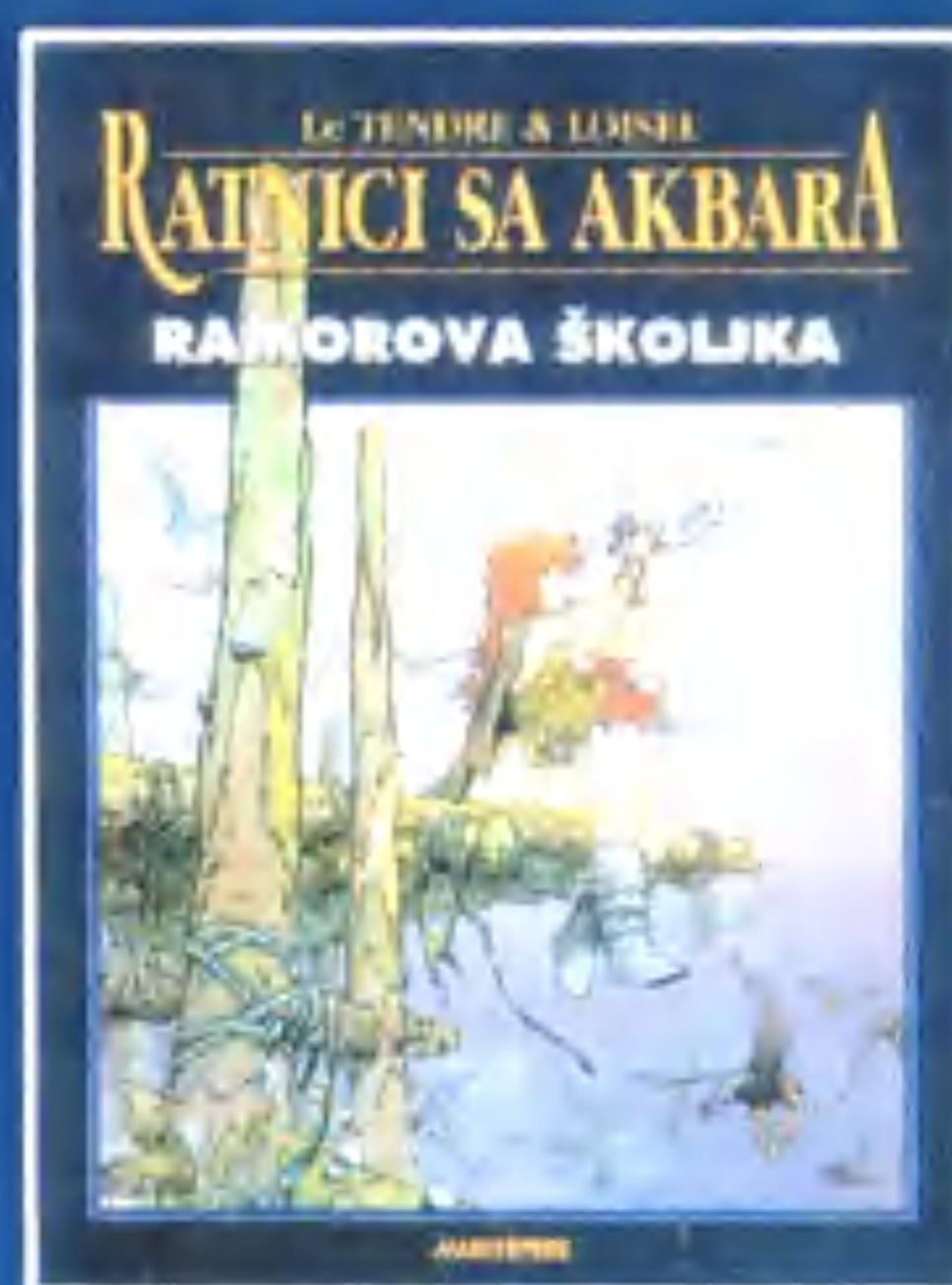
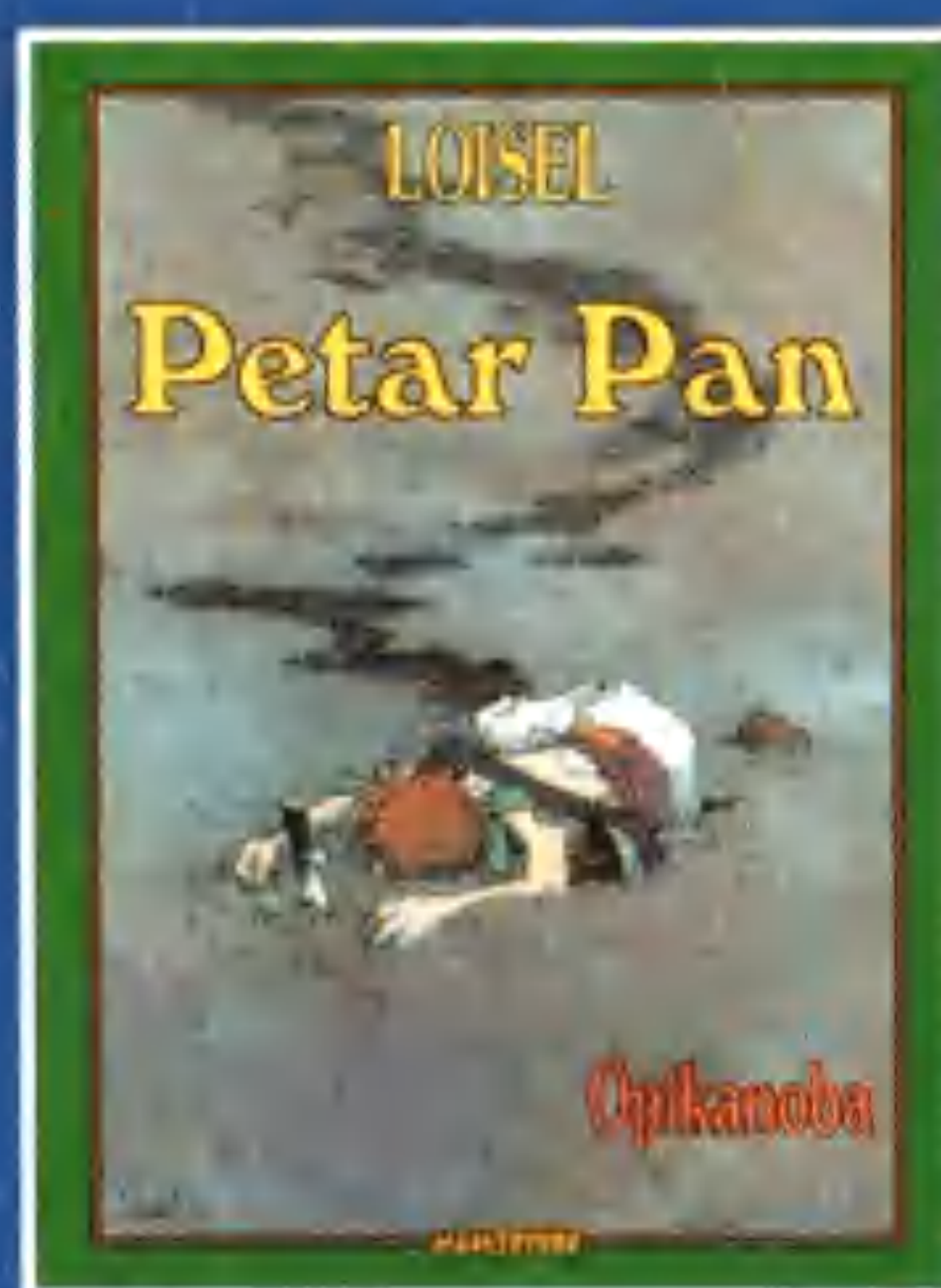
POTRAŽITE NAŠA REDOVNA STRIP IZDANJA

početkom meseca

sredinom meseca

VELIKI IZBOR STRIP ALBUMA

INFORMACIJE
NA TELEFON:
021 332 220

MARKETPRINT

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00363

